

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
1899. évi rendes közgyűlésére,
mely decz. hó 10-én, azaz vasárnap d. e. 10 óra-
kor fog a „Köztelek” nagytermében megtartatni.

Tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
 2. Jegyzőkönyv-hitelesítők és jegyző kiküldése.
 3. Szavazatszedő-bizottság kiküldése.
 4. Az igazgató-választmány jelentése az 1898/99-ik évi egyesületi működésről.
 5. Tagok mozgalmá az elmúlt egyesületi évben.
 6. Számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése, az 1898. év zárszámadása, vagyoni kezelése és vagyoni állapotáról.
 7. Az 1900. évi költségvetés megállapítása.
 8. Kisorolt és elhunyt 15 igazgató-választmányi tag helyébe, 15 igazgató-választmányi tag választása. (Alapszabály 35. §.)
 9. Számvizsgáló-bizottságba 5 tag választása. (Alapszabály 62. §.)
 10. Az egyesületi könyvelői állás betöltése.
 11. Az OMGE. tagjainak az igazgató-választmány útján a közgyűlés elé terjesztett és írásba foglalt beadványai.*)
- Budapest, 1899. évi nov. hó 1.
Gróf Dessewffy Aurél,
elnök.

*) Hogy a tagok beadványai és indítványai a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 1 nappal az elnökhöz, vagy annak helyetteséhez vagy az igazgatóhoz beadassanak.

Ülésnapok a Köztelken.

1899. december 10. d. e. 10 órakor.
OMGE. évi rendes közgyűlése.
1899. decz. 11. d. e. 10 ó. Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagygyűlése.

Pályázat a Csáki Petronella-féle alapítványi helyekre.

A néhai Csáky Petronella grófnő által magyarországi gazdasági tanintézeteken tanuló vagyontalan ifjak részére tett alapítvány kamataiból négy (egyenként 300 frtos) ösztöndíjra a folyó 1899/1900. tanévre a földmivelésügyi miniszter pályázatot hirdet.

Ezen ösztöndíjra elsősorban a teljesen árva, ilyenek hiányában pedig oly szegényorsu hallgatók pályázhatnak, a kiknek atyjuk nem él.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt kérvényeiket a földmivelésügyi m. kir. miniszterhez címezve f. évi november hó 25-ig bezárólag a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémia, vagy az illető gazdasági tanintézet igazgatóságánál nyújthatják be.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányának, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége végrehajtó-bizottságának ülése.

(1899. november 15.)

Jelen voltak: gróf Dessewffy Aurél elnöke alatt, Bujanovics Sándor és gróf Zselénski Róbert alelnökök, gróf Almásy Imre, Balás Árpád, Baross Károly, Bernát István, dr. Du-

rányi Gyula, Emich Gusztáv, Emödy József, Farkas Ábrám, Förster Aurél, Galgóczy Károly, Hajós József, Kodolányi Antal, Koppély Géza, Kostyán Ferencz, Kvassay Jenő, Laehne Hugó, Lejthényi György, Liphay István, br. Malcomes Jeromos, Meskó Pál, Mezey Gyula, Mércy Lajos, Miklós Ödön, örgróf Pallavicini Sándor, Paikert Alajos, Renner Gusztáv, Reusz Henrik, Scitovszky János, Széchenyi Imre gróf, Szily Tamás, Szönyi Zsigmond vál. tagok, Géber Kornél, Hantsok Leander, de Pottere Brunó, Wülfing Nandor egyesületi tagok. A tisztségviselőkar részéről Forster Géza igazgató, Rubinek Gyula a Szövetség titkára, Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár, Buday Barna és Jesszenszky Pál titkárok és Sporzon Vilmos s.-titkár.

Gróf Dessewffy Aurél elnök üdvözlö a megjelent választmányi tagokat, az ülést megnyitja elsősorban is kifejezést kíván adni örömeinek és meglegedésének a felett, a miről a tisztelt választmány is tudomással bír, hogy az egyesület buzgó alelnökét Bujanovics Sándort megérdemelt kitüntetés és elismerés érte a legfelsőbb helyről, t. i. Ő Felsége udvari tanácsossá nevezte ki. Mindnyájan tudjuk, mily buzgó és odaadó tevékenységet fejt ő ki a gazdák mozgalmáiban évek hosszú sora óta, méltán adhatunk tehát örömeinknek kifejezést az őt ért és legfelsőbb helyről jövő kitüntetés felett. De kitüntetés érte tevékeny ügyvezető-titkárunkat Rubinek Gyulát is, amennyiben őt Ő Felsége a Ferencz-József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. A választmány nevében őszintén üdvözlöm a két kitüntetett tagtársunkat. (Éljenés.) S most áttérhetünk a napirendre.

Szövetség-titkára: bemutatja a mult ülésről felvett, az elnök és kiküldött hitelesítők aláírásával ellátott jegyzőkönyvet, mely a „Köztelek” lapban is közzé volt téve.

Tudomásul szolgál.

A mai ülésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére a választmány az elnök ajánlatára Kodolányi Antal és Meskó Pál tagokat kéri fel.

Szövetségi tagok átiratai.

Szövetség titkára előterjeszti a szövetségi tagok átiratait. Jelenti, hogy a Zala-vármegyei

Lótakarók

dus választékban
legjutányosabban kaphatók a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Minden más rendszert felülmuló

Göndör-féle répavágó

kizárólagos képvisellete a

összege 4000 korona már felvételt, felveendő még 264 korona és 16 fillér. A felvett összeg egyrésze már a „Hangyának” adatott át szövetségi propaganda céljaira s a nevezett szövetséget a vidéken már 15 szövetséget alakított s most a még hátralevő összeg kitalványozását is kéri.

A választmány a jelentést tudomásul veszi azzal, hogy az összeg felett a szövetségi bizottság fog határozni.

Szövetség tükára előterjeszti az „Arad-megyei Gazdasági Egyesület” meghívóját az általa november hó 26-án Aradon rendezendő agrárgyűlésre, melyen gróf Károlyi Sándor, gróf Zselénski Róbert és gr. Széchenyi Imre fognak előadást tartani. Nevezett egyesület a Szövetséget arra kéri, hogy az agrárgyűlésen magát képviseltesse s felhívást intézzen a tagokhoz, hogy minél számosabban vegyenek részt a gyűlésen.

A választmány az aradi agrárgyűlésen a Szövetség képviselőjére felkéri Bujanovics Sándor alelnököt s felhívja a tagokat a gyűlésen való részvételre.

Szövetség tükára jelenti, hogy az Arad-megyei Gazdasági Egyesület azt is kéri, hogy a Szövetség által rendezni szokott téli gazdasági előadások egyike Aradon rendeztesse.

Kiadatik az irodalmi szakosztálynak figyelembevétel végett.

Gazdasági egyesületek portómentessége.

Szövetség tükára: Ezen kérdés minden évben több ízben felmerült, de minden eddigi törekvésünk aziránt, hogy a portómentességen részt vessünk, eddig nem sikerült, mert a kereskedelemügyi miniszter a fennálló törvények és szabályokra való hivatkozással a kérelmet elutasítja, mert szerinte a kért portómentesség megadására a törvényes alap hiányzik, azok keretén kívül pedig portómentesség nem engedélyezhető, de a Szövetség azon kérését sem teljesíti, hogy bizonyos pauszál összegért, bizonyos mennyiségű francójegyet adjon az egyesületeknek s egyáltalán minden kedvezmény elől elzárkózik. A választmány megbízásából küldöttség útján is kérte az elnökség a minisztertől a kedvezmény megadását s a minisztertől bizonyos mérvű biztatást is nyert s mindennek dacára a kérelem nem teljesült. Szerinte más út most már nem kínálkozik, minthogy a választmány a képviselőházhoz kérvényileg forduljon azzal, hogy ezen kérdés törvényhozással rendeztesse s az erre vonat-

kozó törvény revidáltassék akként, hogy a gazdasági egyesületek is azon testületek közé soroztassanak, amelyek a portómentességet élvezik. Fontos ez a kérdés azért is, mert a legutóbbi időben többször veszi igénybe a kormányzat és hatóságok az egyesület közreműködését oly dolgokban, amelyek különben állami feladatot képeznek; a kormányzat tehát csakis egy köteleességet ró le, akkor, midőn a portómentességet az egyesületekre kiterjeszti.

Forster Géza igazgató felvilágosításul megjegyzi, hogy a kereskedelemügyi miniszter évi jelentésében kiterjeszkedik a portómentesség kérdésre és azt mondja, hogy ez már annyira igénybe van véve, miszerint szükségét látja annak, hogy új törvény hozassék. Szólv abban a nézetben van, hogy a kérdést figyelemmel kísérvje a választmány s az új portómentességi törvény beadása alkalmával igyekezzen érvényt szerezni e kívánalmának.

Az igazgató-választmány ily értelemben határoz.

Szövetség tükára előterjeszti, hogy a kereskedelemügyi miniszterhez küldöttség útján intézett azon kérelme a Szövetségnek, hogy a gazdasági egyesületek tükárai, valamint a 3 országos szövetséget tisztviselői számára szabad-, vagy mérsékelt áru vasuti jegyek engedélyeztesse, a miniszter a fennálló szabályokra való tekintettel nem teljesítheti s erről a Szövetséget az államvasutak igazgatósága útján értesíti. Az elnökség e kérelemmel küldöttség útján is járult a miniszterhez s attól biztatást is nyert, mert a kereskedelemügyi miniszter a maga részéről méltányosnak találja ezen követelést. Indítványozza, hogy erre való hivatkozással újból felterjesztés intéztesse.

Miklós Odön felvilágosításul megjegyzi, hogy a kereskedelemügyi miniszter kezét e tekintetben egy minisztertanácsi határozat köti meg, mely megszabja azon rendszabályokat, amelyek szerint a miniszter a szabad-, vagy kedvezményes vasuti jegyeket kiadhatja. Szólv abban a véleményben van, hogy miután minisztertanácsi megállapodás van érvényben e jegyek kiadására nézve, a választmány a miniszterelnök urhoz kellene e kérdésben felírni.

A választmány a miniszterelnök urhoz felterjesztés intézését határozza el.

A szövetségi nagygyűlés ideje és napirendje.

Az igazgató-választmány a f. évi Szövetségi nagygyűlés napját az egyesületi tanács

javaslatára december hó 11-én d. e. 10 órára tüzi ki az alábbi tárgysorozattal:

A Szövetség folyó évi december hó 11-én (d. e. 10 és d. u. 4 órákor) tartandó

III. nagygyűlésének tárgysorozata.

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag választása.
3. Szövetségi tagok bejelentése és felvétele.
4. Jelentés a szövetségi iroda f. évi működéséről.
5. Az 1898. év zárszámadásainak bemutatása s a felmentvény megadása.
6. Az 1900. évi költségvetés megállapítása.
7. Az I. mezőgazdasági országos kiállítás rendező-bizottságának jelentése.
8. A végrehajtó-bizottság jelentése a Gazdák Biztosító Szövetsége tárgyában.
9. Az 1900. évi működési program megállapítása.
10. Szeszkontingens sérelmes kiosztása ügyében a Magyar Mezőgazdasági Szesztermelő Országos Egyesületének előterjesztése.
11. A szabadraktárak és vámhitel megszüntetése.
12. A börze reformja.
13. Gazdatiszti minősítés és jogviszony szabályozása.
14. Idegenek birtokvásárlásának szabályozása.
15. Szövetségi tagok esetleges előterjesztései az alapszabályok II. R. 23. §-a alapján.

Szövetség tükára betérjeszti a Szövetség 1900 dik évi költségvetését, melyet az igazgatóválasztmány elfogad és jóváhagyás végett a nagygyűlés elé terjeszteni határoz.

Szövetség tükára: A földmívelésügyi miniszter minden évben 2000 frtot bocsajt a Szövetség rendelkezésére a czéliből, hogy a vidéki gazdasági egyesületekkel karöltve vidéken valamint a központban is gazdasági tanfolyamokat rendezzen. Méltóztassék elhatározni, hogy a földmívelésügyi miniszter a folyó évben is felkéressék, hogy a gazdasági előadások

A béke dühöng ugyan: nem verik már az agráriust agyon. Kardokat nem köszörülnek ellene, sőt már paripát is adnak alája. A lovagositott agrárius olyan kreatúrája a kormánynak, amely jellemzi a mai viszonyokat. Aki az örlési engedély és a börze szilaj vessző-paripán rohogott a harezba, ehelyett most jámbor fehér ménre ülhet fel, amelynek patája esillog, de vele sebet ütni nem tud, amely nem harezra, hanem parádéra való.

Megszűnt már a háborúk zaja s mintha fánya is ez azoknak, akiket a közös eszmények, közös veszélyek farrasztoltak egybe. A kik egy nagy közös sirról, vagy nagy győzelemről álmodtak valamikor. Az élet nem dolgozik a végleteknek ezekkel a nagy arányaival. Nem halunk meg és nem tiportunk le senkit. Átalakultunk békés halászlegényekké s hogy ettől a jámbor foglalkozástól eredményt is várassunk, segítségünkre jött a halászat nagy atyamestere: a kormány is. Szegeden már együtt bontogattuk ki a kultura zászlaját s mindketten egyforma erősen fogtuk a zászló nyelét.

Ah tehát mégis itt van a lobogó! A békés időknek is van még olyan disze, a miért lelkesezni lehet. A szegedi szép napok emléke melegséget árasztott ide két hónap mulva is. Hisz tulajdonképpen ez az este volt a kiállításnak az epilógusa. A kik itt voltak, elől dolgoztak a kiállításon is s most örömmel mon-

dogatták el egymásnak, hogy derék munka végeztek. S az elismerés tiszta forrásából bőven ömlött a földmívelésügyi miniszterium jelen volt két rokon-zenves tisztviselőjének serlegébe is. A fehér asztal mellett áldomást ívott a hivatalos és nem hivatalos Agrárország egy közösen végzett munkára. Ez a béke apoteozisa. S aztán mindkét fél kérte: hogy ne is hagyjuk el többé egymást, mert a kezdet jól indult. Két összefogódzott kéz veti tehát előre az árayékat. Demkve a közös ideál nem lett szegényebb, a helyzet csak annyiban változott, hogy az udvarlói a helyett, hogy harezot kezdenének egymással, barátokznak.

A baráti érzület nektárja megédesíti aztán egy kicsit a jövő reményeit is. Hej de lassabban bontogatja most a szárnyait ez a reménység, mint nem régeben. Haladása nem a merész röptü saséhoz hasonlít, mely az egék felé emelkedve, nem ismer faradságot és akadályt; a husmádár röpte az övé, melynek nem célja magasabba emelkedni, mint életkövetelményei megkivánják. Mintha valami nyomasztó érzés nehezített volna reánk. Egy harminczöt éves tagja — nem régeben büszkesége — a tarsaságnak, törődöttnek s fáradtnak vallja magát. Majd előállanak többen is az aggkor fáradalmainak jeleivel s beszélnek a fiatal nemzedékről, melynek igyekezete talán ezélt ér majd. Mintha nekik már le kellene mondaniok a küzdelem jogáról, mintha már ők nem találnák meg a

maguk helyét és a maguk eszményét ebben a világban! Milyen gyakori tünet az manapság, hogy felreállanak az öreg katonák és szomorú mosolylyal, sokszor szatirikusan így biztatják a fiatal lelkeseket: csak rajta, próbálgatok meg mit értek, nekünk már elég volt! Édes Istenem, de szomorú ez a biztatás, de fájdalmas látni azt, hogy ennek a kornak reális eszelleme még azok előtt sem melegegett fel, a kik szívük, lelkük egész poézisét igyekeztek beleönteni! Lelkesedésüknek szárnyai csüggedten lankadnak le s keserü érzésekkel, kielégítetlenül térnek a szürke nyugalomba. Csüggesztő, ölmos szürkeség takar be velük együtt minket is. . . . Mikor látunk már egy derengő sugarat, mikor jön már fel a sötét égbolton az idealizmus szép és dicső napja?!

Idealizmusra intették az utánuk következő ifjúságot a mi fáradtjaink. Hogy igyekezzünk megtalálni a közügyek terén az eszményeket, amelyek a lelket melegítik. Mintha ezeket nekünk keresnünk kellene. Hiszen ezek a mi öregjeink megakarnak csalni bennünket. Küldözgetnek bennünket ismeretlen birodalomba ismeretlen csillagok után, amelyeknek csak ezután kell feljönniök. Pedig ott tartogatják szívök mélyén, ajkaikon és tetteikben a keresett csillag tündérfényét: az idealizmust, fiatal szívök első és örök szerelmét. B. B.

rendezésére 2000 frtot bocsájton rendelkezésére. Az igazgató-választmány felterjesztés intézést elhatározza és utasítja az irodalmi szakosztályt, hogy az előadások helye és ideje tartalmára nézve előterjesztéssel éljenek.

Jelentés az V. gazdakongresszusról.

Szövetség titkára jelentést tesz a szegedi mezőgazdasági országos kiállítás kapcsolatában rendezett V-dik gazdakongresszus lefolyásáról. A kongresszus szeptember-hó 5 én és 6 dikán tartott meg és 550 tagja volt. A kongresszus kiadványai a magyar Gazdaszövetség elnökének gróf Károly Sándor Ó Nagyméltóságának kegyességéből a Magyar Gazdák Szemléjében jelentek meg, úgy hogy a kiállításnak tulajdonképpen a kiadvány költségére nem került, hanem a szemle megfelelő számai kildettek meg a kongresszuson résztvevő tagoknak. A kiadványokban meg nem jelent előadás az adóreformról a „Köztelek” útján fog közzétetni.

A kongresszus határozataira vonatkozólag miután azok több miniszteriumot érdeklő kérdésben foglalnak magukban javaslatokat, azt a javaslatot terjeszti a választmány elé, hogy a kongresszus munkálatai a földmivélségi, igazságügyi, kereskedelmi és belügyminiszterhez felterjesztessenek, — kiemeléssel azon kérdésnek, amely az illető miniszterium ressortjába tartozik. Ezenkívül gróf Majláth József előadása, mint figyelemre és követelésre méltó példa az összes gazdasági egyesületeknek megküldendő volna, hogy azt mint vezérfontalat a téli gazdasági előadásokon anyagul felhasználhassák s amely alapon a társadalmi mozgalmakat vezethetnék és irányíthatnák.

Az igazgatóválasztmány Szövetség titkárnak előterjesztését elfogadja.

„Gazdák Biztosító Szövetkezete”.

Szövetség-titkára előterjesztést tesz a Gazdák Biztosító Szövetkezete megalakítása ügyében kifejtett mozgalomról s tájékoztató adatokkal szolgál az eddigi eredményekre nézve. Jegyzetett eddig 997 alapítvány és 1153 üzletrész 1.020.160 korona értékben; miután a szövetkezet megalakítása egy millió korona jegyzéséhez volt kötvé s minthogy ennek a feltételnek elég tétetett, a végrehajtó bizottság elhatározta, hogy november 30-dika és december 10-dike között az alakuló közgyűlést össze fogja hívni. Így tehát a december 11-diki szöveteségi nagygyűlés elé azon örvendetes jelentés tehető, hogy a „Gazdák Biztosító Szövetkezete” megalakult.

A Szövetkezet alapszabályaira nézve jelentí, hogy úgy mint az összes az egyesület által kezdeményezett szövetkezetek alapszabályaiában van, ezen alapszabályokban is benn foglalítatik az, hogy az alakuló szövetkezet az „OMGE.” erkölcsi támogatása alatt áll. továbbá, hogy a Szövetkezet igazgatóságában és felügyelő-bizottságában egy egy taggal jogosult magát az egyesület képviseltetni. Végül a mennyben a szövetkezet vagyona felosztásra kerülne, egy bizonyos százaléka felosztásra kerülő tartalék és biztosítéki alapnak az egyesületnél deponálódó azon célból, hogy egy esetleg később megindítandó szövetkezeti mozgalomnak képezze alapját. Jelenti továbbá, hogy a választmány által a Szövetkezet részére előlegül megszavazott 5000 frtból ezideig csak fele lett igénybevéve s miután a Szövetkezet meg fog alakulni, ezen előleg is a Szövetkezet alapítási költségeire fog iratni s az egyesületnek meg fog térülni.

Baross Károly: Örömet fejezi ki a felett, hogy ezen teremből kiindult akciója a gazdák-nak fenyves eredményre vezet. Ez ismét egyik tanulsága annak, hogy az OMGE.-ben oly elementaris öserő rejlik, amelyből, hogyha egyszer egy eszme kipattan, utána mennek a gazdák ezrei. Nekünk arra kell törekedni, hogy mindazok az intézmények, melyek ebben az épü-

letekben jöttek létre s ebben kapták csirájukat, ehhez szervesleg allandoan kötve legvenek és kezeltessenek, amely ebből az egyesületből kiindul.

Igy fogva fel a dolgot, nem tartja elégnek az alakuló szövetkezet alapszabályainak azon intézkedését, hogy a szövetkezet igazgatóságában az OMGE. csak egy taggalképviseltesse magát, hanem kívánatosnak tartja, hogy az igazgatóság legalább egynegyedét az „OMGE.” jelölje ki.

Gróf Desseuffy Aurél elnök szerint bajos dolog volna ezt itt az ülésen határozatra emelni, mert tény az, hogy minden szövetkezet a maga igazgatóságát azokból választja meg, akik alapították és üzletrészeket jegyeztek. Az alapszabályokban van arra proviedalva, hogy az egyesületnek speciális jogok tartassanak fel. Minthogy pedig a szövetkezet az „OMGE.” ugyanis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége központjának erkölcsi támogatása alatt áll, mindig van alkalom arra, hogy óhajait és kívánalmait nyilvánítsa.

Kodolányi Antal szintén megnyugvást talál az alapszabályok azon intézkedésében, hogy az „OMGE.” az igazgatóság és felügyelő-bizottságban egy-egy taggal képviseltetik. A Szövetkezet alapítói és üzletrészt jegyzőinek legnagyobb része ugyanis az egyesület tagjaiból került ki.

Miklós Ödön: felvilágosításul megjegyzi, hogy a bizottság eleinte két igazgatósági tag kiküldését kontemplálta az „OMGE.” részéről; a tegnapi ülés azonban abból a szempontból indult ki, hogy célszerűbb volna egy tag az igazgatóságba, egy tag pedig a felügyelő-bizottságba az „OMGE.” részéről azért is, hogy az ellenőrzés minden vonalon gyakorolható legyen a Szövetkezet működésében s miután az alapítónak az alapszabályokban kifejezett külön jogai és külön intézkedései vannak fentartva, szóló nem lát semmi veszélyt abban, hogy ezen alakulás azokra bízassék, akik az igazgatóságot megválasztják.

Az igazgató-választmány a Gazdák Biztosító Szövetkezetnek alapszabályait és a végrehajtó-bizottság működéséről szóló jelentést helyeslőleg veszi tudomásul.

Közgazdasági szakosztály javaslatai.

Szövetség titkára: A májusi választmányi ülés határozataiból folyólag felterjesztés intézetit a szabadraktárak, vámhitelezés és az örlési engedély megszüntetése tárgyában. Ezen felírta a pénzügyminiszter a földmivélségi miniszter útján azon választ adta, hogy az örlési engedély ügyében az egyesület akciója tárgyalanná vált, amennyiben az örlési engedély január elsején meg fog szünni, a szabadraktárak és vámhitelezés megszüntetése iránti kérélmét az egyesületnek azonban nem teljesítheti a pénzügyminiszter, miután az az ő véleménye szerint a fennálló kereskedelmi szerződésekre ütökzik, másrészt, miután ezen kedvezmény megszüntetése a kereskedelem és fogyasztás érdekeit sértene. Végül azzal érvel a leirat, hogy a vámhitelezés címén a múlt évben igen kevés árú jött forgalomba.

A közgazdasági szakosztály nem fogadta el a pénzügyminiszter indokait, hanem régi álláspontját fentartva elhatározta felkérni a választmányt, hogy újabb felterjesztésben világosítottassanak fel a pénz- és földmivélségi miniszterek a pénzügyminiszteri leirat téves álláspontjáról, mert a vámhitelezés nem a kereskedelmi szerződéseken nyugszik, hanem közös pénzügyminiszteri rendelkezésén, amelyek éppugy visszavonhatók, mint kiadhatók voltak a múltban.

Szóló nem részletezi a kérdést s csak röviden reflektál a leiratban foglaltakra s ismétli azon érveket, amelyeket a közgazdasági szakosztályban felhozott.

Mérey Lajos: Az egyesület életében tapasztalja, hogy az rendkívüli tevékenységet fejt ki

kérelmezésekben, de nem lép fel azon erélylyel, amelylyel fellépnie már nagyon is itt volna az ideje. Ha más államokban a pénzügyminiszter ily fitymálólag bánik ilyen országos testülettel szemben, bizonyára megtanítják őt, hogyan szokás felelni és a gazdák sorsát szíven viselni. Szóló meg van győződve arról, hogy a választmány e felterjesztésére is úgy fog válaszolni a pénzügyminiszter, amint neki tetszik. Hogyha egy pénzügyminiszter arra mer hivatkozni, hogy ő valamit a törvény alapján tilt el, vagy renddel el s ha mi reá tudjuk bizonyítani, hogy nem a törvényes alapon járt el akkor, szemébe kell mondani, hogy ő nem ura az országnak, hanem csak hivatalnok. Felhozza, hogy a vidéki gazdasági egyesületek kérélméi a miniszterium irattárába kerülnek s ad acta tétetnek. Ez nem eljárás egy jogállamban. Ugy kell tennünk, mint tesz a legjobb művelt nemzet; tessék megnézni a művelt nyugat népeit, hogyha a miniszter egy ilyen országos, tekintélyes testület érvekké megindokolt kérélyt a miniszteri papirkosárba teszi, akkor az az egylet annyiszor megy a nyakára, míg az igazat a miniszter meg nem adja, vagy el nem hagyja a helyét. Az „OMGE.” kötelessége is ily kérdésekben, ha kell minden héten elmenni a miniszterhez s képviselő tagjait felhívni, hogy tegyék kötelességévé a miniszternek, hogy ne az idegen, de a magyar gazdaközönség érdekében működék közre. Szóló idejét látja annak, hogy ezen a gazdaközönségre nézve életbevágó kérdésekben ne engedjen az „OMGE.” mert ha folyton a kérélyezések útján marad s nem jár el a kormányhoz, minisztereknél és képviselőháznál küldöttésgileg s hangsúlyozza követelőleg, akkor oda jut, ahova jutnak a mindig csak köszönő és kézeskölő emberek. Szóló meg van győződve arról, hogy az egyesület vezérő férfi szavának van annyi súlya, hogy ha személyesen mondják el a gazdaközönség sérelmeit, akkor a törvény, jog és igazság rendszere nem fog papíron maradni, de ha 15 kérélyt adunk is be Lukács Lászlónak, az mindig a papíron marad.

Szóló indítványozza, hogy a felterjesztés mellett menjen küldöttésgileg a miniszterekhez, írjunk fel a kormányhoz és kérjük fel a képviselőházi tagokat, hogy az országgyűlésen annyiszor interpellálják a minisztert, amíg eredményhez nem jutunk. Ily eljárást látunk más államokban is, hol nemcsak ily országos fontosságú, de helyi kérdésekben is annyi mozgalmat indítanak meg vagy célukat elérik, vagy megkeserítik annak a miniszternek a sorsát. Az ország gazdaközönsége akkor fog az OMGE.-nek köszönetet mondani és ez akkor fog helyesen eljarni, ha a gazdaközönség ily vitalis érdekeiben nem csak kérély, de követelőleg is lép fel.

Miklós Ödön: A tavaszi gyűlés folyamán szóló indítványozta, hogy ezen kérdés jelentősége olyan, hogy nem lehet eléggé hangsúlyozni és sürgetni a minisztertől, hogy intézkedjék ezen kedvezmény megszüntetése iránt. A nemzetközi szerződéseken nem foglalítatik az, hogy vámmentességet élvezzen a behozott termény a harmadik kézben, a mely spekulál azzal. Ez egy visszaélés, melynek hatását tényekben tapasztaljuk. Ma is egymilliókétszáz ezer mázsa buza van Budapesten raktározva. Kérő elnök ur ő Nagyméltóságát, vajjon a miniszternél való személyes intervenczió milyen sikerrel járt.

Gróf Desseuffy Aurél elnök: A tavaszi gyűlés határozatából folyólag a vámhitelezés és szabad raktárak megszüntetése ügyében a kérély, küldöttésgileg nyújtott át a miniszternek. Az eredmény mint most a leiratból tudomásunkra jött, nem kedvező. Ennek más módja nincs, minthogy a kérélyt újból méltóztassék a miniszterhez terjeszteni és esetleg az összkormány elé is.

Zselénski Róbert gróf: Mikor a miniszteriumnál volt a küldöttésgileg kérélyvel, akkor sok egyéb dolgot is szorgalmazott. Ez oly fontos kérdés, hogy szerinte megérdemli, hogy

kizárólag a ter intézked a miniszter vényben gy Mérey javas tertől ezen jogos és ne tetése. Az dök, hogy e galmat indit

Kodolányi jegyzéséhez házhoz is b statálható le képviselők, nak ily nyo

Gróf Desseuffy nek a képv eredményez miniszternek

Farkas OMGE. orsz külön felszöll pellációt in

Az igazgató kérdést a jére tüzi ki vaslatát elfo kérdésre a k lehetőleg int

Szövetség osztály indit intézett a pé elemi károk adóelengedés

tokos fizeti a azon választ maga részérő s azt az egy fogja venni.

Ezzel k dr. Csillag G jeszett elő, is be lehessen goknál; ez a vannak esetl ezt a szokást pénzügyminis utasítsa a köz

Az igazgató intézését elha

Szövetség osztrák gazda a kereskedelm és előkésziten egyesülethez, vele s alkossá kereskedelmi közös eljárás dásra jusson s gazdaprogram

A közgazd és tanulmányo közös bizottság gesnek.

Az igazgató sági szakosztály

Szövetség sági szakosztály minthogy az e miniszteriumban hiva. A tárgya ankétre meghív s eszmét cserél ülésen a földm viselője azt a tárgyalásai meg nek, a szakosztály Tudomásul szo

Szövetség osztály foglalko egyesület” átirat hogy hatna az tőzsdén a külföld

kizárólag e kérdésben provokáltassék a miniszter intézkedése. Akkor még nem volt ismeretes a miniszternek az a vélekedése, hogy ez törvényben gyökerező eljárás. Szóló hozzájárul Mérey javaslatához, hogy követeltesék a minisztertől ezen nem törvényben gyökerező, nem jogos és nem igazságos kedvezmény megszüntetése. Az országgyűlési képviselők is felkérendők, hogy ezen anyaira fontos kérdésben mozgalmat indítsanak.

Kodolányi Antal előtte felszólalók megjegyzéseihez még azt fűzi, hogy a képviselőházhoz is beadassék ezen kérvény, hogy konstatalható legyen, hogy kik azon földbirtokos képviselők, akik felmernek szólalni az országban ily nyomatékos érdekében.

Gróf Dessewffy Aurél elnök: A kérvénynek a képviselőházhoz való benyújtása azt eredményezné, hogy a ház ismét a pénzügyminiszternek adná ki a kérvényt.

Farkas Ábrahám: azt javasolja, hogy az OMGE. országgyűlési képviselő tagjai külön-külön felszólítsanak, hogy a házban interpellációt intézzenek a miniszterhez.

Az igazgató-választmány elhatározta, hogy a kérdést a Szövetségi nagygyűlés napirendjére tűzi ki és a közgazdasági szakosztály javaslatát elfogadva, azt azzal bővíti ki, hogy a kérdésre a képviselőház figyelme felhívassék, lehetőleg interpelláció útján.

Szövetség titkára: A közgazdasági szakosztály indítványára egyesületünk felterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez aziránt, hogy elemi károk esetén a bérlők részesítenek adóelengedésben, még az esetben is, ha a birtokos fizeti a föld adóját. A pénzügyminiszter azon választ adja a felterjesztésre, hogy a maga részéről méltányosnak találja a kérelmet s azt az egyenes adók reformjánál figyelembe fogja venni.

Ezzel kapcsolatban a szakosztályi ülésen dr. Csillag Gyula oly értelmű indítványt terjesztett elő, hogy az elemi csapásokat szóval is be lehessen jelenteni a községi előjáróságoknál; ez általában szokásos is, de miután vannak esetek, hogy a községi előjáróságok ezt a szokást nem követik, felkérendő volna a pénzügyminiszter, hogy egyöntetű eljárásra utasítsa a községi előjáróságokat.

Az igazgató-választmány a felterjesztés intézését elhatározza.

Szövetség titkára: előterjeszti, hogy az osztrák gazdasági központ, amelynek feladata a kereskedelmi szerződéseket tanulmányozni és előkészíteni, azzal a kérelemmel fordult az egyesülethez, hogy a kiadványokat cserélje ki vele s alkossanak közös bizottságot, amely a kereskedelmi szerződésekre nézve követendő közös eljárásra nézve bizonyos megállapodásra jusson s egyszersmind egy osztrák magyar gazdaprogramot dolgozzon ki.

A közgazdasági szakosztály a kiadványok és tanulmányok kicserélését proponálja, de a közös bizottság kiküldését nem tartja szükségesnek.

Az igazgató-választmány a közgazdasági szakosztály javaslatát elfogadja.

Szövetség titkára: Ezirányban a közgazdasági szakosztály határozatot nem hozott, minthogy az egyesület a földmiv. ügyi miniszteriumban tartandó ankétre nem lett meghívva. A tárgyalás célja az volt, hogy az ankétre meghívott tagok tájékozást szerezzenek s eszmét cseréljenek. Minthogy a szakosztályi ülésen a földmiv. ügyi miniszterium képviselője azt a kijelentést tette, hogy az ankét tárgyalásai meg fognak küldeni az egyesületnek, a szakosztály határozatot nem hozott. Tudomásul szolgál.

Börze reformja.

Szövetség titkára: A közgazdasági szakosztály foglalkozott a „Temesmegyei gazdasági egyesület” átiratával, amely azt kérelmezi, hogy hatna az egyesület közre, hogy a gabona-tőzsdén a külföldi buza ne legyen jegyezhető.

A szakosztály elő nevezett egyesület átiratával szemben egy másik kérvény is került, melyet a délvidéki kereskedők és iparosok megbízásából egy aradi cég terjesztett elő; e beadvány azt kéri, hogy egyáltalán buza-uzánsz ne jegyeztessek a tőzsdén, miután ez teszi lehetővé a spekulációt.

A közgazdasági szakosztály ezen kérvényeket tárgyalva, azon megállapodásra jutott, hogy az egyesület 1896. évben a tőzsde reformja ügyében hozott határozatainak érvénybeléptetését követeli s miután az egyesület kiküldöttjei a tőzsde-ankétben akként nyilatkoztak, hogy az uzánsz eltörölendő, ennél fogva a „Temesmegyei Gazdasági Egyesület” kérvényét nem pártolja a szakosztály, de javaslatba hozza, hogy az egyesület 1896. évi állásfoglalása az egyesületi kiküldötteknek a tőzsde-ankétben való felszólalása értelmében módosíttassék, illetve az alábbi két pont vétessék fel a javaslatba:

1. Hogy az uzánsz minőség megszüntetése mellett adásvétel tárgyát csak fix gabonaminőségek képezhetik, melyek a kötlevelekben világosan meghatározandók, még pedig a származási vidék (tehát: tiszavidéki, bánági, felsőmagyarországi, külföldi stb.), továbbá a fajsúly és egyéb minőségi jelleg szerinti.

2. Hogy a reménybeli termésből csak a termelő adhasson el gabonát, még pedig oly mennyiségben, mely birtokának terjedelmével arányban állván, rossz termés esetében is jogosan várható és hogy a kereskedőnek, vagy a spekulánsnak a még learatalt gabonára nézve csupán a termelőtől ilyképpen megszerzett eredeti kötleveleket legyen szabad forgalom tárgyává tenni.

De ezenfelül a szakosztály, tekintettel azon körülményre, hogy a folyó évben a börze-spekuláció hátrányait a gazdaközönség fokozott mértékben érzi, tekintettel továbbá arra, hogy a tőzsde-ankétben merkantil részről azon kijelentés tétetett, hogy addig, amíg a német börzétörvény nem ismeretes, egy sötétbe való ugrás volna a magyar kormány részéről a tőzsdét megbolygítani s miután a német törvény bevált, a Szövetségi nagygyűlés figyelme felhívandó volna a tőzsdereform kérdésére, — a szakosztály tehát javaslatba hozza, hogy ezen kérdés a nagygyűlés tárgysorozatába felvétessek s az ottani tárgyalás alapján memorandum alakjában terjesztessék az összkormány elé.

Az igazgató-választmány a közgazdasági szakosztály javaslatához hozzájárul.

Ministeri leiratok.

Szövetség titkára felolvassa a földmiv. ügyi miniszternek azon az OMGE-hez intézett leiratát, amelyben a szegedi országos mezőgazdasági kiállítás rendezése körül kifejtett tevékenységéért leiratban fejezi ki köszönetét és elismerését. Örvendetes tudomásul szolgál.

Tudomásul vette továbbá a választmány a munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozása s a eszlő- és munkavállalkozók közötti jogviszony szabályozása tárgyában az egyesülethez intézett ministeri leiratokat.

Titkár előterjeszti, hogy a kertészeti bizottság javaslata alapján felterjesztést intézett az egyesület a földmiv. miniszterhez, hogy a külföldre szállított friss gyümölcs elvámolási eljárása gyorsíttassék, mert egyes határállomásokon a külföldre küldött gyümölcsöt hosszabb ideig visszatartják vámkezelési eljárás czimén, a minek folytán a gyümölcs megromlik. A földmiv. ügyi miniszter felkérte a külügyminisztert, hogy intézkedjék az elvámolás gyorsítása ügyében, a mi meg is történt, mert ugy Németország, mint Oroszország kormányai értesítették a külügyminisztert, hogy közegeiket gyorsabb elvámolásra utasították.

Tudomásul szolgál.
A választmány tudomásul vette az egyesülethez a nyár folyamán érkezett alábbi ministeri leiratokat és átiratokat:

Tudomásul veendő:

Földmiv. ügyi miniszter „Pinczeszövetkezetek”-ről szóló ismertetés 100 példányát küldi.

Ugyanaz „Kendertermelési utmutató” 100 példányát küldi.

Ugyanaz „A világ 1899. évi gabonatermése és gabonafogyasztása” czimű kiadványát küldi.

Ugyanaz „A buza torzsgombája elleni védekezés” czimű füzeteket küldi.

Ugyanaz „A mező- és kertgazdaságra káros rovarok” czimű füzeteket küldi.

Ugyanaz „Képek Magyarország állattenyésztéséből” czimű művet küldi.

Ugyanaz a trágyásoknak külföldről gazdasági trágyázási czélokra való behozatala tárgyában.

Kereskedelemügyi miniszter a kereskedelmi miniszterium 1898. évi működéséről szóló jelentését küldi.

Pénzügyminiszter - fogyasztási adóeredmények statisztikáját küldi.

M. kir. közp. statisztikai hivatal jégkárstatisztikáját küldi.

Magyar Mezőgazdák Szövetsége 1898/99. évi üzleti jelentése.

Sárosmegy. gazd. egy. a Gazdák Biztosító Szövetsége ügyében a földmiv. ügyi miniszterhez intézett felirata másolatát küldi.

Magyar Építési Vállalkozók segélyező egylete a miniszteriumokhoz a külföldi munkások behozatalának szigorítása tárgyában beadott kérvényét küldi.

Az OMGE. belügyei.

Titkár: bemutatja a múlt ülés jegyzőkönyvét, amely az elnök és két kiküldött hitelesítő tag által alá van írva s a Köztelekben is egész terjedelmében közzététetett.

Tudomásul szolgál.

Gróf Dessewffy Aurél elnök: Minthogy a mai napirend értelmében 15 választmányi tag kerül sorsolás alá, addig míg a sorsolási eszközök elkészültek, a választmány letargyalhatná az ügyeket. A sorsoló bizottságba felkéri **Kodolányi Antalt**, **Seitovszky Jánost** és **Reusz Henrik** tagokat.

Jegyzőkönyv-hitelesítők.

A mai ülésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére a választmány elnök ajánlatára felkéri **Galgóczy Károlyt** és **Renner Gusztáv** tagokat.

Meghalt tagok bejelentése.

Titkár előterjeszti, hogy a múlt ülés óta elhunytak a tagok sorából:

Szentmártoni Radó Kálmán, Iökösházi Tavasz Antal, Appel József alapítók és Sztányi Izidor, Popovits Sándor, Skublics István, Rosenthal Alfréd, Szabó N. János, Eissen Manó, Szentmihályi Sándor, Kiss Gyula, Fischer Hermann, Leopold Samu évdijs tagok.

Belépett új tagok.

Alapító: Egri főkapitány.

Évdijsok: dr. Baiersdorf Emil földbirt., ifj. Balika Sándor gazdatiszt, Beyer Károly földb., Büchler Jenő gazdasz, Büttner Róbert gazd. számvevő, Cselkó István gazd. tanár, ifj. Csethe Mihály gazdasz, Dióssy Imre gazdatiszt, dr. Dörschug Antal ügyvéd, Ehrlich Ignác bérlő, Erendits Emil urad. titkár, Fekete Mihály gazdat., Földváry Tamás földbirt., Gangl Alajos nyug. jószágig., Gracsányi Gyula áll. állategész. felügyelő, Gróber Károly gazdalkodó, Goldmann Mór bérlő, Kalix Vilmos okl. gazda, Karczagai gazdas. egyesület, Kohn Gábor földbirt., Kaufmann Ignác birtokos, Kégel Árpád gazdatiszt, Lenárd Jenő urad. tiszt, Leopold Gusztáv okl. gazdasz, Lichtenstädter Béla gazd. gyakornok, Major Győző gazdat., Mandl Gusztáv gazdatiszt, Marasca József gazdat., Mechwart Ernő földb., Meiszner Sándor magánzó, M. kir. állami, ménésbirtokigaz-

gatóság, Fogaras, ifj. Meskó Sándor földbirt., Mező Károly gazd. gyakorn., Milkó Vilmos bérlő, Molnár István urad. felügyelő, Müller Lajos bérlő, Nádossy Emil okl. gazda, földbirt., Novák József urad. felügy., dr. Rónay Károly kir. közjegyző, földbirt., Rothnagel János gazdat., Scherer Ottó gazd. gyakorn., Schreiner Jenő gazd. gyakorn., Sebestyén Henrik, bizt. társ. igazg., Skublics Károly földbirt., gr. Somssich Géza földbirt., ifj. Stoliczka Géza gazdat., Strauss Rezső gyáros, Stugel József tisztartó, T. Szabó Sándor szőlész. intéző, Szalay László jószágfelügy., gr. Széchenyi István, Szeep László földbirt., Szinay Gyula országy. képviselő, gr. Sztáray Sándor földbirtokos, Tárcazy István földbirt., Várady Géza gazdat., Varga Ignác tisztartó, Weigl József szőlősgazda, Weinberger Zsigmond gazda, Nikolits Géza gazdász, Buttykay László urad. irnok, Betegh Imre földbirt. Összesen 1 alapító és 62 évdíjas tag, a taglétszám tehát 384 alapító, 2797 évdíjas, 23 tiszteletbeli tag, összesen: 3204 tag.

Tagságuk lejártán a tagságról lemondottak: Szakáll Ferencz, Sivó Jenő, Fehér Zoltán, Strausz Adolf, Razgha Gyula, Dorner Sándor, Tóth Bertalan évdíjas tagok.

A tagok sorából töröltettek: Sümeghi Ferencz, Rosenberg Lajos, Ertl Vilmos, Pollák Simon, Makovich Lajos (szőlőkezelő), Braumüller Sándor, Eisenmann Zsigmond, Sorecz Lajos, Deutsch Béla, Csáky János, Polgár József, Fáy László, Fáy Árpád, gr. Berchtold Artur, Baumann Antal.

A közgyűlés idejének megállapítása.

Titkár előterjeszti, hogy az egyesület tanácsa a f. évi közgyűlés napját december hó 10-ikére javasolja kitűzni az alábbi tárgysorozattal. Méltóztassék elhatározni, hogy a tárgysorozat a „Köztelek”-ben közzétételük, mert az alapszabályák értelmében a közgyűlés tárgysorozata háromszor teendő közzé az egyesület hivatalos organumában a közgyűlés megtartása előtt.

A választmány a f. évi közgyűlés napját december hó 10-ikére tűzi ki.

Az egyesületi Évkönyv bemutatása.

Titkár bemutatja az igazgató-választmány múlt évi működéséről szóló jelentést magában foglaló 1898/99. évi Évkönyvet, mely az összes választmányi tagoknak megküldetett.

Tudomásul szolgál.

A naggyűlésre 30 tag kiküldése.

Titkár: A Szövetségi alapszabályok 6-ik szakasza értelmében az egyesület a naggyűlésen 30 taggal van jogosítva képviselnie magát. A tanács a következő tagokat hozza javaslatba:

Balintfy Pál, Bernát István, Baross Károly, Cserhádi Sándor, dr. Csillagh Gyula, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, dr. Gaál Jenő, Galgóczy Károly, György Endre, dr. Hagara Viktor, dr. Hutya Ferencz, Ivánka Oszkár, Jeszenszky Pál, gróf Karolyi Sándor, Kodolányi Antal, Kvassay Jenő, Libits Adolf, Makfalvy Géza, báró Malcomes Jeromos, Melezer Gyula, Rakovszky István, Reusz Henrik, Rubinek Gyula, Seitovszky János, gróf Szapáry Gyula, Szentiványi Zoltán, gróf Széchenyi Imre, Szilassy Zoltán, Wittmann János.

Az igazgató-választmány a nevezetteket a szövetségi naggyűlésre az egyesület képviselőjében kiküldi.

A könyvelői állás betöltése.

Titkár: A jelenlegi könyvelő részint előrehaladott kora, részint az egyesületen kívül elfoglaltsága miatt is, nem képes az egyesület körül felmerülő kötelességeit pontosan teljesíteni, miért is a számvizsgáló-bizottság javaslatára a tanács f. év június 1-én a könyvelőnek elmondott s helyébe a f. év végeig Zórád

István volt uradalmi főszámvevőt alkalmazta ideiglenesen. A tanács javaslatba hozza, hogy a választmány Zórád Istvánt egy évi próbaidő kikötésével alkalmazza a könyvelői állásra 1200 frt évi fizetéssel; amennyiben pedig a könyvelő eddigi fizetése csak 900 frt volt, ennél fogva szükséges, hogy a jövő évre előirányozott összeg a költségvetésben felemeltesék.

A választmány ez értelemben határoz.

Az egyesület képviselője a párizsi kiállítás alkalmával tartandó kongresszusokon.

Titkár: A Francia Gazdasági Egylet a párizsi kiállítás alkalmával tartandó gazdasági kongresszusokra meghívta az OMGE-t. A tanács egyesületünk képviselőjére felkérte gróf Karolyi Sándort, Libits Adolfot, Miklós Ödönt, dr. Rodiczky Jenőt és gróf Széchenyi Imrét.

Nevezettek közül gróf Karolyi Sándor és Miklós Ödön hajlandóknak nyilatkoztak ezen üléseken résztvenni. Helyeslőleg tudomásul vétetik.

Tanácsi javaslat a „Gazdaságtörténelmi Szemle” ügyében.

Szerkesztő-titkár: Jelenti, hogy az egyesületi tanács múlt ülésén tárgyalás alá került a „Gazdaságtörténelmi Szemle” ügye, melynek kiadása a múlt évben 500 frt deficizzel járt. A tanács utasította a Szemle szerkesztőségét, hogy a folyóiratot az eddiginél csekélyebb terjedelemben jelentesse meg.

Paikert Alajos: Elismeri azt, hogy a Szemle szerkesztése és kiadása a múlt évben 500 forint deficizzel zárult, de az idén, amidőn minden hónapban jelenik meg, — semmi deficitre nincs kilátás, sőt a jövő évi költségvetésben némi maradvány mutatkozik. Nem volna indokolt tehát, hogy ezen folyóirat, amely iránt a tudományos körök részéről nagy elismerés nyilvánult, a jövőben destringáltassék. Indítványozza, hogy a Szemle a jelenlegi terjedelemben tartassék fenn.

Szerkesztő-titkár: Ajánlja, hogy a tanács javaslata tartassék fenn s amennyiben az, amit előtte szóló kilátásba helyez, bekövetkeznék, hogy t. i. a jövő évre többlet is mutatkozik, még mindig lesz mód a Szemle terjedelmének emelésére. Méltóztassék ezen módosítással elfogadni a tanács javaslatát.

Paikert Alajos: A lapra erkölcsi veszteséggel jár, hogyha terjedelme redukáltatik; kéri, hogy fentartassék a jelenlegi terjedelemben, annál is inkább, miután beszerzett információja szerint az 500 frt segély meg fog adatni a miniszterium részéről.

A választmány a Szemle terjedelmének megállapítását az elnökségre bizza.

Az egyesületi tanács javaslatára elhatározza a választmány, hogy az egyesület egy baromfi-hizlalási kézikönyvet ad ki, melynek nyomdai költségei a Kodolányi-alapból, a szerzői tiszteletdíj pedig a Susehka-féle könyviteli munkából maradó bevételből fedezendő. A munka megírásával Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő bízott meg.

Szerkesztő-titkár jelenti, hogy a Simonyik-féle alapítvány kamataiból egy a gyógyszertári használatra alkalmas vadon termő gyógynövények ismertetését s összegyűjtését tárgyaló munka megírására hirdettetett ki pályázatot, melyre 11 pályamunka érkezett be; ezek most vannak bírálat alatt.

Az igazgató-választmány a jelentést tudomásul veszi.

Elfogadja az igazgató-választmány a Pátria irodalmi vállalat azon ajánlatát, mely szerint nevezett vállalat a Susehka-féle Számvitel alapján egy a kisebb birtokosok számára alkalmas számviteli naptárt adna ki, melynek fejlődése az egyesületet fogja megilletni, míg a naptár kiadási joga az egyesület tulajdonában marad.

Az igazgató-választmány a magyar Do-

hányujság részére a jövő évre 150 frt segélyt szavaz meg.

Földmivessiskolai ösztöndíjak odaigérése.

Az igazgató választmány az egyesületi tanács javaslatára a herceg Batthyány féle 120 frtos ösztöndíjat a folyó tanévre Szvoboda Gyula pápai földmivessiskolai II-od éves tanulóknak, a nagy-atádi gazdaköri alapítvány 120 frtnyi kamatát Kiss János szentimrei földmivessiskolai II-od éves s a Bakó-féle alapítvány kamatait Csonka Pál hódmezővásárhelyi földmivessiskolai II-od éves tanulóknak ítélte oda.

A sorsoló-bizottság jelentése.

Seitovszky János jelenti, hogy a sorsoló-bizottság megalakulván, tisztében eljár. A sorsolás eredménye a következő: Kisorsoltattak: Gaál Jenő, Alzél Péter, Hutya Ferencz, Reusz Henrik, Ivánka Oszkár, Hajós József, Semere Huba, Somssich Andor, gróf Karolyi Sándor, Krick Aladár, Széchenyi Imre gróf, Széchenyi Aladár gróf, Wekerle Sándor, Perczel Dezső, Kostyán Ferencz. Ezenkívül egy tagsági hely szintén betöltendő a jövő közgyűlésen, mely báró Liptay Béla elhunytán üresedett meg.

Az egyesületi ügyész évi jelentése.

Dr. Darányi Gyula ügyész előterjeszti szokásos évi jelentését, az egyesület peres és perenkívüli ügyeiről, valamint a báró Wodiáner-féle hagyatéki ügyében is.

A Wodiáner-féle végrendeletben nem történt intézkedés arra nézve, hogy mi történjék azon összeggel, mely az egyesületnek hagyományozott s általa kezelendő nyugdíjalap kamataiból a végrendelező egyes gazdasági alkalmazottainak elhunytával folszabadul. A végrendelet végrehajtásával megbízottakkal szólnak sikerült azon megállapodásra jutni, hogy az ily módon felszabaduló összegek is az egyesületet illessék.

Az igazgató-választmány az egyesületi ügyésznek a peres- és perenkívüli ügyekben, valamint a Wodiáner-féle ügyben tanusított buzgó működéséért meleg köszönetét fejezi ki.

Végül a választmány a tarifa-bizottságba az egyesület képviselőjében Forster Géza igazgatót és Szilassy Zoltán szerkesztő-titkárt küldi ki s ezzel az ülés véget ért.

Egyről-másról.

(Buza ára. — Budapesti kereskedelmi és iparkamara ismét a kartel pártolója. — Gyapjuaukciók Prágában. — Gazdák Biztosító Szövetkezete. — Népies gazdasági előadások.)

A buza árának eddigi folytonos hanyatlása érdekli ma gazdáinkat legjobban. Az idej aratást követő időszakban az volt a vélemény, hogy a buza árának emelkednie kell, különösen ha a gazdák a kezükben levő készleteket megtartani tudják és az őszi idényben szokás szerint nem dobják egyszerre a piacra, hogy a versenyt hazai piacainkon egymásnak ezáltal is növeljék. Gazdáink közül sokan, akik tehettek, buzájukat vissza is tartották s ezek ma a folyton csökkenő buzaárakkal szemben mejdnem kétségbeesett álláspontra helyezkednek és szemrehányást tesznek azoknak, akik a buza eladásától való tartózkodást javasolták. Hát igaz, hogy eddig a buza árának emelkedésében csalódtunk, de meg kell vizsgálni, hogy miért és hogy a helyzet javulása mennyiben várható?

A gyarmatszerzési és telepítési láz, mely az európai kontinens nagy államait elfogta, különösen Németországban az újabb időben óriási tőkét vont el az anyaországból; Angliának megszületett transvaáli háboruja,

mely tartása körül nem á haboru zik, m amely emelés pénz o terhell nem v dobtak sem ni önmag közi al annál gazda védelm a szab is telje közi he két kör ideig ta aldunai ez a sz dett, m a hajó másik gyobb f valamit csak a melyet kal kevé

A zeledni. tartama tette s k vetkeznék, arra készletei czon teh franciskó zatosan csakham vetkeznie buza van malmok, a termel ugyan is üzemenek piac javu nőzni öke mivel a most sem engedni, megkezdő Ha ki teh kázattal o ne dobja kezését, a — várja

A ka lők és fo nyiltan é folyik. Hog talos testü delmi és i szemmel n állást is fo zatokat h

mely nagy mennyiségű pénznek készletben tartását igényli, Transvaál a háboru miatt körülbelül havi 33 millió aranytermését elő nem állíthatja, az Egyesült-Államok a spanyol háboru óta óriási ipari alapításokkal foglalkozik, mindez a pénznek nagy szűkét idezte elő, amely első sorban az angol bankkamatlábnak emelését és ezzel együtt minden országban a pénz drágulását idezte elő. Az adósságokkal terhelt gazdák a sokkal megdrágult hitelt igénybe nem vehetik s ezért minden áron a piacra dobták készleteiket, ezáltal a buza árának semmivel se n igazolt hanyatlását fokról fokra önmaguk idezték elő. Hogy ez a nemzetközi alakulás nálunk is érzeteli hatását, az annál inkább érthető, mert hisz a magyar gazda termelése nagyon kevésbé van megvédelve és a mi csekély vámvédelme volna, a szabad raktárak és a vámhitelezés által az is teljesen megsemmisül. Hazánkban a nemzetközi helyzet visszahatásának súlyát még növeli két körülmény. Az egyik a szokatlan hosszú ideig tartó fagymentes ősz, a mely miatt az aldunai hajózás ideje sokáig tartó maradt, bár ez a szárazság miatt az utóbbi időben szenvedett, mivel a Vaskapu alacsony vízállása miatt a hajók csak átrakodással szállíthatnak. A másik pedig az a körülmény, hogy a legnagyobb fogyasztók: a malmok alig vásároltak valamit s készleteket nem gyűjtve, jóformán csak a naponként vásárolt búzát örölték föl, melyet a szabadraktárakból vett keleti búzákkal kevertek.

A játék azonban már kezd végéhez közeledni. A transvaáli háboru beláthatatlan tartama és vége, a külföldi piacokat idegessé tette s kivált ha európai komplikációk is következnek be, ez Angliát, hogy ki ne éheztesse, arra fogja indítani, hogy Dél-Afrikába vitt készleteit hamarosan pótolja. A nemzetközi piacon tehát javulás várható, a mint az a santsz franciskói és new-yorki piacokon már fokozatosan állandóan jelentkezik. De nálunk is csakhamar állandóan kell a javulásnak bekövetkeznie. Budapesten ugyan nagymennyiségű buza van felhalmozva. Amde nem a fogyasztó malmok, hanem a kereskedők raktáraiban és a termelőktől beraktározva zálogba. A malmok ugyan ismét közreadták értesítésüket az őrési üzemnek tervbe vett redukeziójáról, de a liszt-piac javulása mégis csak az őrésre fogja ösztönözni őket, vásárolni lesznek kénytelenek s mivel a termelők már eddig is tartották, most sem fogják készleteiket oly könnyen átengedni, miért is a buza árának a börzén már megkezdődött javulása tovább is remélhető. Ha ki teheti búzáját, a melyet eddig is koczkázattal őrzötte meg, türelmetlenül könnyen ne dobja piacra, hanem a jobb árak bekövetkezését, a melyet majdnem biztosra veszünk — várja be.

A kartelgazdálkodás, amely ellen termelők és fogyasztók állandóan panaszkodnak, nyíltan és rejtve a legszemérmelenebbül folyik. Hogy is ne? — mikor tekintélyes hivatalos testületek — mint a budapesti kereskedelmi és iparkamara — nemcsak hogy behuny szemmel nézik a kartelek gazdálkodását, hanem állást is foglalni mernek mellettük és határozatokat hoznak érdekükben, lesúlyesztvén a

kamara tekintélyét közönséges üzérkedők társaságává, melyet a tisztességesen gondolkodó kereskedők és iparosok kerülve-kerülnek és a klikkek gazdálkodásának teljesen átengednek. Legujabb hajtása a budapesti kereskedelmi kamara közhasznú működésének az a határozata, amelyet a petróleum-kartel érdekében hozott. A benzín-motorokat, amelyek, a tisztítatlan adómentes petróleumot használják föl üzembentartásukra, újabban úgy a mezőgazdaságban, mint az iparban különösen a vidéken, ahol motorhajtásra a légszeszt vagy villamos erőt nem kaphatnak, mind nagyobb mértékben vették használatba, mert olcsók, kezelésük egyszerű, üzembentartásukra külön szakértők nem kellene. Ezen motorok növekvő terjedését a petróleum-kartel lehető mértékben a maga hasznára akarja kizsákmányolni és a benzín (nyers petróleum) árát jelentékenyen fölemelte úgy gondolkodván, hogy ugys adómentes lévén, a fogyasztóknak még mindig olcsóbb a tisztított petróleumnál. A szegény kisiparosok védelmet keresnek ezen igazságtalan kizsákmányolás ellen és törvényes és természetes érdekképviselőjükhöz, a budapesti kereskedelmi és iparkamarához fordultak, hogy lépjen fel érdekükben. Meg is tette, de a petróleum-kartel érdekében. Mert a helyett, hogy a kartel erkölestelen és káros üzemeit csak egy szóval is elítélte volna, egyszerűen azt határozta, hogy nem tehet semmit, legfeljebb kegyeskedik a kereskedelmi miniszter urat arra kérni, hogy a darabárúként szállított petróleumhordók szállítási díját mérsékelje. Vagyis méltányosnak tartja, hogy a motorpetróleumot a kisüzemek olcsóbb áron szerezhessék be, de az árát a kormány fizesse meg. Ó böles iparpolitika! Reméljük, hogy Hegedüs kereskedelmi miniszter, a ki csak a napokban terjesztette be törvényjavaslatát a hazai ipar pártolásáról, meg fogja értetni a kereskedelmi kamarával, hogy az iparpártolás alfája nem az állami kedvezményekben, hanem az olcsó termelésben és a termelés természetes feltételeinek lehető mértékben való fejlesztésében kulminál. Csak azok, akik ezt nem értik vagy nem akarják megérteni, hunyhatnak szemet a kartelek oly üzelmivel szemben, mint a fentebbi, vagy a mit a foszfátgyárak kartelje egy Horvátországban jelenleg alakuló foszfátgyárral szemben inaugurált, amely a kartel keretein túl van és a kartelbe lépni nem hajlandó. Egyszerűen elhatározták, hogy az új gyár nyers anyagának legtermészetesebb előállítását, az illető gyár környékét elvonják az új gyártól azáltal, hogy az illető vidéken a esontot kétszeres áron vásárolják meg. Valóságos Vanderbilt-féle trust-gazdaság, aki konkurrens vasutján nemcsak ingyen szállította utasait, de még meg is vendégelte őket, míg versenytársát kiébeztette, aztán tönkrement vasutját megvette s ekkor a szállítási díjakat még a versenyelőttiéknél is magasabbra emelte föl.

A budapesti gyapjuaukeziókkal, melyeket a Heller-czég az Országos Magyar Gazdasági Egyesület erkölcsi támogatásával évek óta annyi sikerrel tart meg, sikerült a gyapjukereskedők karteljét teljesen megtörni és a külföld előtt is ezen a téren tekintélyt szerezni. Menyire üdvösnök tartják ezt a kezdeményezést, azt legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy

a prágai kereskedelmi és iparkamara a csehországi tartományi gazdatanácsossal, a prágai terménytőzsdével és a csehországi központi gazdasági egyesülettel karöltve a jövő évi június havában Prágában szintén gyapjuaukeziók rendezését kezdi meg és pedig teljesen a budapesti aukciók mintájára. A rendezés elvállalására a Heller-czéget kérték fel, amely azonban a különben megtisztelő felszólítást visszautasította, jelenleg nagyon is érthető okokból. Ime nem szükséges, hogy a kereskedelem csak az egyoldalú kereskedői érdekeket szolgálja, sokkal több hasznot, elismerést és tekintélyt szerezhet, ha valódi hivatását, a forgalom becsületes lebonyolítását és a természetes áralakulás szerinti értékesítést mozdítja elő, amelynél termelő és fogyasztó egyaránt megtalálja érdekei kielégítését. A kereskedelemnek ez az irányzata az, melynek működését a termelők és fogyasztók nemcsak elismeréssel, hanem köszönettel is fogadják és érdekeit minden módon kell, hogy előmozdítsák.

Még egy örvendetes tényről kell e helyütt beszámolnunk, amelynek előkészítésében az egész magyar gazdaközönség már hónapok óta buzgálkodik, dacára annak, hogy bizonyos körök, akiknek érdekeit a Gazdák Biztosító Szövetkezetének megalakítása fájdalmasan érinti, mindent elkövettek, hogy ezen „közvetelki akeziót” megbénítsák s mint a gazdaközönség egyetértésébe konkolyt hintőt, diszkreditálják. Büszkeségét képezheti az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, hogy egyszerű tekintélye mindeme támadásokat megbénította és a nagy alkotás köré a gazdaközönséget oly nagy számban csoportosította.

A Gazdák Biztosító Szövetkezte megalakítása ügyében a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének mult évi nagygyűlése által kiküldött végrehajtó-bizottság ugyanis Zselénski Róbert gróf elnöklete alatt f. hó 14-én tartott ülést a Köztelken, amidőn a bizottság tekintettel arra, hogy a szövetkezet megalakulásához szükséges egy millió korona alapítványi tőke már jegyzéseket után biztosítva van s így a kormány részéről kilátásba helyezett 200,000 frtnyi adomány is esedékessé vált, elhatározta, hogy a szövetkezet alakuló közgyűlését november hó 30-ika és december hó 10-dike közötti időben megtartja s illetve az ezen időszakon belül kijelölendő határnap kitűzésére háromtagu bizottságot bizott meg, amelynek feladatául tette egyuttal a már le tárgyalt alapszabályokon még szükségessé váló változtatásokat foganatosítani s azokat végleges formában az összes alapítványt és üzlet részt jegyzőknek megküldeni.

A kétségtelenül nagyszabású alkotás egybehozása érdekében kiváló tevékenységet fejtettek ki a végrehajtó-bizottság tagjai közül, különösen gróf Széchenyi Imre, gróf Zselénski Róbert és Miklós Ödön, végrehajtó-bizottsági tagok, a kik iránt a gazdaközönség első sorban van hálára lekötelezve.

A végrehajtó-bizottság a sikeres munka elvégzésével nemsokára leteszi a mandátumát s most már a gazdaközönségen a sor, hogy az új szövetkezetet támogatásában részesítse s illetve, hogy azt saját érdekében biztosítás feladásával igazán nagygyá fejlessze. Sz. Z.

NÖVÉNYTERMELÉS

Rovatvezető: Kerpely Károly

A rétek gondozása.

Altalános ismert dolog, hogy a jó-
vedelmező és virágzó állattartásnak — ott
ahol a szántóföldi takarmánytermelés nincsen
felkarolva — egyik alapfeltétele a jó minő-
ségű rétszéria. Ez képezi ugy az igás, mint a
haszon- s lüönösen növendékállatainknak a
legegészségesebb, legtermészszerűbb takar-
mányát. Ilyen takarmányt azonban csak akkor
tudunk gazdaságunkban produkálni, ha jöminő-
ségű, kellően gondozott és trágyázott réteink
vannak.

A megfelelő számu és megfelelően takar-
mányozott állattartás által azonban szántó-
földjeinknek is használunk s így az a költség,
amit réteink gondozására fordítottunk, kétsze-
resen térül vissza; egyrészt, mert általa igás-
és haszonállatainknak megfelelő minőségű és
mennyiségű termézszerű takarmányt tudunk
nyújtani; másrészt a jól takarmányozott álla-
lok trágyája jobb lesz s így vele sokkal job-
ban tudjuk a szántóföldjeinkről kivitt növényi
tápanyagokat visszapótolni. A réteken ezen fon-
tosságát a gazdaságra nézve már régebben
is felismerték, amennyiben akkor, midőn a ta-
karmánynak szántóföldi termelése elterjedve
még nem volt, helyesen beosztott gazdaságnak
csak azt tekintették, amelynél minden 100
hold szántóföldre körülbelül 30 hold rét esett.
Ennek volt köszönhető, hogy az ilyen gazda-
ságok szántóföldjei, dacára a folytonos egy-
oldalú gabonatermelésnek, nem merültek ki
annyira s oly könnyen — különben egyenlő
talajviszonyok mellett — mint azon gazdasá-
gok szántóföldjei, amelyek rétekekkel nem ren-
delkeztek.

Dacára annak, hogy a rétek a gazda-
ságra nézve oly nagy fontossággal bírnak s
ennek folytán minden fölünk telhetőt el kellene
követnünk arra nézve, hogy termőerejüket fo-
kozzuk, vagy legalább fentartsuk, mégis a leg-
több gazdaságban azt tapasztaljuk, hogy a
réteket, csak mint a gazdaságnak mostohagyer-
mekével bánnak el s azt lehetőleg men-
nyel jobban kizsarolni törekednek.

Pedig oly kevés költségbe kerül az, amit
rétegondozásnak nevezünk, s olyan könnyűszer-
rel s a szántóföld teljes megrövidítése nélkül
állítható elő azon trágya, amit a rét igényel,
hogy szinte bűnéül róható fel az azon gazda-
nak, a ki azt tenni elmulasztja. A rétek gon-
dozása azok fogasolásiából, öntözéséből, nem
legeltetéséből és trágyázásából áll.

Azt lehet mondani, hogy a milyen fontos
a tengerinél és burgonyánál általában a kapás
növényeknél a kapálás, olyan a rétre nézve a
fogasolás. A rétek évenkénti fogasolását azért
semmi szín alatt sem volna szabad elhagyni,
annál is inkább, mert annak megejtése igen
keves munkába kerül. A fogasolás célja egy-
részt az, hogy a rét növényzetének gyökérzeté-
hez a levegő behatolását elősegítsük, hogy a
borona fogai a füveknek gyökértörzseit meg-
seértvén, azokat ezáltal erősebb bokrosodásra
indítsuk.

Ha egy nem fogasolt rétet megnézünk,
akkor azt fogjuk látni, hogy az rendszerint
tele van vakanturásokkal, melyeknek szét-
hányása igen nehéz s a mellett a jófele takar-
mánynövények kivesznek rajta, a gyomok
pedig elszaporodnak ott, mert ezek az előbbie-
kél sokkal élémesebbek. A nem fogasolt rétet
továbbá rendszerint moha lepi el. Az ilyen
rétről nyert termés nemcsak minő-égleg, hanem
mennyiségleg is sokkal gyengébb, mint az,
amit egy rendszeresen fogasolt rétről nyerünk.

A fogasolást végezhetjük ősszel is, leg-
célszerűbb azonban azt tavasszal — még
pedig ha a rét talaja már felszikkadt — végezni.
E célra lehet ugyan közönséges fogast is al-
kalmazni, azonban sokkal jobb és biztosabb

munkát végeznek az ugynevezett (Lacke-féle)
rétfogasok, láncboronák, mert ezeknél a
borona fogai nincsenek szilárdan rögzítve,
hanem a mint nevük is mutatja, láncszemek
szegélyével mozgathatóan egymással össze-
kötve, s így sokkal jobban alkalmazkodhatnak
a rét egyenetlen felületéhez.

A rétek további gondozásához tartozik
azoknak öntözése. A réttöntözés azonban ter-
mészetesen csak ott vihető haszonnal keresz-
tül, a hol az öntözéshez szükséges mennyiségű
vizet közel és könnyen kaphatjuk. Az okszerűen
keresztülvitt öntözés által, rétejeinknek hozamát
óriási mértékben emelhetjük ugy, hogy az
megkétszereződik, sőt megháromszorozódik.
Különösen száraz fekvésű, sülevényes termé-
szerű réteken mutat az öntözés rendkívüli
hatást. Ha tehát réttöntözésre alkalmas vízzel
rendelkezünk, ne mulasztjuk el soha az
öntözést.

A réttöntözés hatása két irányban nyilvá-
nul: egyrészt nedvesítőleg hat, másrészt, miután
minden víz tartalmaz magában több-kevesebb
iszapot s ezen iszapban pedig mindig több-
kevesebb ásványi és szerves alkotó rész, vagyis
növényi tápanyag foglaltatik; az öntözés által
rétejeinket egyuttal trágyázzuk is. Természetes-
en az öntözésre felhasznált víz természetétől
s az öntözés időszakától függ az, hogy az
öntözés mennyiben trágyázó hatású.

Egy elengedhetetlen feltétele a rétegond-
zásnak, hogy a réteket ne legeltessük. Nálunk
általános an elerjedt rossz szokás, hogy a réte-
ket a sarjú letakarítása után egész késő őszig
legeltetik, sőt sok gazda még azt is megteszi,
hogy tavasszal takarmányhiány következtében
a rétre hajta ki a marhát. A takarmányhiány
azonban nem elég ok arra, hogy azért a
réteket tönkre tegyék s inkább szerezzünk
takarmányt bárhol, csak a rétet ne bántuk
tavasszal. Sok gazda nem is gondolja, milyen
méreg drágán fizeti meg azt a kis legelőt, a
mit a rét zsenge növényzetével kora tavasz-
szal nyújtani tud — a rét termésének esökke-
nével. De nemcsak ugyanazon évben, hanem
még a következőben is megérzi a rét a legel-
tetést.

A rét legeltetésének káros hatása abban
áll, hogy az ilyen késő őszig, a hó leestéig
legeltetett réteket a növényzete, miután egész
kopaszon áll, nem képes a tél fagyának ellen-
állani, hanem kivész, vagy legalább is igen
megsínli ugy, hogy tavasszal csak később
hoz hajtásokat, ezek pedig mindig gyengébb-
bék lesznek, mint a nem legeltetett füvek
hajtásai. Ha pedig tavasszal legeltetjük
a rétet, akkor a legelőmarha lecsipvén,
lerágván a fünek első zsenge hajtásait, az
fejlődésében nagyon visszavettedik s hosszú
időbe telik, a míg az a fü a régi helyébe új
hajtást hozhat. A rétek talaja továbbá kora
tavasszal, de rendszeren késő ősszel is nedves
szokott lenni. Az ilyen késő ősszel vagy kora
tavasszal legeltetett rétet, ha megnézzük, azt
fogjuk látni, hogy az tele van a legelőmarha
lábnymaival, az ilyen lábnymokban a víz
összegyülemlik s a fü azon a helyen kivész.

A rétek ápolásához tartozik végül azok-
nak trágyázása. Az olyan rétekek, a melyek
iszapban gazdag folyóvizek mentén fekszenek
s időközönként ezen vizek elarasztásának vannak
kitéve, trágyázásáról nem igen kell gondoskod-
nunk, mert ezeknél erről már a természet gon-
doskodik. Ha azonban oly rétejeink vannak, a
melyek ilyen iszaptrágyázásban nem részesül-
hetnek, ezeknél a szénával évről-évre kivitt
növényi tápanyagnak pótlásáról, tehát rend-
szeres trágyázásáról gondoskodnunk kell, mert
valamint a szántóföld, ugy a rét is, a folyton-
os termelés által, ha a visszapótlásról gon-
doskodva nincs, kimerül s bizonyos idő múlva
kielégítő termést adni nem fog.

A rétről kivitt tápanyagok visszapótlására,
azaz trágyázására: istállótrágyát, komposztot,
fahamut és műtrágyákat alkalmazhatunk.

Az istállótrágyát ősszel vagy télen hord-

hatjuk ki a rétre, négyéveként és kat. hold-
dankint körülbelül 150—200, azaz 15—20
szekeret számítva. E célra lehetőleg érett és
ne szalmás trágyát használjunk s azt a réten
egyenletesen elteregessük. A teli csapadék, a
hó, az istállótrágya oldható, értékes részeit
kioldja, kilugozza s magával viszi a talajba,
a hol azok többé-kevésbé abszorbeálódnak,
megkötődnek s a növények gyökerei által
felvétetnek. Az oldhatatlan, a szalmás része
a trágyának pedig a felszinen marad, ahonnan
azt tavasszal lögereblyével összegereblyél-
tessük s vagy a szántóföldre, vagy pe-
dig kifutókba hordassuk. A rét felszínén
visszamaradt trágyát azért kell onnan ta-
vasszal eltakarítani, mivel a rét letakari-
tásokor az a széna közé kerülve, annak kelle-
metlen izt és szagot ad, ugy, hogy az ilyen
szénát aztán az állatok nem szívesen eszik.

A rétre kihordott istállótrágyával azon-
ban a szántóföldünket rövidítjük meg, azért
sokkal célszerűbb istállótrágya helyett a ré-
nek tulajdonképpeni trágyáját, a komposztot
alkalmazni e célra.

Minden gazdaságnak, de különösen az
olyannak, melynek réteje van, feltétlenül egy
komposztteleppel kellene bírnia, ahová a
gazdaságban előforduló mindenféle hulladékok
összehordandók s ahol azok jó minőségű föld-
del rétegezve s évenként egy-kétszer, de leg-
alább egyszer átforgatva, 2—3 év alatt
teljesen földnemű anyaggá válnak s a leg-
kiválóbb — istállótrágyával nem is pótolható
— réltrágyát szolgáltatják. Ilyen komposzt-
trágyából 4 évenként és kat. holdankint 12—15
szekerrel kell télen a rétre kihordani s azt
ott egyenletesen széttergetni.

Egy igen jó réltrágyát szolgáltat ezen-
kívül a fahamu, de csak az olyan fahamu,
amely még nincsen kilugozva. Ez különösen
szénsavas kálium- és mésztartalmánál fogva
bir trágyázó hatással. A gazdaságban igen
könnyen és olcsón tehetünk ilyen trágyára
szert, ha a cselédséget egy kis utánjárással
részoktatjuk arra, hogy a hamut ne a trágya-
telepre, hanem egy külön e célra kijelölt
helyre vigyék. Az így összegyűlt fahamából
kat. holdankint körülbelül 3—4 q-t szórjunk
el a rétre.

Réltrágyázásra használhatunk végül mű-
trágyákat is.

Különösen a kaitit és Thomassalak az,
amely e célra kitünően megfelel. A kaitit,
mint kaitittrágya, a Thomassalak pedig mint
foszforsavtartalmu trágya szerepel. A nitrogén-
tartalmu műtrágyák alkalmazása a réltrágyá-
zásra nem lenne gazdaságos, mert ezek
aránylag igen drágák lévén, az általuk el-
érhető termésmennyiség ritkán téríti meg a trá-
gyázás költségeit.

Amely kevésbé és ritkán mutat nálunk
hatást a kaitittrágya s így különösen a kaitit
a szántóföldön, éppen olyan hálásak a rétek a
kaitittrágyázással szemben. Ami különben
onnet van, hogy a rétek talaja túlsúlyban
tözege s homokos talaj, míg a szántóföldek
legnagyobb részét agyagtalajuk. Az agyag pedig
már természetből fogva gazdag káliumban s
igy a kaitittrágyát nem igen hálálja meg; míg
ellenben a tözeg s homok, mely főleg a
rétek talaját képezi, káliumban szegény s
azért a rétek legtöbbször a kaitittrágyákat igen
meghálálják. A kaititból körülbelül 3—4 q-t
kell egy kat. holdra ősszel elszórni.

A foszfortrágyák közül réltrágyázásra a
szántóföldek trágyázásánál oly kitünő hatást
mutató szuperfoszfátnál jobban felel meg a
Thomassalak. Ez különben természetes, mert
a rétek trágyázásánál olyan természetű trágya
felel meg legjobban, melynek hatása hosszabb
ideig tart. A Thomassalak nehezebben oldható
alakban tartalmazza a foszforavat s így hosz-
szabb ideig tart a hatása, mint a szuperfosz-
fáté. A legtöbb esetben a Thomassalakot
célszerű lesz a kaitittal együtt alkalmazni s
ilyenkor a Thomassalakból a kaitit mennyi-

ségének k
runk el k
Néze
viden öss
s amit eg
tani, mert
megfelelő
fognak ho

ÁL

Konk

Néhá
a „Köztelek
takarmány
közadások
Külö-
a hiányzó
kénytelen
és fejtörés
dusabb pó
Igy a
mint prote
magára vo
amennyibe
zási muok
kisebb me
veszélyesne
mernek.

Takar
proteinben
gező hatás
bizonyításá
nek, amely
hány deka
az állat kin
Ez az
hogy ezen
takarmány
eddig is me
etelési kísé
matlan ha
zöldnünk.

Külön
éppen olyar
tém, azt ala
1896. év te
inkább a
mintegy 40
hádi fajta
takarmányte
mányban is
hogy a kö
gőzmalom az
mint trágyát
tem a gőz
hulladék at
darálva egé
mennyiséget
ban szállítot

Feltaka
összekeverve
kgram élősul
közöltetett.
alatt az álla
elő nem ford
szemlélatomást
már rákaptak
tettel fogyas
különös jó ha
huslerakodás
vehető, ugyan
napban a fej
a meddők pe
éven elletett
zebbek voltak

Megkisé
ben, 1000 kg
azonban ezek
ették meg.

ségének kétharmadát, körülbelül 2—3 q-t szórunk el kat. holdankint.

Nézetem szerint ez lenne az, amit röviden összefoglalva rétgondozásnak nevezünk s amit egy rétnél sem volna szabad elmulasztani, mert csak így remélhetjük, hogy rétjeink megfelelő mennyiségű és minőségű termést fognak hozni.

Lebhardt Márton.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Konkoly mint legolesőbb póttakarmány.

Néhány év óta igen sűrűen jelennek meg a „Köztelek” kérdés rovatában a konkoly feltakarmányozására vonatkozó kérdések és tudakozódások.

Különösen takarmányszükévekben, amikor a hiányzó mennyiséget drága póttakarmánnyal kénytelen a gazda helyettesíteni, okoz gondot és fejtörést a legolesőbb, de emellett legtápusabb póttakarmány beszerzése.

Igy a legutóbbani időben, a konkoly is mint proteinben gazdag olcsó erőtakarmány magára vonta a gazdák érdeklődését — mégis amennyiben az eddig megjelent takarmányozási munkák közül egy sem ajánlja, sőt már kisebb mennyiségnek feltakarmányozását is veszélyesnek tartja — hozzányulni ritka helyen mernek.

Takarmányozási munkáink röviden mint proteinben gazdag, de veszélyes, illetve mérgező hatású takarmányt említik meg. Ennek bizonyítására egy etetési kísérletet is felemlítünk, amely kecskékkal végeztetett és nem tudom hány dekagrammnak napi adagolása mellett az állat kimulása rövid idő alatt bekövetkezett.

Ez azonban még nem elégséges ok arra, hogy ezen igen olcsó és kedvező táparányu takarmányt teljesen mellőzzük; sőt már eddig is módját kellett volna ejtenünk néhány etetési kísérlettel ennek mérgező, vagy ártalmatlan hatásáról tényleg valahogy meggyőződünk.

Különben, hogy mérgező hatása nem éppen olyan veszélyes, mint fentebb megemlített, azt alábbi soraim részben megerősítik: 1896. év telén nem a kísérletezési vágy, mint inkább a szükség arra kényszerített, hogy mintegy 40 drból álló különböző koru bonyhádi fajta szarvasmarhaállományomat szük takarmánytermés miatt valamiféle póttakarmányban is részesítem. Tudomásomra jutott, hogy a közlemben levő gróf Forgách-féle gőzmalom az összegyűlt; triórhulladékot csupán mint trágyát használja fel; miért is szerződtem a gőzmalom főmolnárjával, akinek a hulladék át volt adva s ő kirostálva, megdarálva egész télen keresztül a szükséges mennyiséget métermázsánkat 1 frt 50 kr. árban szállította.

Feltakarmányozása répával és törekkkel összekeverve 48 órai ünfüllesztés után 1000 kgram élősulyra 4 kgram mennyiségben esz-köztetett. A hat hónapi takarmányozási idő alatt az állatoknál semmiféle mérgezési eset elő nem fordult, sőt ezek husban napról-napra szemlátomást gyarapodtak. Legelső etetésnél már rákaptak és mindvégig különös előszere-tettel fogyasztották. Tejmennyiségre valami különös jó hatást nem észleltem, inkább a huslerakodás volt tőle a teheneknél is észre-vehető, ugyanarra, hogy már a harmadik hónapban a fejősek a legjobb kondícióba jöttek, a meddők pedig elnehezdedtek. Különösen ez évben elletett borjuk 3—4 kilogrammal nehe-zebbek voltak, mint az előző években.

Megkísérlettem sertésekkel kis mennyiségben, 1000 kgram élősulyra, 2 kgrammot, azonban ezek még egészen kiéhezettek sem ették meg. Később árpadarával próbáltam

egyharmadrész konkolyt keverni és moslék alakjában adtam nekik, azonban ezt is csak immel-ámmal fogyasztották.

Igás lovakkal szintén tettem kísérletet: ezek megették ugyan, de minden étvágy nélkül; miért is mindkét állatnál abba hagytam s csakis a szarvasmarhakkal etettem az egész téli időny alatt.

Igyanígy az 1897. év telén is etettem konkolyt, épp ily eredménnyel és minden káros utókövetkezmény nélkül. Tudakozódtam még oly gazdaságokban is, a hol szintén felhasználták takarmányozásra itt is ugyanilyen eredménnyel.

Megjegyzem azonban, hogy ezen triórhulladék nem csupán konkolyból állott, hanem mintegy 8—10% gép által agyontört és apró gabonaszem 8—10 apró gyommag, 10 százalék vadbüköny és 65—70 százalék konkolyból. Nagyobb gőzmalmaink ebből arányilag sokkal kevesebbet produkálnak mint a vidéki kismalmok, mert míg az előbbieknél inkább az uradalmak helyesen kezelte, vagy a kigazdák-nak a kereskedők által piaczképesé tett terményeit dolgozzák fel, addig az utóbbiak csakis a kigazdák felületesen kitisztított gabonáját kapják őrlésre. Ezeknél tehát igen jutányosan lehet beszerezni.

Szarvasmarhánál mint hizláló, igás ökör-nél pedig mint erőtakarmány, olcsóságánál és nagy táperejénél fogva nagyonis megérdemli a gazdák érdeklődését.

Nézetem szerint nagy szolgálatot tennének a gazdaközönségnek azáltal, ha többek, a kik szintén foglalkoztak a konkoly feltakarmányozásával, röviden e tekintetben tett tapasztalataikat közölnék, a melylyel aztán egyszerűsmindenkorra tisztázva lenne a konkoly, illetve triórhulladék feltakarmányozásának lehetősége.

Bárvány Imre.

A konkoly mérges természetét nem lehet kétségbevonni, mert nemcsak az a bizonyos kecske tanuskodik mellette, hanem az irodalom több esetről emlékezik meg, midőn a konkoly mérgezést okozott. Annyi azonban bizonyos, hogy a marha arányilag sok konkolyt bír meg, míg a többi állatok érzékenyebbek iránta s vonakodnak is a konkolyt megenni. Ezért czélszerű a konkolyt főleg csak marhával etetni, s itt elő sorban a hizók veendőek tekintetbe, mert a konkoly mások tapasztalása szerint is előnyösen hat a gyarapodásra.

A konkoly tápértéke nem csekély, mert fehérje- és zsírtartalomban gazdagabb, mint a gabona, mely csak szénhidrát-tartalomban mulja felül a konkolyt. Ehez járul még, hogy a malmok által konkoly név alatt forgalomba hozott hulladék sok buzatörmelékkel s vadbüköny-t tartalmaz, mely utóbbi még inkább emeli fehérjetartalmát, s érthetővé teszi azt, hogy a triórhulladék nagyon jól hat a hizómarhára; mert nálunk gyakori az az eset, hogy nevezett állatokkal kevesebb fehérjét etetünk, mint kellene, s ilyenkor a konkolyt előnyösebben kell hatni, mint az árpanak vagy tengerinek. Ezért a malmok által olcsón kínált konkolyt fentebbi közlemény révén a szives olvasó figyelmébe ajánlom.

Cselkó István.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A gyümölcsfák betegségei ellen ne csak nyáron védekezzünk.

Az utóbbi évtizedek alatt részint gombák támadásai, részint rovarpusztítások által elgyengítve, a gyümölcsfák ezrei mentek tönkre, s például a gyümölcstenyésztéséről híres Würtenbergben, írja Ph. Held — kinek közleményéből merítjük e sorokat — ma úgy áll a

dolog, hogy a meglevő gyümölcsfák nagyrésztére még pusztulás vár, ha nem fognak hozzá a gyümölcsfákon elősködő gombák elleni védekezéshez.*)

A gyümölcsfákon elősködő gombák nagy számából főleg a következők azok, amelyek ellen feltétlenül kell védekezni:

A körte és az alma varas betegsége ellen, melynek okozója a körténél főleg a *Fusicladium pirinum*, az almánál inkább a *Fusicladium dendriticum* nevű gomba; a levelek fehérjolttsága ellen, mely a betegséget az almánál és a körténél a *Sphaerella sentina*, a szilvánál a *Sphaerella Bellona*, a szamóczánál a *Sphaerella Fragariae*, a ribiszknél a *Sphaerella Ribis* okozza; a levélbarnulás ellen, mely betegség a körtén, a birsen és a naspolyán a *Stigmatea Mespili* támadása folytán jelentkezik; a vánkospénész, *Manilia fructigena* ellen, mely gomba mint parazita a cseresznyefák virágzatát és hajtásait elszáritja; a *Gnomonia erythrostoma* ellen, mely a cseresznyefák leveleit száritja el s gyümölcseit eltorzítja; a *Clasterosporium Amygdalarum* ellen, mely a cseresznye- és a barackfák leveleit támadja meg.

Eme gombák leküzdésére feltétlenül szükséges úgy a talajra hullott mint a fán maradt száraz leveleket és elszáradt ágakat a tél beállta előtt összeszedni és elégetni.

Ez a védelem első teendője, s ha ezt megteszszük, csak akkor számíthatunk a tavaszi illetve nyári védekezés kellő sikerére.

A fenti betegségek ellen a kénporhíntés mitsem használ, az azurin s több más anyag, ha 1%-osnál erősebb koncentrációban használtatik, árt a lombzatnak, azért nem alkalmazandó. Legcélszerűbb a bordói vagy a burgundi lével való permetezés. E szerekek először már akkor permetezzünk, mikor a fa még csupasz, tehát a lombhullás után nemsokára, vagy a tél vége felé, mindenesetre még akkor mielőtt a rügyek felseje beállana; másodizben permetezzünk közvetlen a virágzás után s végre harmadszor a második permetezés után 4 hétre. A permetezést nem szabad erős naptűzés mellett végezni, hanem inkább iakkor, a mikor az eget felhők borítják; ha az idő folyton derült volna, úgy permetezzünk esténként.

A gyümölcsfák lisztharmatgombái ellen, u. m. a *Sphaerotheca Castagnei* ellen, mely az almánál, a *Sphaerotheca pannosa* ellen, mely az őszi barackon, a *Phyllactinia suffulta* ellen mely a körténél, és a *Podospheia tridactyla* ellen, mely a kajszai barackon, a szilva- és a cseresznyefán továbbá a birsen okozza a lisztharmatbetegséget: finomra őrölt kénport kell használni mégpedig már óvakodásképpen, tehát a nevezett fák lombzata már akkor behintendő kénporral, mielőtt a lisztharmat jelentkezett volna.

Ha az őszi barackon és a cseresznyén a *Fodrosbetegség*, melynek okozója az *Exoascus deformans* nevű gomba, jelentkezett volna, úgy a fák mindama ágai, melyek betegeknek mutatkoztak, levágandók és elégetendők; a fodros betegség ellen is óvóvédekezéséppen ajánlatos a kénporhíntés.

Az almafa rozsdabetegsége ellen, melyet a *Gymnosporangium clavariaeforme* nevű gomba okoz, nincs más védekezés, mint e gomba második gazdájának, az almafák tájékán található *közönséges boróka* — *Juniperus communis* — bokroknek kiirtása. A körtefa leveleit, ágait és gyümölcseit gyakorta megtámadó rozsdá, a *Gymnosporangium Sabinae* ellen sincsen más védekezés mint a közelben fekvő *nehézságu boróka* (*Juniperus Sabina*) és *virginai boróka* (*Juniperus virginia*) irtása. A piszke- és ribiszke-bokrokot megtámadó *Aecidium Grassulariae* nevű rozsdagomba ellen csak úgy védekezhetünk, hogy a megtámadott részeket, mihelyt a

*) Lásd a „Centralblatt für Bakteriologie, Parasitenkunde u. Infektionskrankheiten” 1899-i 10. számát: a 371. lapon.

támadást észreveszünk, levagdossuk és el-
égetjük. A ribizskén a most említett rozsdagombán kívül még egy másik rozsdagombafaj is elősködik: az *Aecidium Strobi*. E gomba fejlődésének egyik alakjában — az aecidium alakban — a sima fenyőn (*Pinus Strobus-on*) él, másik két alakjában pedig (uredo- és teleutospórák alakjaiban) a ribizskén, így hát, ha a ribizskét meg akarnánk a gombától védeni, nem volna más hátra, mint a közelben található sima fenyők irtása. #

A burgonya főzése.

Tudvaleg a burgonya gumója nagyjából keményítőből, vízből és cellulóz-
ból áll. Aki a gumókat a főzés végett úgy állítja vízbe, hogy az utóbbi a gumókat egészen elfedi, hibát követ el. Még nagyobb hibát követ az a, aki ezen vizet a gumók meglágyulása után rögtön leönti. A gumók főzésében követett helyes eljárás a következő: az edényben soha sem szabad a burgonyagumókra öntött forró viznek a gumókat egészen eltakarni, legfeljebb a gumók legfelső rétegéig érhet a víz. A burgonyagumót soha sem szabad hideg vízzel együtt a tűzhelyre állítani!

Mihelyt pedig annyira megpuhulnak, hogy könnyen átszurhatók, akkor a vizet le kell önteni. Ekkor a párolás áll be! Víz nélkül a befedett fazék a burgonyával csak a tűzhely meleg (s nem forró) helyére állítandó 5—10 percre. A fazék forró fenekén elpárolog a még megmaradt víz, a keményítő meglazul s a burgonya belseje kiterjed. Ez után a fazék fedőjét leemeljük s néhány perzig hűlni hagyjuk a gumókat. A legnehezebben puhuló gumók is így módon kezelve élvezhetővé válnak.

Sok esetben megtörtént, hogy a februárban izletesen talált burgonya ugyanazon talajba elvetve, október havában rossznak tűnt ki. Számtalan burgonyafajta van, mely deczembertől májusig kitűnően, deczember előtt pedig rosszul főzhető. Ellenben vannak fajták, melyeket már októberben jól lehet főzni. Azért a jól rendezett gazdaságban különféle fajtákat raktározni el kell. A különböző időben főzhetőség oka a fajták sajátos fejlődése. Mar a gumók sarjadzásának idejéről következtethetünk a gumó belsejére.

Ha korábban hajt, akkor október-decemberben ehető, ha később hajt, úgy télen ehető. Ugyanis a gumó nem készül el még teljesen akkor, amidőn lombja elfonnyadt. A gumó még mielőtt pihenőre tér, elvégzi a felesleges anyag keményítővé való feldolgozását, szabályozza felesleges vizét stb. Az egyik fajta előbb, a másik később készül el. S csak ezután válik élvezhetővé. (Prakt. Ratgeber im Obst- u. Gartenbau) Y. Z. R.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Dr. Liebermann Leo.

Nitrogén és növény.

I.

A növénytést épp úgy, mint az állatét, két anyag-csoportból áll, melyek anorganikus és organikusnak nevezetnek; elsőnél elégetés után egy többé-kevésbé fehér anyag — a hamu — marad vissza, míg az utóbbi különböző bomlási terméképpen légzemű állapotban a levegőbe áll. Ha az „organikus” kifejezést használjuk, úgy az tulajdonképpen csak rövidség és szokás folyomány; ezen kifejezés amaz időből származik, melyben még azon nézet volt elterjedve, hogy a növény- és állattestben, egyáltalában minden élő lényben előforduló elemek más törvényeknek vannak

alávetve, mint azoknak, melyek szerint ugyanazon elemek az ásványvilág testeiben sorakoznak. A huyanyag, a vizelet főalkatrészének alapvető synthesise által, mely századunk első évtizedeiben, 1828-ban Wöhler által keresztülvitetett, ki azt ugyanis ismeretlen isocyanavas ammóniák vizoldatának egyszerű bepároltatása által nyerte, azon régi nézetet végleg romba dönt, hogy az organismusban fellépő vegyek előállítására külön erő szükséges és mely erő e szerint „életerőnek” is nevezetett. És azon idő óta az élő organismusban előforduló vegyek egész sorozata állítottatott elő, mely számos synthesisnek csak további bizonyítékot nyújtott aziránt, hogy anorganikus és organikus testek között tényleg különbség nem létezik és hogy csak a minden organikus vegyben előforduló szén természete az, mely bizonyos irányban különös viselkedést mutat.

Ha most azon kérdést vetjük föl, hogy a növény miből képezi az anyagok e két csoportját, úgy először is az ismeretes és fontos természettörvény szerint anyag csak egy másikból keletkezhet, származhat; hogy a növény épp úgy szükségelt tápanyagot, mint minden állati lény; csakis a fölvétel neme és módja fölött — és hogy honnét veszi föl — ezek fölött voltak a nézetek különböző időben különbözőek. A növénytést organikus alkatrészeit illetőleg a természetfilozófia első idejében ezek magából a vízből fejlődtek, később segítségül vétetett a levegő és most már huzamosabb idő óta tudjuk, hogy eredményes fejlődéshez és a növény további szaporodásához a két előbb említett feltételekhez még azoknak is hozzá kell járulniok, melyeket a növénynek állóhelyük, a talaj juttat és helyes művelésnél mindig is nyújt.

Egészen természetes, ha oly időben, melyben a kémiai tudományban is az azelőtt fentartott különbség megszűnése anorganikus és organikus vegyek között csak lassan törhetett magának utat, az illető vegyek átalakulását illetőleg a növényben az előbb említett életerőhöz legalább még részben ragaszkodtak. Dacára annak, hogy már a mult század közepén Bonnet megfigyelte, hogy klorofilltartalmu levelek felületén, ha azok víz alatt direkt nap-sugárnak vannak kitéve, lég-hólyagok rakodnak le, ezen érdekes megfigyelés nagyobb figyelmet nem vonhatott magára oly időben, melyben a levegő összetételét még nem ismerték; ez utóbbi pedig csak Priestley, Scheele és mindenekelőtt Lavoisier által tanulmányoztatott behatóbban és lényegében két alkatrészből állónak ismertetett fel. Lavoisier azonkívül alapvető kísérleteivel higany-oxid széttörését s annak újjaalakítását által az „anyagfentartás” azóta mérvadó törvényét állította fel.

De dacára annak, hogy Ingenhous, Senebier de Saussure szép sorrendben egymáshoz csatlakozó és meggyőző kísérleteik a Bonnet által leveleken észlelt lég-hólyagképződésnek okozóját, a levegő egymásik alkatrészét, a szén-savat állapították meg, dacára annak, hogy ezáltal a szén-savat mint a növény szénvegyének képződésénél a legelső forrást ismerték fel, azon időben mégis ugyanazon de Saussure a növénytáplálás e részét illetőleg egy másik anyagot legalább is szintoly szükségesnek talált, azon anyagot, mely a talajban található és melynek összetételét még manapság sem vagyunk képesek határozott vegyjelekkel kifejezni, mert ez anyag állandó változásnak van alávetve. Ez a humusz. Sőt mi több, az említett buvár még a vadon termő és kulturnövényeink viselkedése között is különbséget tesz, azt mondván, hogy előbbiek, melyek mezőgazdaságunkra nézve egészen tárgyaltalanok, szén-savtartalmukat csak szén-savból fedezik, míg utóbbiak főanyagukat e célra humuszból és más a talajban meglevő oldható organikus anyagokból merítik. Phaer, a mezőgazdaság nagymestere is a humuszt az organikus erő terményének nyilvánította, és azt a talaj termőképessége főkéllékének nézte, dacára annak,

hogy ő is a szén-sav szükségességét, mint növénytápanyagot föltétlenül elismerte.

Még manapság sem tagadhatja senki a humusz czélszerűségét. De egészen másképpen alakul a dolog, ha azon kérdés lép előtérbe, hogy a növénytápláláshoz humusz föltétlenül szükséges-e, különösen azon értelemben, melyben azt azon időben fogták föl: mint terményt, csakis organikus erő által előállítva, mely nézet még mindig az organikus vegyek képzésére szükséges „életerőre” emlékeztet.

A humusz nélkülözhetősége századunk negyvenes éveiben Liebig által először csupán logikai okokkal, később azonban úgy általa, mint más buvárok által számos kísérlet segítségével lett bebizonyítva. Liebig volt az, ki legelőször is az állat- és növénytestben az élet és annak szereplésének szoros és kölcsönös összefüggésére utalt, ki az állat lélekzésének menetét a növényével szembeállította, miáltal szerinte kizárólagosan és egyedül tartható fenn a légkör háztartásában az egyensúly; ő volt az, ki a humuszból előállított vegyi összeköttetések vegyi tulajdonságára támaszkodva arra utalt, hogy a humusz oldhatósági hányada megközelítőleg sem elegendő a növény szén-sav szükségletének fődözésére, továbbá arra is utalt Liebig, hogy folytatolagos kultúra mellett talajaink szénben, tehát humuszban állandóan gazdagabbak lesznek, a mi kétségkívül nem volna lehetséges, ha a humusz növényeink táplálékául szolgálna. Ezzel semmiesetre sincsen az mondva, hogy a növény nem volna képes organikus vegyeket is fölvenni; hogy ez tényleg lehetséges, a legutóbbi időben újlag Böhm és más buvár kísérleteiből kitűnik.

A humusztheoria bukása tulajdonképpen azon termelési kísérletek által következett be, melyek először nem is az említett czélből eszközöltettek, hanem azért, hogy a hamu alkatrészek szükségessége a növény részére bemutatassék. Több kiváló buvár, mint de Saussure, Boussingault, Polstorff, Salm-Horstmar, Henneberg és mások által tett kísérletek mind a hamualkatrészek nélkülözhetetlenségét bizonyították; és midőn ezen kísérletek először lehetőleg semleges állóhelyen ejtetek meg, később, hogy minden kétség ki legyen zárva, Liebig ajánlatára vizkulturák eszközöltettek. Különösen utóbbiak által szolgáltatott azon frappáns bizonyíték, hogy ha szerves anyagok a növény által föl is vehetők, mint az előbb már említve is volt, azok ennek táplálására nem szükségesek; hogy az anorganikus, tehát hamu alkatrészek, teljesen kielégítők a különböző és számos szerves vegyek fölvételére a növényi szervezetben. Ezáltal most már a „humusztheoria” helyébe az „ásványtheoria” lépett. Különféle növényeknek teljes éréskig sok vizoldatában való tenyésztése által, melyek összetételét tetszészerint szabályozni és úgy a kísérlet előtt mint után, vegyelemzésileg pontosan megállapítani nem lehetett, lehetséges is volt azon kérdés fölött pontosan dönteni, melyre bármely látszólag is oly semleges talajban megejtett kulturáknál felelni sohasem voltak képesek, hogy növényeink — és itt elsősorban szárazföldi növényeink értendők — az anorganikus tápanyagok teljesen meghatározott sorát és csakis ezeket szükséglik a talajban testük fölvételére és teljes megérésig való fejlődésére. Hogyha a vizkultura által megállapított anyagok mellett egyszer vagy másszor még más anyag is találtatik a növényben, akkor ezen véletlen anyagok a növényre nézve érdektelenek; és legyen itt kiemelve, hogy a növény-quantitativ választó-képességgel ugyan rendelkezik, de qualitativ választó-képessége sincsen. A növény ezen előbbi képességéből kifolyólag természetesen rögtön egy másik is következik, mely a földművelésre nézve nagy jelentőséggel bír: t. i. a minimum törvénye. Ezzel az mondatik, hogy a növény az összes szükséges tápanyagok fölvételénél a mennyiséget illetőleg, melyben ezen fölvétel történik, állandóan azon tápanyaghoz

van kötve, találtak a tápanyagok hiány soha terméseknél, akkor tásával em adott kalim most keletet hetetlen má szemlélésné ugynevezet nedvesség sen nem ke növény fej de az elő mértékben fölött; a leg mondanunk a minimum feltételtől fi

Ezt el lunk: mily nitrogén kö zés mutatja feltétlenül s nitrogén n már most b ban legalkal válaszólasán levegő össz nitrogén ker

Ne es hatalmas nit ily Priestley, hogy a növé keresendő.

az ötvenes é féle magvaka zabot stb. te Ezen talaj k horzszakó vol ammoniakkött fölött lehütte séges levegő totta úgy, ho nyomát távol szemben tern az asszimilác sem zaratott minimalis elté maradt.

E jeles bizonyítékokn vény nitrogén vegyektől sz vehet föl.

Ha már kötött nitrogé ebbeli szüksé tesen a növé kell fölhaszná növény a hizu ha csak esőví szetesen azt nitrogénvegye letet fődözik — és nyiségű szabá körülbelül 2 abszorbeálja egyáltalában tós vegyelemz bizonyos men sav találtatott csak 1/2—2 m len volt. Belá átlag gyanánt rülmények köz ségek is talált kezni arról, h más momentu nyisége stb. is több ammoniá sav taláható jelenésében ban áll.

van kötve, mely a legesekélyebb mennyiségben található a talajban. A légkörből fölveendő tápanyagoktól el lehet tekinteni, mert ezekben hiány sohasem lesz. Ha pl. valamely földön a terméseknek határ van szabva a káli minimuma által, akkor e termések a kálkészlet szaporításával emelkednek azon pontig, mig nem az adott kál mennyiség helyes arányban áll egy most keletkezett és a növényéletben nélkülözhetetlen másik tápanyag minimumával. Ezen szemlélésnél eltekintettünk még teljesen az ugynevezett fizikai feltételektől, melegség, nedvesség és világosságtól, melyek természetesen nem kevesebb befolyást gyakorolnak a növény fejlődésére, mint a vegyi feltételek; de az előbbieket fölött sokkal csekélyebb mértékben rendelkezhetünk, mint utóbbiak fölött; a legtágabb értelemben tehát azt lehetne mondanunk, hogy a növény fejlődése állandóan a minimumban rendelkezésére álló fejlődési feltételtől függ.

Ezt előrebocsátva, azon kérdéshez fordulunk: milyen viszony áll fenn a növény és nitrogén között? Ez utóbbi, mint a vegyelemzés mutatja, minden növényben található s a feltétlenül szükséges tápanyagokhoz tartozik; nitrogén nélkül nincsen fejlődés. A növény már most honnét szerzi ezt be és mely alakban legalkalmasabb részére? E kérdés megválaszolásánál öntudatlanul mindenekelőtt a levegő összetétele jut eszünkbe, melyben a nitrogén kerekén $\frac{1}{5}$ részben van képviselve.

Ne csodálkozzunk, ha a levegő ezen hatalmas nitrogén gazdagságánál több buvár, így Priestley, Ingenhousz és másokra gondoltak, hogy a növény nitrogéntartalmának forrása itt keresendő. De ezen nézet Bousingault által az ötvenes években megezáfoltatott, ki különféle magvakat, így mentát, babot, csillagfűrtöt, zabot stb. teljesen semleges talajban nevelt. Ezen talaj kísérleténél majdnem kizárólag izolt horzsakő volt, mely még azonkívül minden ammóniakötés elhárítása céljából kénsav fölött lehűtetett; a kísérleti növényeinek szükséges levegőt pedig kénsavon átvezetve nyújtotta úgy, hogy itt is az ammóniak minden nyomát távol tartsa. A termés sulya a magéval szemben természetesen nagyobb volt, minthogy az asszimilációra szükséges szén- és víz sem záratott ki; de a nitrogéntartalom, egész minimális eltérésektől eltekintve, teljesen ugyanaz maradt.

E jeles buvár kitűnő kísérletei végleges bizonyítékoknak tekintettek arra, hogy a növény nitrogénmentes talajban és nitrogénvegyektől szabad levegőben nitrogént nem vehet föl.

Ha már most a szabad, vegyileg le nem kötött nitrogén nem az, melyből a növény ebbeli szükségletét fődözheti, akkor természetesen a növénynek e célra más forrásokat kell fölhasználnia. És ha megfontoljuk, hogy a növény a hizott földben tökéletesen kifejlődhet, ha csak esővízzel is öntözzük, akkor természetesen azt következtethetjük, hogy utóbbi nitrogénvegyeket tartalmaz, melyek a szükségletet fődözik; mert a rendkívül csekély mennyiségű szabad nitrogén — a víz utóbbi csak körülbelül 2 térrészben (100-hoz viszonyítva) abszorbeálja — a fentemlítették szerint hatást egyáltalában nem gyakorolhat. Az esővíz pontos vegyelemzése alkalmával tényleg mindig bizonyos mennyiségű ammóniak és salátromsav találtatott; igaz, hogy kis mennyiségben, csak $\frac{1}{2}$ —2 mg. literenkint, de ez mindig jelen volt. Belátható, hogy ezen számok csak átlag gyanánt szerepelnek és hogy más körülmények között tetemesen nagyobb mennyiségek is találtatnak; nem szabad megelégedni arról, hogy ezen tartalomra különböző más momentum is, így a hőfok, az eső mennyisége stb. is befolyással bír, hogy egyszer több ammóniak, másszor pedig több salátromsav található, minthogy ezen két anyag megjelenésében egymáshoz kölcsönös viszonyban áll.

A nitrogénnek ezen a növény táplálkozására legfontosabb két vegyi összeköttetése úgy a talajban, mint a levegőben keletkezhet. A kötőmegek bár laza, de állandó szétesésének, az ugynevezett elmállásnak megfelelő természetesen az állat- és növénytest szétbomlása is, mely bomlást a szerint, hogy oxigén közreműködik-e, vagy nem, korhadásnak, vagy rothadásnak nevezzük. Mindkét esetben víz jelenléte szükséges. A rothadás termékei rendkívül különböző természetűek, míg ezen proceszus véghez megy; de azon arányban, melyben e két jelenet előrehalad, a belső bomlás mindinkább egyszerűbb terményeket szolgál és így az organikus anyag nitrogénjéből végre állandóan ammóniak képződik, mely elsőfoku termény csak most, kedvező feltételek mellett — t. i. oxigén és alkali földfémek jelenlétében — alakulhat át másodfoku terménnyé, salétromsavvá.

Cavendish már a múlt század végén megfigyelte, hogy villámszíkra tartós behatása által nedves levegőnél térkisebbedés következik be; a közelebbi vizsgálatnak eredménye az volt, hogy akkor egy új test képződik, mely vízben oldható és savanyu reakcióval bír. Cavendish bizonyította be tehát először azon tényt, hogy ezen jelenetnél, mely a légkörben mindig a legnagyobb mértékben előfordul, a levegő oxigénjével vegyileg egyesül s így egy nitrogén-sav képződik. Kísérlet által be van bizonyítva továbbá, hogy a levegőben előforduló ammóniak ózon behatása által, mely maga megint villamosság közvetítésével közönséges oxigénből nagyon könnyen előállítható, légegyessavvá alakul.

Az előbbieken ezen két fontos nitrogénvegynek képzésére csak a legfőbb források lettek ismertetve s ebből is kitetszik, hogy a vegyek a legkülönbözőbb alkalmaknál képződnek. S hogy e két vegyület mint növényi tápanyag felhasználható, e mellett azok vegyi tulajdonságai is fölűnő módon szólnak. A vízben való könnyű oldhatóság, mely e két testnek magukban épp úgy, mint vegyi összeköttetéseikben sajátja; könnyű átalakulásuk redukció illetőleg oxidáció által; az ammóniak képesége savakkal, még pedig a leggyöngébbekkel is sokat képezni, minde tulajdonságok a két vegyet bizonyára nagy mértékben képesítik a fentnevezett célra. Ezen két test az, mely állandóan az élő növényben található — első sorban áll ez a salétrom-, kevésbé az ammóniakról — és a salétromsók mennyisége sokszor oly tetemes, hogy luxuskonsumeczióra is gondolhatunk. Kétségtelen tehát, hogy első sorban a salétromsók szolgálnak alapul a növénytest nitrogéntartalmu alkotórészeinek, a fehérjéknek fölépítésére.

Belátható, hogy oly komplikált molekula, mint bármelyik fehérjé, semmiesetre sem keletkezhetik direkte salétromsók, — természetesen széntartalmu anyag segítségével — hogy ezen két anyag között, melyek első és végtagnak tekinthetők és tekintendők is, egy közöttük fekvő szintesisorozatnak kell lenni, melyek fokozatosan felépítettnek és ugyszólván az átmenetet közvetítik. Ilyeneknek az amidok tekinthetők. Régen ismeretes tény, hogy két amidosav, leucin és tyrosin a fehérjék bomlásánál állandó terményképpen föllép; újabb keletű kísérletek szerint ez utóbbi anyag még igen gyakran magában a növényben is előfordul, épp úgy, mint a fontos amidok, melyek közül itt csak két főképviseletre, az asparaginra és glutaminra emlékeztetünk. Ha már most be van bizonyítva, hogy ezen vagy ezekhez hasonló anyagok rendszeren, legalább bizonyos fejlődési szakaszokban találhatók a növényben; ha továbbá tény az, hogy pl. éppen az asparagin gyűjtése akkortörténi nagyobb mennyiségben, ha a növény sötétben nő, tehát ha nem asszimilálhat; ha végre az is áll, hogy a fehérjék kevesebb nitrogént tartalmaznak, mint az amidok: akkor azon eredményre jutunk, hogy ezen anyagokat a növényfehérje elsőfoku-

zatainak kell tekintenünk és feltételeznünk, hogy szénhidrát hozzájárulásával az amido-molekulákból a nitrogénben szegényebb fehérjemolekula képződik. Az asparagin mily módon képződését a növényben eddig csak sejtjük; a következtetéseket itt közelebbről nem akarjuk megvizsgálni. Kísérletek által be lett mutatva, hogy a növény asparagint direkte is képes fölvenni és eszerint azt nitrogénforrásnak használja s habár ezen tény a gyakorlatban talán mellékes is, azért tudományilag mégis érdekes, mert ezáltal további becses bizonyítékot nyújt arra, hogy az asparagin és bizonyosan a vele rokon amidoanyagok mily fontosak a növényre nézve.

Jaensch Emil.

(Vége köv.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

468. kérdés. A gyümölcsfák vértetve ellen ajánlatos-e a fak törzse körül egy arasz mélységben ojtatlan meszet tenni? Nem art-e ez a fiatal fa gyökerének s mily vastagon kell az ojtatlan meszreteget a gyökerekre rakni?

O. P.

469. kérdés. Kérem tudatni, hogy nagy essex vagy mecklenburgi malacot tenyésztesz-e honnan és mily uton kaphatnék? N. I.

470. kérdés. 40 drb sovány magyarfajta mustra ökröt, melyeknek átlagos sulya páronként 1100 kg, szeretnék 5 hónap alatt kész kövérre meghízlatni. Takarmány áll rendelkezésemre. Takarmányrépa, jó luczerna és vöröshere széna, tengeridara, maghere pelyvéja, buzaszalma és polyva, mindenből bőven. Továbbá 800 drb ürüt, — keresztezett rambouillet — melyeknek takarmányozására a fentiekben kivül van még jó buzaocsu, esetleg még konkolyt beszerezhetnék, továbbá van magherének és luczernának szalmája. Teljes tisztelettel kérem a tekintetes szerkesztőseget, sziveskedjék b. lapja hasábjain tudatni, hogy mily takarmányösszeállítás szerint hízlatom meg jószágaimat legjobban és leghelyesebben.

G. K. i. gazdaság.

471. kérdés. Juhászatomban vérfelfrissítés céljából óhajtanék valami jó husfaj- és amellet posztógyapjas kosokat beszerezni. Hol vannak az országban ilyen legmegbízhatóbb juhászatok s hol vannak az országban olyan juhászatok, ahová direkt Angolországból hoztattak angol fajkosok? S. J.

472. kérdés. Birtokunkba jutott egy 800 □-öl 4 éves szőlő, mely az idén megmetszve nem lett, egész termést hozott. Mily módon lehetne a szőlőt ismét a rendes termőállapotba hozni? K. W.

Felelet.

Gyümölcsfák meszezése vértetvek ellen. (Felelet a 468. kérdésre.) A meszezés módjával a gyümölcsfának nem árt s hogy az a vértetűnek ártson, azt következőképpen kell alkalmazni. A vértetves fa gyökerét ki kell teljesen takarni; a vértetves kinövéseket (dudorodásokat a gyökéren) be kell előbb kenni valamely hig zsiradékkal, hogy azzal a tetűt kiirtsuk. Hogy ha ez megtörtént, akkor az összes gyökeret, annak minden részét annyira behintjük ojtatlan meszporral, hogy a mesz a gyökeret és a körülötte levő földet mintegy egy ujjnyira takarja. E meszezésnek az a célja, hogy az a vértetű, mely a gyökér fölbontása alkalmával a gyökérrel lehullott és a földben keverődött el, most érintkezve az ojtatlan meszszel, annak maró hatása folytán, mely a nedves földben annál hatásosabb, tönkre menjen. Ebből világos tehát, hogy nemcsak a gyökeret, hanem a gyökér földjét is be kell hinteni meszporral. E szerint a meszpor vastagsága a gyökéren egy ujjnyi és

ugyanannyi legyen a kihányt földön is; a gyökérre kerülő földnek alsóbb részét szintén ilyen arányban be kell hinteni a mézporral s azt a helyére való hánnyás előtt átkell keverni, hogy a méz egyenletesen oszoljék el a földben.

Megjegyzem azonban, hogy a meszezés csak igen gondos és lelkiismeretes munka után ad teljes sikert; ha a gyökerek egy része meszezés nélkül marad, vagy a telveket nem takarították le róla, akkor a meszezés eredménye hiányos. S ez oknál én nagytörzsű öreg fák gyökereinél, vagy igen fertőzött fiatal fáknál jobbnak találok az ilyen fának teljes eltávolítását és helyére új, tiszta fának az ültetését. Az ilyen új és kistörzsű fát könnyű ellenőrizni és tisztán tartani, holott magas fánál ez igen nehéz és soha sem jár teljes eredménnyel.

Jablonovskij József.

Mecklenburgi vagy Essex-sertés beszerzése. (Felelet a 469. kérdésre.) Ily sertés — tudtommal — hazánkban nincsen. Ha mégis volna, legbiztosabban adhatna felvilágosítást a kassai gazdasági tanintézet igazgatósága, hol évek előtt mecklenburgi tenyészet létezett s az ily fajta azon a vidéken tenyésztetett. Ugy ezen, mint az Essexi sertés importálására egyébiránt bármelyik hazai importőr vállalkozik. Forduljon Pick Oszvaldhoz, (Budapest, Külső-Kerepesi ut 1.) a ki hazai ily tenyészetéről is tudomással bír.

Takarmányösszeállítások göbölők és hizóúruk számára. (Felelet a 470. sz. kérdésre.) Itt ismételve hangoztattuk már, hogy kifogástalan takarmányösszeállításokat csak az számíthat ki, aki a kérdéses viszonyok között él s azokat minden tekintetben alaposan ismeri. De miután mi ezt nem mondhatjuk magunkról, csak sablonszerű takarmányösszeállítások közlésére szorítkozhatunk, s kérdezőre bizzuk annak megítélését, hogy azok mennyire illeszthetők takarmányviszonyai közé, illetőleg, hogy mennyire változtasson rajtuk. Előbb azonban megemlítjük, hogy lecsigázott göbölőknek ugynevezett előhizlalást kell alkalmazni, mert azok nincsenek a jó takarmány kellő kihasználására begyakorolva. Ezt az előhizlalást úgy fogantassuk, hogy 2—3 hétig fokozatosan szoktatjuk az állatokat eddigi takarmányukról a hizlalás I. időszakára megállapított takarmányra. Most pedig következzenek takarmányösszeállításaink, melyek 1000 kg. élősulyra vonatkoznak.

Göbölők.

I. időszak: 60 kg. takarmányrépa, 9 kg. luczerna, 8 kg. here, 4 kg. buzaszalma és 3 kg. tengeridara. Ebben foglaltatik 273 kg. szárazanyag, 2394 kg. em. fehérje, 0414 kg. em. zsir és 14944 kg. em. szénhidrát. Táparány 1 : 67.

II. időszak: 60 kg. répa, 12 kg. luczerna, 10 kg. here és 3 kg. tengedara. Ebben van 281 kg. szárazanyag, 2810 em. fehérje, 0454 kg. em. zsir és 15034 kg. em. szénhidrát. Táparány 1 : 57.

III. időszak: 60 kg. répa, 9 kg. luczerna, 10 kg. here és 4 kg. tengeridara. Ez tartalmaz 265 kg. szárazanyagot, 2623 kg. em. fehérjét, 0489 kg. em. zsirt és 14692 kg. em. szénhidrátot. Táparány 1 : 60.

E példák azt mutatják, hogy az össztakarmány kellő fehérjetartalmának és táparányának elérése végett a here- s luczerna-életést nagyon fokozni kell, míg a buzaszalma s polyva alig vehetők tekintetbe. Ezért fölmerülhet az a kérdés, nem lenne-e tanácsos fehérjében gazdag kereskedelmi takarmányt (olajpogácsát, korpát, malátacsirát stb.) vásárolni, de ezt csak a helyi viszonyok ismeretével lehetne eldönteni.

Hizóúruk.

I. időszak: 40 kg. répa, 10 kg. luczerna, 8 kg. here, 4 kg. szalma (here v. luczerna), 4 kg. herepolyva és 3 kg. tengeridara. Ebben van 289 kg. szárazanyag, 2708 kg. em. fehérje, 0452 kg. em. zsir és 14224 em. szénhidrát. Táparány 1 : 56.

II. időszak: 40 kg. répa, 10 kg. luczerna, 10 kg. here, 2 kg. szalma (here vagy luczerna), 2 kg. herepolyva és 4 kg. tengeridara. Ez tartalmaz 299 kg. szárazanyagot, 2818 em. fehérjét, 0514 kg. em. zsirt és 14894 kg. em. szénhidrátot. Táparány 1 : 57.

Este tanácsos még a juhok számára buzaszalmát a rácsba tenni, hogy tetszés szerint szárazzanak belőle. A konkolyt és buzaocsut nem vettük itt tekintetbe, mert látatlanban nem tudunk magunknak fogalmat alkotni arról, hogy minő összetétellel bírnak. Ezért kérdező gyakorlati érzékére bizzuk, hogy a göbölőknek konkolyt, az ürüknél pedig ocsumal helyettesítse a tengerinek egy részét.

Cselkó.

Kosok vérfrissítésre. (Felelet a 471. számú kérdésre.) Kiváló posztógyapjas kosokat beszerezhet következő hazai nyájából: gróf Hunyady Imre Ürmény; gróf Károlyi Imre Csongrád Mágocs; gróf Károlyi László Derekegyház. *Francia* (Rombuillet-i) fésű-gyapjas s egyszerű husfajtát: Pallavicini Sándor ögróf Csongrád Sándorfalva; Pfaff György Práznóc posta: Nagy-Bossány. *Angol husjuhót:* Pallavicini Alfonz ögróf Anna, major, posta: N.-Surány. E nyájban kivált hamshiredown-ok vehetők. A tenyészet Angliából többször importált eredeti állatokat.

Angliából hozott és hozna is be minden fajtaú angol hu-juhot Pick Oszvald importőr (Bpest, K.-Kerepesi-ut 1.), de Angliába direkte is fordulhat James E. Rawlence a Hampshire Down juhtenyésztők szövetségének titkárja Salisbury (England).

Metszetlen szőlő kezelése. (Felelet a 472. kérdésre.) Az idén metszetlenül termést hozott 4 éves szőlő valószínűleg kimerült és így az első teendő volna az ősz folyamán érett trágával megtrágyázni és télre jól berakni, vagy előbb befedni és azután megtrágyázni. Jövő tavasszal a metszést ott kell kezdeni, a hol azt az idén tavasszal kellett volna végezni, vagyis visszamenni a metszéssel az alapra. Arra azonban már eleve elkell készülni, hogy a termés nagyon meg fog csappani, de ez utóljára is mellékes akkor, ha hosszú életű és rendes termésű szőlőt kívánnak; mert ha ismét tuleröltetnek, úgy néhány év alatt teljesen kimerülne nemcsak, hanem formájából is annyira kivethetőnek, hogy azt csak nagyobb áldozatok árán lehetne ismét helyreállítani.

A. D.

A gabonauszora mellett.

A „Köztelek” 91. számában ily cím alatt megjelent közleményünkre vonatkozólag Klein Gyula úrtól alábbi levelet vettük:

„A napilapok tévesen közölték azon beszédet, amelyet a gabona-elővétel ügyében a gabonakereskedők küldöttsége nevében Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter Ö. Exzellenzciájához intéztem. A napilapok közlése alapján a „Köztelek” is azt állította, hogy a Kuria ellen vádaskodtam és a gabonauszora védelmezését kértem.

A mi a Kuria elleni „vádaskodásaimat” illeti, nem tettem egyebet, mint hogy felhívtam a miniszter Ö. Exzellenzciájának figyelmét az egymásnak teljesen ellentmondó ítéletekre. Megemlítettem, hogy a m. kir. Kuria felülvizsgáló tanácsa 1898. szeptemberben hozott ítéletével alpereset felülvizsgálóti kérelmével elutasította és kijelentette, hogy:

„azon körülmény, miszerint alperes olyan gabonát adott el, mely az okirat keltekor még nem létezett, a szerződést nem teszi nem érvényesíthetővé, mert nem csak kereskedők között, hanem a mindennapi szükségletnél fogva úgy a kész, mint a későbbi termésű gabona egyáltalában a közforgalom tárgya, s így az utóbbi gabonára vonatkozó vételi ügylet a közszükséglet követelményének jellegével bír; de nem is létezik

tételes törvény, avagy állandóan követett bírói gyakorlat, amely szerint az ilyen ügylet, amennyiben nem kizárólag saját termésre, mint egyedi árura vonatkozik, a közönséges vételi szerződéstől eltérő megbirálás alá esnek.

Ilyen körülmények között a felebbzési bíróság helyesen minősítette a felek között létrejött kérdéses ügyletet valóságos, a bíróság előtt a maga egészében korlátlanul érvényesíthető vételi szerződésnek, mint ilyen ügyletre tehát az uzoratórvénynek csupán a kölcsönök, illetve hitelezések iránt intézendő rendelkezése nem alkalmazható.”

Ellenben 1899. május havában egészen hasonló esetben, ugyanazon kötlevelel azt magyarázta ki ugyanazon felülvizsgáló tanács, „hogy nem adás-vételi, hanem készpénzkölcsönügylet forog fenn.”

Ugy hiszem, hogy ezen tények felsorolásával nem vétettem azon tisztelet ellen, melylyel a határozatot hozott magas testületnek tartozunk. Egyébként kuriai ítéletek napnap után tételnek megvitatás tárgyává, jogtudományi szaklapokban és a „Köztelek”-ben is sokszor ugyanezek az elővételekre vonatkozólag a bíróságok egymásnak ellentmondó ítéleteire történt hivatkozások.

A küldöttség általam tolmácsolt kérelme pedig oda irányult, hogy a gabona-elővétel törvény megalkotása után rendeztessék, hogy a törvény egész hatalmával sujtás azokat, kik lényeg gabonaügylet leple alatt uzoráskodtak, de ne zaklassák a tisztességes kereskedőt, szóval, hogy üldözzék az uzorát, de ne üldözzék az elővételt.

Határozatiabb alakban a gabonauszora ellen állást foglalni nem lehet. Teljes bizalommal intézem tehát tisztelt szerkesztő urhoz azon kérésemet, hogy jelen helyreigazításomat nagybecsű lapjában közölni sziveskedjék.

Klein Gyula.

Az itt közölt levélhez néhány észrevételt fűzünk.

Sohasem tartottuk, hogy a gabona-elővétel — mint ilyen — legitim üzlet ne lehetne. Csupán a gabonaelővételek köpenye alatt elkövetett s a szinlelt uzora természetével bíró visszaélések ellen volt szavunk. Tagadhatlan azonban, hogy ezek a visszaélések oly gyakoriakká váltak, hogy a gabonaelővételi ügyleteket is teljesen diszkreditálták. Okulva a tapasztalatokon, nemcsak a közönség ítéli meg bizonyos idegességgel az eféle ügyleteket, hanem bíróságaink is jogosult skrupulózitással kezelik azokat. Ennek következtében sok, renoméjára féltékeny cég, ma már tartózkodik az elővételektől, azokat pedig, akik régebbi kötések által exponálva vannak ilyen ügyletekben, a bíróságoknál egymást követő feljelentések jól érthető aggodalommal töltik el. Attól tart több obligóban levő gabonakereskedő cég, hogy uzorapörbe keveredik, aminek káros következményét egy a kereskedelmi tisztességre érzékenyebb cégre nézve magyarázni is felesleges. Miután tehát különösen az obligóban levő kereskedők aggodalmasnak ítélik magukra nézve a helyzetet, éppen ezért jelentek meg küldöttségileg a kormány előtt. Ohajuk az, hogy a gabonaelővételek ügye szabályoztassék, s hogy olyan egyöntetű bírói gyakorlat jöjjön létre, amely míg egyfelől a visszaéléseket szigorúan sujtja, addig azonban másfelől ezen ügyleti típus legitim s a kereskedői tisztesség szemelött tartásával kötött alakjainak védelmet nyújtson.

Szembem a napilapok téves közléseivel, illetékes helyről így értettük meg a szóvá tett deputáció intencióját. Nagyon természetes, hogy a kereskedők ily czélzatu mozgálmal ellen semmi kifogásunk nem lehet, sőt örvendeni van okunk a fölött, hogy az uzora üldözését s az elővételek szabályozását maguk

a kereskedő
ennek a p
állott élér
vezető fér

Gazda

A j
gazdasági
Szolnokon
Derzsen,
Csépan, T
Jász-Felső
telken, Já
előadásbó
sorozatot
háziipar
ágainak
jából Sza
és gyümö
rendez.
mezőgazd
melyek a
ismereteit
látkörét
nyok köz
hajtóbb
kedveltet
lesznek:
továbbá
kérdések
zás és h
járások.
zeti eszm
törvényel
egyesület
kat a ha
előadásó
földmives
továbbá
ügyelő s
gazdái, s
működne
novemb
napokban
az egyes
szakértő
hoz szü
sület
kiszadá
részt.

A
hivatalos
Gazda
egészen
ugyanis
csak ar
közgyűlé
ról nyuj
kiterjesz
sitásban
számban
gazdasá
szintén
rovatot
napjaiba
jainak
tagokna
két hely
és pedig
ber 1-té
naponta
rendez,
folyam
(előadó
adók:
tés (el
(előadó
mölésés
(előadó
adó: A
törvény
hoffer
Vilmos

a kereskedők sürgetik; és szívesen látjuk, hogy ennek a purifikáló mozgalomnak a levél írója állott élére, mint egyik tekintélyes s hivatott vezető férfija a kereskedő világnak.

Szerk.

Gazdasági egyletek mozgalma.

A jász-nagy-kun-szolnok vármegyei gazdasági egyesület a téli hónapok folyamán Szolnokon, Tisza-Szajol és Püspökiben, Tisza-Derzesen, Tisza-Várkonyban, Tisza-Vezsenyén, Csépan, Tisza-Burán és Dévaványán, továbbá Jász-Felsőszentgyörgyön, Alattyánon, Mihálytelken, Jánoshidán és Jász-Ladányban 8-10 előadásból álló rendszeres gazdasági előadási sorozatot rendez. Ezenkívül a mezőgazdasági háziipar a vármegyében fontossággal bíró ágának meghonosítása és fejlesztése céljából Szajol és Csépaközségekben *takarmány- és gyümölcsösösárfonási, seprűkötési tanfolyamot* rendez. A gazd. előadási sorozatok felölelik a mezőgazdasági üzletvitel mindazon kérdéseit, melyek a kisgazdák és földmívelők gazdasági ismereteit helyes gyakorlati irányban fejlesztik, látókörét tágitják s velük — az adott viszonyok között, — az okszerűbb és hasznosabb mezei gazdálkodás módjait megkedveltetik. Az előadási sorozatok tárgyai lesznek: I. A helyes talajmivelés, üzemtan, továbbá a kertészet, szőlőszet körébe tartozó kérdések. II. Az állattenyésztés, takarmányozás és hizlalás körüli okszerű gyakorlati eljárások. III. Közgazdasági kérdések, szövetkezeti eszme s a gazdákat közelebbről érdeklő törvények és intézkedések ismertetése. Az egyesület az előzetesen kinyomtatott előadásokat a hallgatók között kiosztja. A gazdasági előadásokon a karczagi, jászberényi m. kir. földmívelő-iskolák igazgatói és tantestülete, továbbá a m. kir. szőlőszeti és borászati felügyelő s a vármegye egyes elismert kiválóbb gazdái, földbirtokosai és az egyesület titkára működnek közre mint előadók. Az előadások november, december, január és február hónapokban rendeztetnek. A háziipari tanfolyamok az egyesület elnökségének felügyelete alatt szakértő egyének által vezetettnek; a munkához szükséges anyag előállításáról az egyesület gondoskodik. A háziipar-tanfolyamon kisgazdák és gazdasági cselédek vehetnek részt.

A pozsonymegyei gazdasági egyesület hivatalos értesítőjét e hótól kezdve „*Pozsonyi Gazda*” czímen jelenti meg, az eddigig teljesen elterjedt beosztással és tartalommal. Míg ugyanis az egyesület hivatalos értesítője idáig csak arra szorított, hogy a tagoknak a közgyűlések és választmányi ülések lefolyásáról nyújtson híj képet, a jövőben tetemesen kiterjeszti munkakörét. Az ülések teljes tudósításán kívül ezentúl tárgyalni fog minden számban egy általános vagy helyi érdekű közgazdasági kérdést a vezércikk rovataiban, ugyszintén a szakközlemények részére is állandó rovatot tart. A lap egyelőre minden hó első napjaiban jelenik meg, s az egyesület tagjainak ingyen küldetik, előfizetési ára nem tagoknak 4 ft. Az egyesület az év folyamán két helyen *gazdasági népies tanfolyamot* rendez és pedig e hó 15-től 30-ig Somorján, december 1-től 15-ig Nagy-Szarván, akként, hogy naponta d. u. 3-4 óráig háziipari tanfolyamot rendez, 4-6-ig pedig két előadást tart. A tanfolyam tárgyai a következők: talajmivelés (előadó: *Horváth Jenő*), növénytermelés (előadók: *Nagy Vincze, Poór Titus*), állattenyésztés (előadó: *Tölg Gyula*), állategészségügy (előadó: *Magner József*), kertészet és gyümölcsészet (előadó: *Sidó István*), méhészet (előadó: *Valló János*), baromfi-tenyésztés (előadó: *Magner József*), mezőrendőri és munkástörvények (előadók: *Druga Sándor és Oberhoffer Ignác*) és háziipar (előadó: *Cseh Vilmos és két mester*).

A nyírtamegyei gazdasági egyesület a földmívelésügyi miniszter anyagi támogatásával Nyírtán, december hó 1-től február hó végeig tartó időközben *téli gazdasági tanfolyamot* rendez. A tanfolyamra felvételnek földmívelő-gazdáknak 17 éves kort betöltött fiai, ha eddig is földmíveléssel foglalkoztak; továbbá uradalmi vagy gazdasági cselédek, kiket munkaadóik munkafelügyelőkké, előmunkásokká vagy béresgazdákká akarnak kiképeztetni. A tanítás teljesen gyakorlati irányu s olyan hasznos gazdasági ismeretek terjesztésére szorítkozik, melyekre a földmívelő gazdának az életben szüksége van. A tanfolyam vezetője *Pósfay Sándor* m. kir. földmívelő-iskolai segédtanár. A tanfolyamra jelentkezni lehet november hó 20-ig a nyírtamegyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál.

Az alsófehérmegyei gazdasági egyesület az alább felsorolt helyeken rendez *népies téli gazdasági előadásokat*: Nagy-Enyeden nov. 19-én, Vizaknán nov. 26-án, Gyula Fehérvárt decz. 3-án, Tövisen decz. 10-én, Balászfalván decz. 17-én, Alvinczen jan. 7-én, Sárdon jan. 14-én, Magyar Bükkösön jan. 21-én, Csombordon jan. 28-án, Maros-Szent Benedeken febr. 4-én, Maros-Ujvárt febr. 11-én, Vajasdó febr. 18-án, Felenyeden febr. 21-én, Vingárdon febr. 25-én, Drassón márcz. 4-én, Szász-Csanádon márcz. 11-én, Miriszlón márcz. 18-án, Nagy-Lakon márcz. 21-én, Magyar-Lapádon márcz. 25-én és Benedeken márcz. 31-én. Mint előadók szerepelni fognak: *Ritter Gusztáv* gazd. tanintézeti tanár, dr. *Szaniszló Albert* jószágigazgató, *Török György* allami állatorvos, *Szekélyhidy Viktor* gazd. egyesületi titkár, *Ebergényi Sándor* főispáni titkár, *Gálffy János* szőlőszeti és borászati felügyelő, *Dezso Zsigmond* m. kir. állami főerdész, *Szász István* állattenyésztési felügyelő, *Zöld József* gazdatiszt és *Abend András* méhészeti tanár. Előadások az állattenyésztés, szőlőmivelés, borászat és gyümölcsészet köréből tartatnak. Az egyesület az előadások végén hasznos gazdasági füzeteket fog a hallgatóság között ingyen szétosztani.

A vas megyei gazdasági egyesület az előző évekhez teljesen hasonló módon jövő évi január 1-től február 15-ig terjedő időben *Rohoncson gazdasági téli tanfolyamot* rendez. A tanfolyamra felvételnek legalább is 18-ik életkorukat betöltött oly kisgazdák, kik magyarul írni, olvasni tudnak és ebbeli jártasságukat népiszkolai bizonyítvánnyal igazolni képesek és a kik kötelezőleg kijelentik, hogy a tanfolyam egész ideje alatt Rohoncson tartózkodnak, a tanfolyam befejeztével pedig nyilvános vizsgálatnak magukat alávetik. A tanfolyamra felvett tanulók a tanfolyam tartama alatt teljesen díjtalanul teljes ellátásban részesülnek.

VEGYESEK

Mai számunk tartalma:

	Oldal.
Az OMGE. közleményei.	1723
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányának, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége végrehajtó-bizottságának ülése.	1723
Egyről-másról. Sz. Z.	1728
A gabonauzsora mellett. <i>Klein Gyula</i> .	1734
Gazdasági egyletek mozgalma.	1735
Tárca.	
Agrárius ötletek. <i>B. B.</i>	1724
Növénytermelés.	
A rétek gondozása. <i>Lehardt Már ton.</i>	1730
Gazdasági növénytan.	
A gyümölcsfák beégéséi ellen ne csak nyáron védekezzünk.	1731
A burgonya főzése. <i>Y. Z. R.</i>	1732
Gazdasági vegytan.	
Nitrogén és növény. <i>Juensch Emil.</i>	1732
Veszélyes élelmiszer.	1733
Vegyesek.	1735
Kereskedelem, tőzsde.	1737-1738

Halálozás. Alsó- és felső-mattyasóci *Mattyasószky* Lipót, nyug. kir. kuriai bírói Bars vármegye közigazgatási és törvényhatóság bizottságának tagja, volt alispánja és földbirtokos, folyó hó 10-én 82 éves korában elhunyt. A boldogult hült tetemei f. hó 13-án tétettek örök nyugalomra a néveri sírkert családi sírboltjában.

Köztelek-estély. Abból az alkalomból, hogy Rubinek Gyula, az OMGE. ügyvezető-titkárja a szegedi kiállítás rendezése körül szerzett érdemeiért a Ferencz József-renddel tüntettetett ki, az OMGE. tisztviselői kara barátságos szűkebb körű lakomát rendezett a kitüntetett tiszteletére, a mely e hó 15-én este folyt le az István főherceg szállóban. Jelen voltak a „Köztelek” munkástáborának azok a tagjai, a kiket Rubinek személyes jóbarátjai között is ott talál, összesen harminczöten, kiknek névsorát itt adjuk: Baross Károly, Bernát István, Bálintffy Pál, dr. Dömötör László, dr. Darányi Gyula, Elek Emil, Emödy József, dr. Hutrya Ferencz, Hrehlay Emil, Hantsók Leander, Igali Szvetozár, Jancsó Dezső, Kodolányi Antal, Krassay Jenő, Kerpely Kálmán, dr. Liebermann Leó, Laehne Hugó, Meskó Pál, Mezey Gyula, Monostori Károly, dr. Rácz István, Reusz Henrik, Thaisz Lajos, Szilassy Árpád, Wimmer Károly és az OMGE. egész tisztviselőkara. Az első felköszöntőt *Forster Géza* mondotta Rubinekre, a kit ezenkívül még *Emödy József*, *Buday Barna*, *Liebermann Leó* és *Meskó Pál* köszöntöttek fel, különösen kiemelve mindnyájan Rubineknek azt szívós kitarását s hatalmas erélyét mely nemcsak a szegedi kiállítás megalakítása körül, de összes közgazdasági ténykedéseiben jellemzi. Egymást érték ezután a felköszöntők, nem kevesebb, mint harmincz tősztot olvastunk meg, amelyek közül több a kormány és a társadalom vállavetett, harmonikus működésének üdvözlésére hangzott el. A lakoma folyamán felmerült az az eszme, hogy a Köztelek-estélyeket újra fel kellene eleveníteni, mert azok között ugyszólván nélkülözhetlen a barátságos s bizalmas érintkezés, akik a köztéren ugyanazon czéllal ugyanazon eszmékért dolgoznak. A legközelebbi Köztelek-estélyt december hó 10-én este, az OMGE. közgyűlésének napján fogják megtartani.

Gazdák Biztosító Szövetkezete. A *Köztelek* 92. számában közöltük, hogy a „Gazdák Biztosító Szövetkezetének” alaptökeje javára eddig 806 alapítványt és 1145 üzletrészt 828,900 korona értékben jegyeztek. Folyó hó 17-ig beérkezett aláírási iven az alábbiak jegyeztek alapítványokat, illetve üzletrészeket: Szentiványi Árpád 1, Fáy József 1, Halász Elemér 1, Gosztonyi Tibor 1, Baich Iván báró 4, Bende Imre nyitrai püspök 1, Gaál Gyula 1, Festetics Tasziló gróf 10, özv. gróf Széchenyi Imréné 2, Széchenyi István gróf 1, özv. Mailáth Györgyné, szül. báró Prandau Stefánia 10, Hohenlohe Clodvig hercegnő 2, Hunyady Imre gróf 5, Barcza Károly 1, D. Gosztonyi Mihály 1, Somssich Béla gróf 1, Bernát István 1, ifj. Rajky Lajos 1, Vizlendvay József 1, Návay Lajos 1, gróf Csáky Zenó, mint a családi közös javak kormányzója 2, Alapi Salamon Géza 2, Betegh Imre 1, dr. Plichta Soma 1, Lamm B. és fiai 1, Arad-csanádi gazd. takarékpénztár részvénytárs. 2 alapítványt; Kovács Gábor 1, Kovács Pál 1, Kovács János 1, ifj. Sabján Ferencz 1, Sabján Bálint 1, Vörös József 1, Zsiga Mihály 1, Sabján Imre 1, Rákóczy János 2, Ráró község 1, Hédervár község 2, Golubics István 1, Ásvány község 1, Oláh Árpád 3, Geiringer Alajos 1, Geiringer Lipót 1, Szigmeth Alajos 1, Fritz János 2, Fröhlich János 1, Ádám Ferencz 1, Beran József 1, Schütz Péter 1, Rösler Márton 1, Szetrai János 1, Szentpétery Mihály 1, Tenod János 1, Weigand Henrik 1, Dittrich Jakab 1, Fuchs Antal 1, Duschek Wenzel 1, Csajka József 1, ütő Dittrich István 1, Fuchs Rezső 1, Rathsam Mária 1, Honár Francz (Bodnars

1. Wild János 1, Boros József 1, Kirich Henrik 1, Szentpétery Lajos 1, Geppert József 1, Schleifer Márton 1, Rathsam Francziska 1, Kalonszek Venczel 1, Szupporics Eden 1, Kobera József 1, Csejka Ferencz 1, Szigmeth János 1, Widiczka József 1, Bohai Ferencz 1, Vratisláv Károly 1, Herodes János 1, Rádnik Károly 1, Ruzicska János 1, Gruber Károly 1, Fried Sándor 1, Baltay Jenő 2, Hollander Jenő 10, Grósz Lipót 10, dr. Tegze Miklós 2 üzletre. Összesen 56 alapítványt és 84 üzletre 57,680 korona értékben. Az eddig beérkezett aláírási ívek 862 alapítvány és 1229 üzletre 886,580 korona értékben jegyeztek. Ezekhez hozzáadva a már többször kimutatott megyék törvényhatóságai és városok által jegyzett 36 alapítványt: az eddigi összes jegyzések értéke 922,580 korona.

"Utmutatás a must és bor okszerű kezelésére" című kézikönyvet 25 kr. beküldése ellenében portómentesen szállítja az OMGE. Utánvételesek minthogy többre kerülnek és megnehezítik a kezelést, nem fogadtatnak el.

Pénzügyi ellenőrzés a bortörvény végrehajtása körül. A mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. XXIII. t. cz. végrehajtási rendelet értelmében az ellenőrzési teendőket a jövedéki ellenőrzés és felügyelet alatt álló feleknél az arra illetékes pénzügyi hatóságok és közegek is kötelesek gyakorolni, illetőleg éber figyelemmel őrködni a felett, hogy az 1893. évi XXIII. t. cz. illetőleg a végrehajtási rendelet rendelkezéseibe ütköző italok se ne készítenek, sem pedig forgalomba ne hozassanak, egyúttal kötelesek minden igyekezetükkel oda hatni, hogy az elkövetett kihágások felfedezzenek s az illetékes hatóságnak a kihágási eljárás megindítása végett feljelentessenek. A közelmúltban lefolyt szüretre való tekintettel a pénzügyminiszter körrendeletben utasította a pénzügyigazgató-ságokat, hogy az italmérési és kismértékben való elárusítási engedéllyel bíró feleknél minél süröbben megejtendő váratlan szemlék alkalmával az idézett végrehajtási rendelet értelmében feladatukká tett ellenőrzési teendőket szüret alatt és az ezt követő időben kiváló figyelemmel és teljes eréllyel fogantartsák.

A szállítási vállalatok felelőssége Németországban. Azon elv, hogy a szállító általában felelős a reá bízott áruért — a vis major esetet eltekintve — Németországban újabb módosítást szenvedett, a mennyiben a behajzási törvény a szállítót felmenti minden felelősség alól, ha az áru eltűnését vagy megrongálását oly körülmények okozzák, melyeket egy közönséges fuvaros sem kerülhetett volna ki. Ezen elvet érvényesíti az új kereskedelmi törvény nemcsak a tengeri, hanem a szárazföldi szállításokra nézve. Ez utóbbiakból ki vannak véve a vasuti vállalatok, melyek a reájuk bízott szállítványokra nézve teljes felelősséggel tartoznak. A kártérítési kötelezettség mértéke annyiban módosult, hogy az áru eltűnése vagy megrongálása esetén a vasut nem köteles az árunak a rendeltetési helyen való árának megfizetésére, hanem csak azon árt tartozik megtéríteni, melyvel az illető áru a feladás helyén bírt.

Bor és használt hordók díjkedvezménye. Tapolczáról több gácsországi állomásra darab-áru avagy 5000 kgrban szállításra kerülő *bor-küldeményekre* nézve olcsó és közvetlen díjtételek létesítettek a forgalom előmozdítása érdekében a viszaszállítandó hordókra is közvetlen díjtételek engedélyeztettek.

Lapunk mai számához Weigl J. preraui kocsigyáros prospektusa van csatolva, melyre különösen felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése* a „Köztelek” szerkesztősége által kitűntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

Országos Központi Biztosítási Ügyvivőség

Budapest, VII., Erzsébetkörút 58.

Ez a közhasznú intézet nem a biztosító társulatokat, hanem a biztosító közönség érdekeit szolgálja. Szakszerű és megbízható felvilágosítást díjtalanul ad mindenkinek az egyes társulatokról, a különböző biztosítási módokról, kötvényfeltételekről. Ezáltal a biztosító közönség azon előnyös helyzetbe jut, hogy biztosítását nem egy társulat egyoldalú információja alapján köti meg, hanem összehasonlítva a legjobb társulatok feltételeit, kiválaszthatja a céljának megfelelő legjutányosabb biztosítást. A biztosításokat a legmegbízhatóbb társulatok részére az Ügyvivőség díjtalanul eszközli. Mindenkinek az érdeke azt kívánja, hogy forduljon az Orsz. Közp. Biztosítási Ügyvivőséghez mielőtt új biztosítást köt, vagy a már fennállót de meg nem felelőt megváltoztatja. Az intézet szakemberei bármely biztosítási ügyben szívesen adnak felvilágosítást. Ezen intézmény van hivatva a biztosítási ügyek visszáiségeinek véget vetni. Az O. K. B. Ü. máris Magyarország és Ausztria több előkelő férfit és családait számlálja ügyfelei közé.

Gyors- és teherárúk házhoz szállítása. A magyar kir. államvasutik a vasuti üzletszabályzat 68. §-a alapján már évekket ezelőtt rendszerezte azon intézményt, hogy a budapest-józsefvárosi, budapest-nyugoti és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárúkat a címzetteknek saját szerződött fuvarosával házhoz, illetve a feladandó árúkat a lakásból a vasúthoz szállítja, ha a címzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben vagy a tisztviselőtelepen lakik.

Ugyancsak ezen szerződött fuvarosával vámoltatja el a Budapesten átmenő és azon Budapestre helyben rendelt vámárúkat is, melyeknek elvámolása a vasútra bízott; egyúttal a külföldről érkező — házhoz szállított — szállítványok után kiállítandó árnyilatkozatokat is ezen megbízottja által állítja ki.

Utánvétellel terhelt, Budapesten a Duna jobbpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tűzveszélyes és oly árú, melyeknek összszülya az egy tonnát meghaladja, csakis a vállalkozóval kötendő előzetes egyesség alapján szállíthatnak házhoz.

Jogában áll azonban mindenkinek, hogy a vállalkozó által való házhoz szállítást igénybe ne vegye, mit az illető állomásokkal egyszerű írásbeli megkereséssel közölhet.

A házhoz vagy háztól való elszállítás díjak a következők:

a) *gyorsárúkért*:
 10 kg. sulyig 15 kr
 10 kg.—25 kg.-ig 20 "
 25 kg.-on felül 50 kg.-ig 25 "
 50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg. 20 "

b) *teherárúkért*:
 50 kg. sulyig 20 kr
 50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg. 15 "

A statisztikai árnyilatkozatok kiállításáért a vállalkozó nyilatkozatonként 5 krajczárt számíthat.

Az áruk házhoz szállítása esetén, ha az áru fogyasztási vagy vámilletékek alátelve nincs, s ha a címzett a fuvarlevélben kijelölt helyen feltalálható, s az árut ott át is veszi, csak a fuvarlevél felszámított összeg szedetik be.

Ha az áru vámilletékek vagy fogyasztási adónak van alátelve, még a címzettnek kézbesítendő vámnyugta, illetve adóbárca szerint fizetett vámilleték, fogyasztási adó és vámközvetési illetékek is megfizetendők.

A szállítványozó az árut a lakás vagy üzlethelyiség azon részébe tartozik állítani, mely e célra neki kijelölött.

Ha címzett az áru befuvározása idején lakásán nincs; a másodsor, esetleg többször is megkísérlett kézbesítésért külön illeték nem számítható fel.

Ha azonban címzett a fuvarlevélben kijelölt helyen nem találhatná s tartózkodási helyét csak a bejelentési hivatal útján lehet megtudni, a rendes fuvarozási díjon kívül még 10 kr. fizetendő.

Ha címzett az áru átvételét megtagadja, vagy azt a városnak más, nem a fuvarlevélben megjelölt helyére küldi, a visszavitel, újra való elhozatal, vagy más helyre való szállításért a díjszállítási illeték újból felszámítható.

Esetleges panaszok a budapest-jobbparti üzletvezetőséghez juttatandók.

Szuperfoszfát

chilisalétrom

kénsavas-káli

kénsavas-ámmon

és egyéb műtrágyaféleket, továbbá

I^a rézgálicz

98-99%

jegecsekben és örölve valamint egyéb

permetező anyagokat

legjutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi ipar
 részvénytársaság

Budapesten, Váci körút 21.

1898. évi forgalom: 26,239 mm.

Felhívjuk
 a t. cz. gazdaközönség
 figyelmét

a budapesti gyapju-aukciókra,

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban, a táblák meg. Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárvérségi Vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” című gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen rakározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

Most jelent meg
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
 az O. M. G. E. titkárai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár
1900-ra.

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen hatodik év-folyama régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

1 forint 60 krajczár.

Megrendelhető
 a „Köztelek” kiadóhivatalában,
Budapest,
 IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

KERESKEDELEM, TOZSDE

Budapesti gabonstőzsde.
 (Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napi jelentés 1899. november 17

Az időjárás e hét folyamán hűvöse változott, A „Cincinnati Price Current” tegnapi jelentése szerint az enyhe és derült sőt esős időjárás is a téli buza-fejlődésre igen kedvező hatással volt s ennek állása elég jó. Ugyan egyes panaszok érkeznek a hesszeni légy fellépéséről, ez utóbbi azonban eddig kevés kárt okozott. A tengeriaratás eredménye tekintetében még mindig vannak csalódások, minthogy ez jóval kevesebb mint a mit vártak, a hozatalok mindazonáltal erősebbek. A buzahozatal gyér.

Nálunk az üzletben a folytonos lanyhaságot némi szilardság váltotta fel, anélkül azonban, hogy ez malmainkat nagyobb bevásárlásokra serkentené s így az áremelkedés nagyobb arányokat nem öltethet.

Buza ma mérsékelten volt kínálva, a malmok gyengén vásároltak, a forgalom mintegy 25.000 mmázsa, mely mennyiség 5 krral magasabb áron kelt el.

Eladatott: Uj-buza:

Tiszavidéki:	100 mm. 80 kg frt	8:17	3 óra
	2100 " 80 "	8:55	" "
	100 " 80 "	8:10	" "
	100 " 79 "	8:10	" "
	100 " 78 "	8:10	" "
	100 " 80 "	8:10	" "
	100 " 80 "	8:30	" "
	100 " 80 "	8:17	" "
	200 " 79 "	8:20	" "
	100 " 79 "	8:35	" "
	300 " 79 "	8:0	" "
	100 " 79 "	8:20	" "
	300 " 79 "	8:10	" "
	100 " 77 "	8:10	" "
	200 " 79 "	8:25	" "
	1000 " 78 "	8:25	" "
	200 " 78 "	8:07	" "
	350 " 78 "	8:15	" "
	100 " 78 "	8:12	" "
	100 " 78 "	8:25	" "
	100 " 78 "	7:95	" "
	1500 " 77 "	8:30	" "
	3000 " 77 "	8:15	" "
	2000 " 77 "	8:15	" "
	150 " 76 "	8: "	" "
	250 " 76 "	7:65	" "
	100 " 74 "	7:75	" "
H.-m. vásárhelyi:	1500 " 77 "	8:22	" "
	2500 " 77 "	8:22	" "
Pancsovai:	3400 " 74 "	7:55	" "
Pestmegyevidéki:	100 " 78 "	8: "	" "
	400 " 78 "	7:90	" "
	500 " 78 "	8: "	" "
	200 " 78 "	8:05	" "
	100 " 78 "	8: "	" "
	200 " 77 "	7:90	" "
	100 " 76 "	7:77	" "
Bácskai:	100 " 74 "	7:75	" "
	200 " 73 "	7:72	" "
Vérbácsi:	3000 " 73 "	7:70	" "

Erdélyi:	200 mm. 80 kg frt	8:40	3 hór
	100 " 79 "	8:40	" "
	100 " 75 "	7:67	" "
	500 " 75 "	7:45	" "
	100 " 75 "	7:15	" "
Budai:	1250 " 77 "	8: "	" "

Rozs gyér forgalom mellett változatlan. Helyben, illetve Budapest távolságában 6:15-6:25 frtig ér el. Arpa teljesen el van hanyagolva, jobb áru alig talál vevőre s csak nagyobb árengedménnyel takarmányárpa 5:50-5:90 frtig ér el ab Budapest illetve Kőbánya.

Tengeri (6) csak kisebb mennyiségben adatik el 4:40-4:55 frtig helyben. Uj tengeri minőség garanciával 4:35 frtig ér el Budapest távolságában.

Zab jobbminőségű kevés jön a forgalomba s 5:40 fizetik helyben, gyengébb zab 4:80-4:90-ig ér el ab Budapest.

Határidők reggel fedezésre szilárdan indulnak, később eladásokra s csekély érdeklődés folytán el hanyulnak.

Déli 12 órákor jegyezz:

	Kötött.	Déli edviat.
Buza áprilisra 1900.	0.-----	8.12-14
októberre		8.14-15
Rozs áprilisra		6:55-57
Tengeri májusra 1900.	0.-----	4:96-97
Zab áprilisra		5:12-13
Káp-repeze aug-ra		-----

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vöröslőhere. Az üzletmenet változatlanul a mult heti maradt, követhetőség a piaci hangulat csendes, de szilárd. Amerikából az utóbbi napokban 2-2:5 márká emelkedést jeleztek, anélkül, hogy ezen áremelkedés az európai piacokat befolyásolta volna.

Luczernából meglehetősen nagy mennyiségeket ajánlottak e lefolyt héten, a mi újlag is bizonyítja belföldi jó termésünket. Francia- és Olaszország továbbra is kínálatokkal állanak elő: jobb minőségű áru érdeklődést kelt, de az ilyenfél is árkoncessziókat kellett az eladóknak nyújtaniok, annál inkább, mert a kínált nagyobb mennyiségek nem maradtak hatás nélkül az árjegyzésekre és valamennyi eredetünel ár-hanyatlásról kell beszámolnunk.

Baltacimból különösen a jobbféle árut vették szivesen.

Jegyzések nyersáruért Budapesten 100 kilónként érve:

Vörös lőhere,	66-72 frt.
Luczerna,	38-45 "
Baltaczim	11:0-12:0 "

Az Erzsébet Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1899. nov. 16. án.
 Kötelezettség nélküli árak 100 kilónként, tejszűrt tisztasulnyak értve, zsákostul, a budapesti vasuti vagy hajóállomáshoz szállítva:

	A és B dara .-- frt.								
Buza	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2
liszt: frt	13.60	13.00	12.40	11.70	11.40	11.10	10.40	8.60	7.20
	buzakorpa								
	8-as takarmányliszt							finom	goremba
frt	6.00							4.40	4.40

Lujza Gőzmalom Részvény-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1899. nov. 16. Netto-árak 100 kgként, Budapesten, elegysuly tisztasulnyaként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.
B u z a l i s z t:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2	
Ar frt:	13.60	13.00	12.40	11.60	11.40	11.20	10.40	8.90	7.50	
	Takarmányliszt							K o r p a		
	8							F. G.		
Ar: frt	5.90							4.50	4.50	

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek árainról.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetségének jelentése. 1899. nov. hó 15. ről.

Lényegében az üzlet nem változott. Elég bőven érkezik mindennap áru, mely könnyen és simán elhelyezhető. A huszlet szilárd változatlan árak mellett. Vad és vadhusban élénk üzlet mellett az árak javultak. Fácán és más szárnyas vadban hiány van. Áraink szarvas egészben 30-35 frt, vaddisznó 40 frt 100 kg-ként. Nyulakért 1:10-1:20 frtos árakat tudunk nagyobb tételeknél is elérni darabonként.

Az előbaromfi piacon az árak a kis felhozatalok folytán javultak. Eladtunk egy nagyobb tétel magló libát 2:20-2:60 forint, tyukot 6:90-1:20 forintért páronként.

A zöldségmunkék értéke is tetemesen javult A káposztának ára, viszonyítva a mult héthez 50 krral javult 100 drbonként, sőt további árjavulásra is van

kilatás. Egy nagyobb tétel hazai tormát minőség szerint 7-10 frtért tudunk értékesíteni. Rózsaburgonya 1:50-1:70 frt teljes vagonrakományokban mm-kint.

A tojásüzlet lanyha. Az árak hanyatlottak, alföldi tojás 41-42 frtot, apró 35-36 frtot jegyez eredeti ládakban.

Gyümölcsből elsőrendű alma és körte kevés érkezik. Az ilyen gyümölcs ára magas, míg kevert alsórendű minőségű alma és körte nehezen és csakis nagy árengedmények mellett helyezhető el. Eladtunk nagyobb tételekben la ponyk és batul almát 18-20 frtért, la fajkörtét 30-40 frtért 100 kg-kint. Kevert almát 10 frtért tudunk értékesíteni, ll. rendűt pedig csak 5:50-7 frtot értünk el 100 kg-kint. Ezen árcsökkenésnek a még mindig Szerbiából tömegesen érkező küldemények képezik főokát. Szőlőben és dióban hiány van.

(A székesfevárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1899. november 13-ról.)

Hns. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q frt 54-56, II. oszt. 52-54, III. oszt. 49-52, eleje I. oszt. 47-48, II. oszt. 45-47, III. oszt. 42-45, borjúhús hátulja I. oszt. 60-70, II. oszt. 50-60, eleje I. oszt. 50-60, II. oszt. 40-56, birkahús hátulja I. oszt. 40-46, II. oszt. 38-40, eleje I. oszt. 34-38, II. oszt. 32-34, bárány eleje 1 db 0.000, hátulja 0.000, sertésbús magyar szalonnával elsőrendű 1 q 44-50, vidéki 35-44, szalonna nélkül elsőrendű 44-50, vidéki 30-44, sertésbús pörkölt 0.000, sertésbús szerb szalonnával 0.000, szalonna nélkül 0.000, sertésbús füstölt magyar 0.000, idegen (vidéki) 0.000, sonka nyers 1 kg. 48-60, füstölt belf. csonttal 0:60-0:75, csont nélkül 0:70-0:85, sonka füstölt külf. csont nélkül 0.000, szalonna sózott 1 q 45:0-46:0, füstölt 50-56, sertészsír hordóval 51:0-52:0, hordónélkül 49:0-50:0, kolbász nyers 1 kg. 0.000, füstölt 64-76, szalámi belföldi 1:0-1:75, külföldi 0.000, malacz szopós élé 1 db 0.000, uszított 0:90-1:00

Baromfi. a) Elő. Tyúk 1 pár frt 0:90-1:05, csirke 0:50-0:70, káppan hizott 0.000, sovány 1:10, 1:40, rucza hizott 2.000-3.000, sovány 1.000-1:50, lud hizott 4.000-5.000, sovány 2:20-2:60, pulyka hizott 3:80-4:20, sovány 2:20-2:60. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 70-0:80, 1 kg. 0.000, csirke 1 db 0:50-0:60, 1 kg. 0.000, káppan hizott 1 db 0.000-0.000, 1 kg. 0.000, réce hizott 1 db 0:80-1:10, 1 kg. 48-54, félkövér 1 db 0.000-0.000, lud hizott 1 db 1:80-2:60, 1 kg. 42-0:50, félköv. 1 db 0.000-0.000, 1 kg. 0.000, pulyka hizott 1 db 0.000-0.000, 1 kg. 0.000, félkövér 1 db 0.000-0.000, 1 kg. 0.000, ludmáj 1 db 50-1.00, 1 kg. 1:20-1:50, ludzár 1 kg. 0:8-1.00, idei liba 1 db 0.000.

Hal. Elő. Harcsa 1 kg. frt 0:60-0:80, csuka 0.000-0.000, ponty (dunai) 0:60-0:80, süllő 0.000, keszege 1:12, márnac 40-60, czompó 0:40-0:60, angolna 0.000, apró kevert 0:20-0:25, lazac 0.000, pisztráng 0.000.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0:08-0:08, előszűrt 0:06-0:06, tejszín 0.000, tejszín 0:25-0:28, tehénvaj (tea) 1 kg. 0:90-1:10, I. rendű 0:70-0:85, II. r. 0:70-0:80, olvasztott 0:50-0:60, Margarin I. rendű 0.000, II. rendű 0.000, tehénúró 0:10-0:12, juhúró 60-62, liptói 0:56-0:60, juhasajt 0.000, emmentáli sajt 1.000-1.000, groji sajt 0:50-0:70.

Liszt és kenyérmű. Fehér kenyér 1 kg. frt 13:0-13:0, barna kenyér 10:0-11:0, rozskenyér 11:0-11:0. Buzaliszt 00 sz. 1 q 0.000, 0.000, 1.000, 2.000, 3.000, 4.000, 5.000.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 8-12, stokera i 18-28, borsó héjas magyar 10:0-12:0, koptatott magyar 13-15, külföldi 10-17, bab fehér apró 6-9 nagy 6:0-8:0, színes 9:0-10:0.

Tojás. Fries I. o. (1440 db.) 1 láda frt 40:0-41.00, II. o. (1440 db.) 38:0-40:0, meszes 35-36, orosz tojás 00 db. 0.000, tea tojás 3:30-3:40, törött tojás 0.000.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0.000-0:00 1 q 2:5-3:0, Petrezselyem 100 kötés 0.000-0:00 1 q 3.000-5:00, zeller 100 db 0:80-1:50, karalábé 0:70-1:00, vöröshagyma 100 köt. 0.000-0.000, 1 q 3:80-4:20, foghagyma 100 köt. 0.000-0.000, 1 q 1:6-2:0, vörösrépa 100 drb 0:70-1:20, fehérrépa 0.000, fejeskáposzta 2:50-4.00, kelkáposzta 100 db 1:0-1:6, vöröskáposzta 6.000-8.000, fejjessaláta 1:20-2.00, kötött saláta 0.000, burgonya, rózsá 1 q 1:50-2.00, sárga 2:10-2:20, külföldi 0.000, fekete retek 100 drb 0:60-1:20, uborka nagy salátának 100 drb 0:0-0.000, savanyítani való 100 db 0.000, savanyított 1:60-2:50, zöld papr. 0.000-0.000, tök főzö 1:0-3:0, zöldbab 0.000, zöldborsó hüvelyes hazai 1 kg. 0.000, fejtett 1 lit. 0.000, tengeri 100 cső 0.000, karfiol 100 drb 6.000-15.000, paradicsom 1 kg. 0.000, spárga 0.000-0.000, torma 1 q 10-28.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 7-14, köz. alma 6-8, vajkörte 30-45, közönséges körte 14-20, szilva magva-váló 0.000-0.000, vörös 0.000, meggy faj 0.000, közönséges 0.000, ringló 0.000, barack kajszin 0.000, őszibarack, dinnye görög nagy 10 drb 0.000-0.000, kicsi 0.000, sárga faj 1 q. 0.000-0.000, közönséges 0.000, szőlő 1 kg. 20:0-26:0, csemege 30-32, dió (faj papir-héjú) 24-26, közönséges 18:0-22.000, mogoró 28-32, gesztenye magyar 8-10 olasz 12-15, narancs messinai 100 db 1:2-1:50, pugliai 0.000, mandarin 0:00-0:00, citrom 1:10-1:50, füge hordós 1 q 18-20, kószoruz 18-20, datolya 38-42, mazsolaszőlő 38-75, sárga 1 lit. 0.000-0.000, sper 1 kg. 0.000-0.000 kr.

Fűszerek itelek. Paprika és I. rendű 1 q. frt 47-60, II. rendű 20-30, csöves (száritott) kőmennyag, borsókmaga, mák 1 q. frt 25-30, méz csurgatott 30-40, sejtékben 1 kg. szappan szín 20-25, közönséges, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0-0, vörös asztali palackban 0-0, házi pálinka palackban, ásványvíz palackban

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1899. nov. 17-én. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 38 árus 49 db sertést, 1 árus 2 db süldőt, 3000 kg. friss húst, 600 kg. füstölt húst, 400 kg. szalonnát, 300 kg. hájat.

Vidékéről és pedig: Madocsról 9 árus 58 drb sertést, Monorról 2 árus 51 drb süldőt, Czeglédre 10 árus 103 drb sertést, Nagy-Szekélyről 4 árus 72 drb sertést, Szabad-Szállásról 1 árus 7 drb sertést, Nagy-Körösről 10 árus 100 darab sertést, összesen 36. árus 340 darab sertést és 51 süldőt.

Forgalom-élelmi. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 40-52, 1 q 3800-4000, süldős 1 kg. 52-54, 1 q 4900-5000, füstölt sertés 1 kg. 68-72, 1 q 6000-6200, szalonna zsirnak 1 kg. 40-46, 1 q 3900-4200, füstölt szalonna 1 kg. 60-64, 1 q 4500-4600, háj 1 kg. 48-52, 1 q 4600-4800, disznózsír 1 kg. 56-60, 1 q —, kocsonyahús 1 kg. 30-36, 1 q —, füstölt sonka 1 kg. 70-90, 1 q — krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-telepe. 1899. nov. 17. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott közönségek 150 szekér réti szén, 35 szekér muhar-55 szekér zsupszalma, 10 szekér alomszalma, 0 szekér takarmányszalma, 1 szekér tengeriszár, 8 szekér egyéb takarmány, (abosbüköny és sarju stb.) 1000 zsák szecseka. A forgalom-élelmi. Árak q-ként a következők: réti szén 180-280, muhar 220-260, zsupszalma 120-170, alomszalma 110-130, egyéb takarmány —, lóhere —, takarmány-szalma (100kéve) tengeriszár 700-700, luczerna —, sarju 200-230, szalmaszecseka 170-180, szén —, uj —, zabosbüköny 240-280. Összes mennyiség 269, súly 376,600 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarómarhavásár. November hó 16-án. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: 181 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 56 db növendék élő borju, — db élő bárány; 40 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi öltött, — drb növendék borju, 20 drb öltött bárány, — drb élő kecske, — drb öltött.

A vásár hangulata lanyha volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi 32-44 frt, kivételesen — frt; dőnkint, — frt, kivételesen — frt; sulyra, növendék borju 18-22 frt, kivételesen — frt; dőnkint, — frt; sulyra. Öltött borju: belföldi 45-52 frt, tiroli — forint, galicziai — frt, növendék borju — frt; dőnkint, öltött bárány 7-5-8 — frt, bécsi öltött borju — frt, kiv. — frt; sulyra. Élő bárány 0-0-0 — frt, kivét. — frt; élő kecske — frt; párónkint.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1899. évi november hó 16. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 106 db, egymint: jármos ökör elsőmin. 4 db, közép 26 db, alárendelt — db. Fejőstehén: fehér 0 drb, tarka 57 db, tenyészbika 0 drb, tarka tinó —, fehér — db, jármosbivaly 9 db, bonyhádi 10 db, hizlalni való ökör — db, üsző 0 db.

Jármos ökróvásár a csekélyebb felhajtás következtében jelentéktelen volt.

Következő árak jegyzetelték: Elsőrendű jármos ökör 350-360, középmin. jármos ökör 277¹/₂-355 pár., alárendelt minőségű jármos ökör —, Jármos bivaly — é. s. mm., — frt; párónkint. jobb minőségű jármos ökör — mm.-kint é. s., bekötni való ökör — frt; Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén — tarka kevert származású tehén 80-110, bonyhádi tehén 120-170 kiv. — frt; tinó — frt; párónkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1899. évi november 16. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 3277 db nagy vágómarha, nevezetesen: 734 db magyar és tarka ökör, 487 db magyar és tarka tehén, 1571 db szerbiai ökör, — db szerb ökör, 9 db boszniai ökör, 105 db szerbiai tehén, 135 db bika és 236 db bivaly. Minőség szerint: 463 darab elsőrendű hizott 2330 db középminőségű és 484 db alárendelt min. tehén — db elsőrendű hizott ökör, — db középminőségű ökör és — db alárendelt min. ökör; — db elsőrendű hizott tehén, — db középminőségű tehén, — db alárendelt minőségű tehén.

Változatlan nagysága felhajtás mellett jó minőségű marhára élénk kereslet volt s ilyeneknek ára 100 kg-ig 1/2-1 frt-ig emelkedett. Jó közepes minőségű

gek mult heti áron tartották magukat, míg súlyosabb minőségek alig találtak vevőre. Bivalyok közül néhány kisebb csapatot Németország részére 1 frt-al drágábban vásárolták.

Következő árak jegyzetelték: Hizott magyar ökör jobb minőségű 31-34, kivételesen 36, hizott magyar ökör középminőségű 27 50-30, alárendelt minőségű magyar ökör 25-27, jobb minőségű magyar és tarka tehén 19-32, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középmin., 19-32, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 19-32, szerbiai ökör jobb minőségű 23-29, kiv., —, szerbiai ökör középminőségű 18-22, szerbiai ökör alárendelt minőségű —, szerbiai bika 21-25-32, kivételesen 34, szerbiai bivaly 16-23, kiv. — frt; métermázsáinkint élőszuliban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1899. nov. 16-án. (A budapesti vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár forgalma lanyha volt.

Felhajtott összesen 313 db. Eladatott 212 db. Jobb minőségű lovakból hidas — db, eladatott — db, — frt; könnyebb kocsiló (jukker stb.) — db, eladatott — db — frt; nehezebb kocsiló (hintós) 10 db, eladatott 1 db 170 — frt; igas kocsiló (nehéz nyugoti faj) 25 db, eladatott 5 db 80-100 frt; ponny — db, eladatott 0 db — frt; közép minőségű lovakból: nehezebb félek (fuváros ló stb.) 50 db, eladatott 12 db 45-70 frt; könnyebb félek (parasztló stb.) 180 db, eladatott 160 db 25-50, frt; alárendelt minőségű lovakból 48 db, eladatott 34 db 7-18 frt. Bécsi vágóra vásároltatott 93 db, az állatkert és kutyák részére vásároltatott — db, tulajdonjogra gyanus ló lefoglatott — db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1899. november 17. (Első magyar sertésüzemelési társaság telefon jelentése a „Köztelek” részére.) A vásár csendes volt. Heti átlag-árak: Magyar válogatott 320-380 kilogrammos nehéz 41-42, —, 280-300 kg. nehéz 42-42 50 kr, óreg 300 kg. tul. — 0 — kr, vidéki sertés könnyű — kr. Szerb 38-41 0 kr. Román — frt; párónkint 45 kgr. ételsúlylevonás és 4% engedmény szokásos. — Élesárák: Tengeri 6 5 60 — forint, árpa 6 30 forint Kőbányán átvéve. Helyi állomány: November 10 én maradt 34036 darab. Felhajtás: Belföldről 1828 darab, Szerbiából 3549 darab, Romániából — drb, egyéb államokból — darab. Összesen 5377 db. Főösszeg 39413 db. Állomány és felhajtás együtt — drb. Elhajtás: budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1778 drb, belföldre Budapest környékére 889 drb, Bécsbe 1615 drb, osztrák tartományokba 1338 drb, Ausztriába — db. Német birodalomba — darab, egyéb országokba — darab, A szappangyárakban feldolgozott: 5649 db, szállásokban elhullott 3 darab, waggonokból kirakatott hulla 18 darab, borsókának találtatott 8 darab, összesen 29 db. Maradt állomány 33764 drb. A részvény-szállásokban 10100 drb van elhelyezve. Az egészségügyi és tranzitszállásokban maradt XI/10. 4351 db. Felhajtás: Szerbiából 3548 db, Romániából — drb, összesen 7399 drb. Elhajtás: 2059 drb, maradt állomány 5840 drb és pedig 5840 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlélet jan. 1-től máig 420 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Ingtatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Nov. 21.	Pozsonyi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Tóth Lajos	47385
Nov. 22.	M.-szigeti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	M.-szigeti takarékpénztár	35000
Nov. 22.	Ujvidéki kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Csuresits Dávid	24741
Nov. 23.	Váci kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Tóth Kálmán	26015
Nov. 25.	Nagyvárad	a tkvi ha-tóság	özv. Schwarz Bélané	24750
Nov. 27.	Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Komáromi János	48300
Nov. 27.	Kis-czelli kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Kis-czelli takarékpénztár	38706
Nov. 28.	Kisvárdai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Ferenczy Emil	106717
Nov. 28.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Koltor László	154423
Nov. 29.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Nikolics Melánia	65824
Nov. 30.	Margittai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Baranyi Menyhért	83800
Nov. 30.	Pécsi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	ifj. Rézbányai János	22500

Nov. 30.	Szombathelyi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Stieder György	31400
Decz. 4.	T.-kanizsai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Radin István	25060
Decz. 4.	Szászrégeni kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	özv. Csécs Józsefné	27832
Decz. 6.	Kecskeméti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	id. Weisz Mór	30960
Decz. 9.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Hirsch-feld Zsigmond	1021665
Decz. 15.	Kis-uj-szállási kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Kiss Róza	27000
Decz. 22.	Rimaszombati kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	gr. Zichy Ferraris Lajos	21500
Jan. 30.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Niklesz János	26488
Jan. 31.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Perich Károly	14900480

Szerkesztői üzenetek.

P. Gy. urnak, Németh. Ajánljuk a Franklin-társulat kiadásában megjelent művet Dr. Katona Mórtól, czime: „Magyar családi hitbizomány”.

K. testvér urnaknak, Fa-Pata. Ripáriavesszők végett tessék egy bélyeges folyamodványban a földm. miniszter urhoz fordulni. Azt már nem tudjuk fognak-e kedvezményes áron adni. A folyamodványt mentől előbb tanácsos lesz benyújtani, nehogy elkéssenek.

B. K. J. urnak, M.-Némethi. Minthogy erre az évre nézve a község már elkészítette a folyamodványt, azért azt tanácsoljuk: méltóztassék az orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztossághoz egy egyszerű levélben fordulni (Budapest, V., földmívelési miniszt.), az megfogja adni a szükséges felvilágosításokat, mivel az aszalók felállítása éppen az ő hatáskörébe tartozik. Különben pedig bizonyítványra nincs szükség, hanem kívánatos, hogy az a megye útján terjesztessék fel.

B. Z. urnak, Kaszaper. Jász-n.-kun.-szolnokmegyei szőlészeti kerület felügyelője a debreczeni, vagyis a XXII. kerület ellátásával megbízott szőlészeti és borászati felügyelő Heintz József, lakik Debreczenben. Mivel azonban nem tudjuk biztosan nem történt-e időközben változás, azért biztosság okáért tessék a II. főkertület vezetőjéhez Vargha Imre vinczellériszkolai igazgatóhoz fordulni (Budapest, Akadémia-utca 18. sz.), hogy utasítsa az illető felügyelőt a helyszínén való megjelenésre.

Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszervező és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzervező: Baday Barnabás, az O. M. G. E. titkára.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Gőzcseplők

Pontos czim: **ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR**

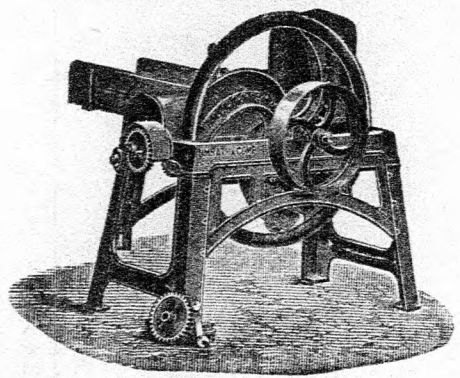
RÉSZVÉNY-TÁRSULAT BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedül gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakszavagó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakértői felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecsavágók Morzsolók

Szeceksavágók szabad, önműködő
kiemelőkészülékkel.

Répa-vágók, Darálók

Gőzfűllesztő
készülékek

legújabb, legkényelmesebb berendezéssel.

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPESTEN,

V. ker., Váci-körút 60. sz.

Gőzcséplőkészletek 10 lóerőig.

Ipar-mozgonyok 100 lóerőig.

Fontos minden vadásznak.

BÉLHÁZY-SZÉCSY-ILLÉS J.

A Vadászati Ismeretek Kézikönyve

Három díszes színnyomatu vászonkötésben, 680 ábrával és 70 képmelléklettel.

A MŰ TARTALMA:

I. kötet. Fegyvertan Fogókészülékek stb. Vadászebek. — II. kötet. A hazai vadak természetrajza. — III. kötet. A vadászat kezelése és gyakorlása.

Ára 24 forint.

Megszerezhető 2 forintos havi részletfizetésre.

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság

könyvkereskedése útján **Budapest, VIII., Üllő-ut 18.**

Kérjük ezen rendelő-lapot kivágni s aláírva czimünkre beküldeni.

RENDELŐ-LAP.

Fizetendő: Budapest a m. kir. postatakarékp. által. — Postatakarékpénztári cheque száma 3901.

Alulírott a RÉVAI TESTVÉREK Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól Budapest, VIII., Üllő-ut 18., ezennel megrendelem

a) utánvételt (A nem kívánt) Fizetendő Budapest.
b) 2 forintos havi részlet mellett (módozat törlendő.)

Bélaházy-Szécsy-Ilés

A Vadászati Ismeretek Kézikönyve

czimű művet összesen 24 frtért a megrendelés napjától kezdődőleg Budapest havonként fizetendő kettő frt részletfizetések kötelezettsége mellett. A részletfizetések be nem tartása esetén a folytatolagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak, az elmulasztott részleteket pedig sziveskedjék a Társaság postai megbízás útján, a postaköltség hozzászámítása mellett, beszédni. A postai megbízás be nem váltása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a művet teljes vételára esedékessé válik. Az első részlet a szállításkor utánveendő.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

Bárminemű külön megállapodás e rendelő-lapon írásbeli kiténtetendő, különben erven, telén.

Vintschgau-i hasas tehének
tejelési képesség

2500—3000 liter,

melyet több oldali bizonylatokkal igazolhatok,
kaphatók

PICK OSWALD-nál,
VIII. Külső Kerepesi-út 1. sz.

„Magyar pokróczok”

a n. é. gazdaközönség figyelmébe ajánlva!

Czégünk a legnagyobb uradalmak és áll. intézmények (mén-telep) állandó szállítója! Nagyobb szükségletnél eredeti nagyságu mintákkal szolgálunk; a székesfőváros legnagyobb pokrócz telepe, gyári árak:

1 drb közönséges strapa pokrócz, barna alap, 2 oldal-csíkkal, 110/160 cm. 1.35; 120/180 cm. 1.80; 145/190 cm. 2.60.	1 drb kockázott pokrócz (arcs minőségű) 120/160 cm. 2.25; 140/170 cm. 3.20; 160/190 cm. 4.30	1 drb közönséges strapa pokrócz, szürke vagy barna alap, körös körül bordírral, 140/190 cm. 4.60; 160/205 cm. 5.90	1 darab duplavastagságu „orocz pokrócz” szürke alap, 2 kék, fekete vagy színes oldal-csíkkal, 140/195 cm. 6.50; 160/200 cm. 8.40	1 drb erdőlyi hosszuszőrű pokrócz, szürke, fekete, kék zöld vagy bordó színben, 120/180 cm. 0.80; 150/180 cm. 8.80; 160/190 cm. 10.60; 170/210 cm. 13.40; 180/230 15.50.	1 drb mentelmi pokrócz, szürke, fekete, kék zöld vagy bordó színben, 120/180 cm. 0.80; 150/180 cm. 8.80; 160/190 cm. 10.60; 170/210 cm. 13.40; 180/230 15.50.
---	--	--	--	--	---

Angol nemz. (flz) szoba-padrók bevonására (bordó-arcs és zöld színben), 135 cm. széles, méterje 2.95
Szoba-pokróczok, méterje apró vagy nagyobb kockák-kal, 120 cm. széles 1.45, 1.40 cm. 1.95, 1.60 cm. 2.45, 1.80 cm. 3.20, 200 cm. 3.85
Legnagyobb méretű pokróczok, drbja 1.60 fttől 15— frtig.
Íróasztal alá való erdő, pokrócz, 65/95 cm., drbja 2.45

Szétküldés kétszer naponta utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett. Nem tetsző áru kicseréltetik, esetleg a pénz visszaadatik.

30 forinton felüli rendeléseket bérmentve küldünk. Levél- vagy sürgönyczim:

„SZÖNYEGOTTHON” BUDAPEST.
VII. ker., Kerepesi-ut 10.

Korona-dupla-fegyver!

Korona fegyver, dupla-fegyver, háromrvaszu stb.

Fükert G. szabadalma.

Törvényesen védve 11 szabadalom által.

A jelenkor legjobb vadászfegyvere, közel, valamint önmagától felhúzódó zárral, önműködő biztonsági zárral, ugyszintén önmagától működő hüvely kikövel. Különleges kiváló szerkezettel.

Ezen fegyver közelebbi leírása, ugyszintén bizonyítványok és árjegyzés, minden más fegyvernem és vadászati eszközökről is kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

FÜKERT G. fegyvergyára, Weipert, Erzgebirge.

Kiténtetve ő felsége a király, a szász és szerb királyok által. — 32 díjérem.

MÁGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAZLETE.

Alapítva 1847

Brausweller Janos
Szegeden és a hozzá tartozó
székhelyén és más városok felállításánál
a szerződés ingóságában
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE**

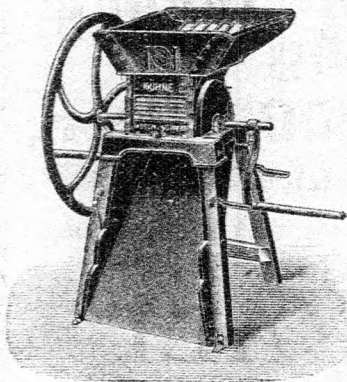
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

KÜHN E.

Alakult 1858.

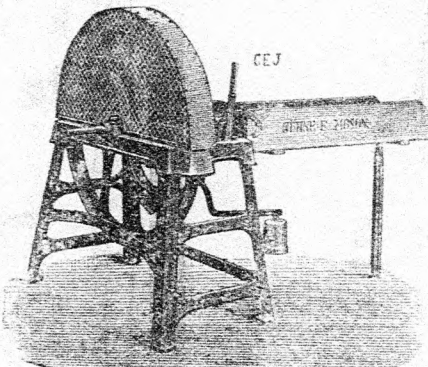
gazdasági gépgyára
MOSONBAN.

Alakult 1858.

A beálló téli időnyre ajánlja legjobb rendszerű és leggondosabb kivitelű:

Szecs kavágóit, répvágóit, daráló gépeit, eredeti angol „Rapid” daralók erőhajtásra, kukorica-morzsolóit, takarmányfülesztőit.

A czég ajánkozik

teljes takarmánykamra berendezések tervezésére és eszközzésére.

FŐRAKTÁR: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra. **BOWER-BARFF**-féle szabadalmazott inoxydálás módszer szerint inoxydált szivattyúk rozsdá ellen védve.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

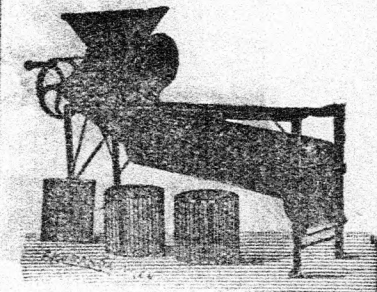
W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tízedes, százados és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

STAHEL és LENNER

TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker., Katona József-utca 8.

Ajánljuk trieurjeinket minden gabona tisztítására 5 kiló nyerstermény beküldése mellett speciális trieur készitünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón ujjal felcsere-lünk. Kivánatra képes árjegyzékkel szolgálunk bérmentve. Jutalék mellett szolid elarusítók alkalmazást nyerhetnek. 8081

Dijjal kitüntetett „Westfalia”-Separator

a leggyorsabb, legártósabb és legjobb munkabírásu te-lefőltető gép. A dob egy fogá-sal kivehető: egy perc alatt tisztítható. Berakó tányér nélkül, fogaskerekek nélkül csavaroszerkezet nélkül gummi zár nélkül, ennél fogva költséges javítások és a berakó tányérok pótlása a „Westfalia”-nál ki van zárva. Legmagasabb kitüntetés 1899. Ried-i nagy ezüst államérem. Prágai bronz államérem. 1898. Brük-i nagy ezüst érem. Sok elismerő irat a bel- és külföldről.

ANTON TOMS
WIEN OBER-ST. VEIT, XIII/7, Einsiedeleigasse 3.
Gazdasági, borászati és tejgazdasági gépek és eszközök.

7 arany, 18 ezüst-érem, 30 tiszteleti és elismerő-oklevél.

Allatgyógy-dietet szerlovak, szarvasmarhák és juhok számára. 45 év óta a legtöbb istállóban használatk érv gy. hiány, rossz emésztés ellen, a tehénet javítása és a tejelő-képesség szaporítása érdekében. 1/2 doboz ára 70 kr., 1/2 doboz 35 kr.

KWIZDA-féle Erőtakarmány Kólíka-pirulák

Erőtakarmány: lovaknak és szarvasmarhákknak. 1 doboz 5 porcióval 30 kr., 10 dicska 100 porcióval 8 frt, 10 dicska 50 porcióval 3 frt.
Kólíka-pirulák: lovaknak és szarvasmarhákknak. 1 szelence 1 frt 60 kr., 1 körög-papírdoboz 60 kr.
Sertéspar: állatgyógy-dietet, szer mint a hízta-lás fokozására. Kis doboz 60 kr., nagy doboz 1 frt 20 kr.
Szárnyaspar: állatgyógy-dietet, szer mint a tojó-képesség fokozására. 1 csomag 50 kr.
Hashajtó-pirulák: lovaknak (Physic) 1 plébdoboz 2 forint.
Gilliszta-pirulák: lovaknak 1 plébdoboz 1 frt 60 kr., 1 kéreppapírdoboz 60 kr. 1 próbapalack 400 grammos 50 kr.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Csak a fenti védjegygyel valódi minőségben kapható az ösz-szes gyógyszerárakban és drogériákban. — Főraktár: **Kwizda J. Ferenc** es. és kir. oszt.-magy., román kir. és bolgár fejedelmi udvari szállító ker. gyógyszerész, Korneuburg Bécs mellett.

Móczár Andor

kunfélegyházi szőlő-nagy-birtokos immunis vessző-iskolája 500 fajban termelt gyökeres szőlővesszőre megrendeléseket elfogad.

árjegyzékkel bérmentve szolgál. 4235

Gazdasági kisbiblia.

A mai szőlőművelés, borászat, növénytermelés, állattenyésztés, tejkezelés, gyümölcs- és konyhakertészet és stb. 7048

gyakorlati kézikönyve.

Írta: Keoskemény Géza, kir. borászati felügyelő. — 1898. Kapható a szerzőnél **Egerben, Hevesmegye.** Ára ajánlott bérmentes küldéssel: 1 frt 15 kr.

Láncz-szivattyuk

viz, trágyalé, Melasse, kátrány és más folyadék részére.

Igen alkalmas pöczegedők, mészár-székék, építkezések stb. efeléleben a kőest horókba való szivattyuzáshoz 70, 80-100 mm. nyílással a szivattyu 3-10 hüjtér huz perczenként, a miért a felelősséget elvállalom. Nemcsak tiszta vizet vagy trágyalévet emel, hanem rongyokat, esontot, beleket, régi cipőket és doglott baromti és más a gö-dörbe esett tárgyakat a nélkül, hogy eldugulna vagy működésben zavar alna be, a mi más szivattyuknál tel-jesen lehetetlen. Mivel a láncz-szivattyu-nak sem szelepe sem alapja nincs el-dugulás vagy törés lehetetlen. Tisz-títás és befagyás ki van zárva. — Ezen szivattyu a jelen kor legártósabb szivattyuja, a ki a láncz-szivattyut mű-ködni látna, másfélet nem vesz, mivel más szivattyukhoz képest igen olcsó. — Több ezer van működésben. Több száz dicséret irat felett rendelkezem. Jelen-tékenyebb gazdaságok tulajdonosainak 3 heti próbára küldöm a szivattyut és meg nem felelés esetén saját költsé-gemen visszazszerzem. Árjegyzéket kíván-atra küld

Josef Klement
gépgyár Hrobetz bei Raudnitz Böhmen.

Önkéntes árverés.

Megváltozott legeltetési viszonyok következtében alulirt gazdaság saját tenyésztésű **eredeti magyar faj** tökegyuláját, mely a hírneves **Sarkadi gr. Almásy** uradalmából beszerzett tenyész-Elik után van nevelve.

Folyó év december 3-án nyilvános árverésen csapatosan vagy egyenként

elarusítja. Eladásra kerül:

91 darab hasas tehén, 21 darab előhasu üsző, 46 darab bika ala menő üsző, 40 darab 2-od fő-üsző, 45 darab egyéves üsző, 43 darab rugott üsző és 9 darab 1-4 éves tenyészbika.

Vasuti állomás, ahol a t. vevőt köcsik várják: Pusztá Ecseg, Jász-Nagy-Kun-Szolnok-megye, **Jakabfy Ignác** Pusztá Ecsegi gazdasága. 8903

Le
Vo
Kész
irható

A
és erő
téssel
vannak
Az
vevőne
is eszk
K
B

39676/99. sz

A ma
1900. évben
Az 19
nul felemel
mely alkalos
szállítóval
170 k
fenyő deszká
deszka, 3 k
palló, 15 k
60 köbméter
vörösfenyő
ter faragott
puha fa lécz
tölgyfa süri
ügymint osz
s 1900. év
A f
ajánlati üri
együtt, a bu
csoport 2. s
posta útján.
A pá
déli 12 órai
endő le.
Buda

Leopold Adolf bőrgyára Tata-Tóváros.

Vesz mindennemű állati bőrt, szerződésileg is.
Készít szarvasbőrt, mosó-, törölő bőrt, cseres, fehér
irhát, ezekből állandó raktár. Elvállal minden e szakba
vágó munkákat. 6446

Tenyészbika-eladás.

A tolnai uradalomban állandóan több kiváló szép
és erősen kifejlődött **Simmenthal**, elsőrendű kitüntetéssel
díjazott anyagából származó 1½—2 éves

telivér-bikák

vannak eladók.

Az állatok gümőkórmentesek és jogában áll minden
vevőnek az átvétel előtt saját költségén oltási próbát
is eszközölni.

Közelebbi felvilágosítással készségesen szolgál a
Báró Drasche Richárd
gazdasági igazgatósága TOLNÁN. 8871

39676/99. szám.

Magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége, a vonalai részére
1900. évben szükséges pályafentartási fák szállításra nyilvános pályázatot hirdet.
Az 1900. évi megközelítő szükséglet, mely a megrendelés alkalmával korlátlanul
felelhető, vagy leszállítható, alább van felsorolva; a végleges megrendelés
mely alkalommal az 1900. évben szállítandó fák pontos mennyisége és méretei
szállítóval közöltetni fognak, folyó évi december hó végéig fog megtörténni.

170 köbméter jegenyefenyő deszka, 30 köbm. lucfenyő deszka, 4 köbm. vörösfenyő
deszka, 14 köbméter jegenyefenyő deszka (szélmetszetlen), 5 köbméter tölgyfa
deszka, 3 köbméter erdei fenyő palló, 250 köbm. jegenyefenyő palló, 7 köbm. lucfenyő
palló, 15 köbméter vörösfenyő palló 11 köbméter jegenyefenyő palló, (szélmetszetlen)
60 köbméter tölgyfa palló, 26 köbméter vágott lucfenyő fa, 14 köbméter faragott
vörösfenyő fa, 340 köbméter faragott pubafa, 160 köbméter faragott tölgyfa, 35 köbmé-
ter faragott puha szálfa, 5 köbméter faragott tölgy szálfa, 30.000 folyó méter vágott
puha fa lécz, 6.000 folyó méter puhafa széldeszka, 120.000 drb fedőszindely, 3.500 drb
tölgyfa süritési lécz, 4.000 köbméter puha süritési lécz és különféle kerítési anyagok
úgy mint oszlopok és rudak. A fák szállítása 1900. évi február hóban kezdendő meg,
s 1900. év április hó végéig fejezendő be.

A fák 3 csoportra osztott részletes méretjegyzékét, melyek egyszersmind
ajánlati űrlapokat képeznek, a hozzá csatolt pályázati és szállítási feltételekkel
együtt, a budapest-jobbparti üzletvezetőség (Budapest, Külső-Kerepesi-út nyugdíj ház-
csoport 2. szám) anyagbeszerzési osztálya szolgáltatja ki díjtalanul, esetleg küldi meg,
posta útján.

A pályázati feltételek értelmében kiállítandó ajánlatok 1899 évi december 5-én
déli 12 óráig nyújtandók be, a bánatpénz 1899. évi december 4-én déli 12 óráig te-
endő le.

Budapest, 1899. november hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

MARSCHALL A.

kocsi-, hajtó-, lovagló- és istállószergyár,
gőzfűrésze és fahajlító telepe

Pozsonyban, III., Grössling-uteza 16. sz.

Ajánlja:

landauer broom, félfedeles, nyitott vadászkocsijait
és hintóit, igen könnyű és elegáns kivitelben és
a legkülönfélébb alakokban.

5 elsőrangú éremmel kitüntetve.

Tiszti és polgári lovagló eszközök!

Géphajtoszjak. Lószerszámok, uri fogatok és gazdasági lovak részére.

Mintaraktár a kereskedelmi muzeum állandó kiállításában Budapesten, Városliget.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu

A legmagasabb
díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsavtartalommal és
85—100% porfinomsággal.

Fejölmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszert, különösen sovány
talajok javítására, kitűnő hatásu az összes gabonaneműek, kapás és olaj-
növények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kivált-
képen a rétekre. **Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb fosz-
forsavtrágya** tekintettel hatásának tartósságára, fejlumolja az **összes
szuperfoszfátokat**. — A citrátban oldható foszforsav-tartalomért
szavatosságot vállalunk, nemaláni hiányt megtérítünk. Árajánlatokkal,
szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

A csehországi Thomasművek prágai foszfátliszt
eladási irodájának vezérképviselőse

a magyar korona orsz. területén

KALMAR VILMOS, VI., Teréz-körút 3. sz.
Martellin a legfinomabb dohánynemesítő trágya kiz. eladása. **Kalnit.**

Seifert József, Pozsony, Halászkapu-uteza 4.

cs. és kir. udv.
fegyverszállító

Interurban telefon
252. szám

Ajánlja dus raktárát

Henri Pieper eredeti

Krupp Frigyes-féle

DIANA fegyverekből

különleges acélcsővű fegyverekből,

Rationell (kakas nélküli) fegyverekből,

eredeti gyári áron.

Ezen fegyverek a jelenkor legmegbízhatóbb és legjobban lévő vadászfegyverei s
kimerítő telrassal, valamint számos előkelő vadászkedvelő és hivatalos vadász referenciájá-
val, ugyancsak **árjegyzékkel** készséggel szolgálnak.

Kéz vadászöltényeket, pontosak és megbízhatók, a legjobb rendszer szerint,
gyszintén osztr.-magyar füstnélküli vadászporral töltve, szállítók bármikor, pontosan és
frissen töltve, minden kaliberűhöz a legolcsóbb áron, továbbá
Eredeti-Éleptöltények osztrák-magyar füstnélküli 16-porrú töltve — seréttel
vagy anélkül — 12. és 16-os kaliberűhöz állandóan kapható.

Vadászati, utazási és sportkülönlegességek.

Fenti cég kitüntetett:

a m. kir. földmívelés, ipar- és kereskedelmi ministerium által 3853. sz. alatt Budapest, 1883.
december 1., a m. kir. honvédelmi ministerium által 5219. sz. a. Budapest, 1882. okt. 15.,
a cs. és kir. hadügyministerium által 3686. Abth. 7. sz. a. Bécs, 1881. december 17., a cs.
és kir. honvédelmi ministerium által 2064/572. IV. sz. a. Bécs 1882. március 16., a m. kir.
kereskedelmi ministeriumtól, Budapest, 1897. április 2-án.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
1161-ot 25-ik szám.

Iparosok és gazdaságok részére ajánlja a

Drezdai Motorgyár r.-t.
(e. Moritz Hille Drezda-Altstadt.)
legújabb szabadalm. szerkezetű **gáz-, petróleum- és benzínmotorait és mozgonyait** nagyszériű javításokkal és újításokkal.
Minden kiállításon és versenyen **első érmeikkel és díjakkal** kitüntetve.
Több mint 4000 motor üzemben 20.000 lóerővel.
Vezérképviselő: **Gellért Ignác** Budapest VI., Eötvös-utca 48.

Fehérmegyében, Sárbogárdtól kocsin egy órányira a kis-loóki pusztán **40 kat. hold** különböző koru

tölgy és akácza erdő fája

november 27-én reggel 9 órakor a helyszínén tartandó árlejtés utján egészben vagy parcellánként eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Csányi Ferencz

uradalmi intéző,

Kis-Loók, u. p. Sárbogárd.

8902

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Eladó

szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„istvántelki immunis“ homoktalaju

szőlőjéből a következő

európai és gyökeres szőlővesszők eladók.

1 éves gyökeres európai vesszők.		2 éves gyökeres európai vesszők.	
Olasz Rizling	15,000 ezre 14 frt	Tramini piros	3,000 14 frt
Nagy Burgundi	5,000 14 "	Piros Bakar	1,000 14 "
Mézes fehér	3,000 14 "		
Szent-Lőrincz	2,000 14 "		
Nemes Kadarka	500 14 "	Olasz Rizling	8,000 ezre 18 frt
Veltelini piros	3,000 14 "	Mézes fehér	1000 18 "
Madelaine angevine	1,000 14 "	Chasselas blanc	1000 18 "
		Nagy Burgundi	1000 18 "

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület

igazgatójához

Budapest „Köztelek“ intézendők.

Az elszállítás tavasszal vagy ősszel történik a megrendelés sorrendjében. A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, hátralévő rész utánvétellel szedetik be. Csomagolásért és vasútra szállításért ezenkívül 1 frt számíttatik.

Igazgató.

„KÖZTELEK“
KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
KIADÓHIVATALA.

Budapest, 1899. nov. 18.

T. cz.

A „Köztelek“ 103. száma f. év december 23-án eltekintve a rendes megjelenési számtól, ezenfelül még **15.000 példányban** lesz mutatványsszámmal szétküldve uradalmak, földbirtokosok, jószágigazgatóságok és intézőségek, bérlők, gazdasztek czimére, a kik eddig előfizetőink közé nem tartoznak.

Midőn ezen körülményre a t. hirdető közönség szives figyelmét felhívjuk, különösen ajánljuk a t. ezégeknek (gépgyárosok, gépraktárak stb.) kik egész éven át hirdetnek lapunkban, különböző szöveggel, hogy ezen nagy

Karácsonyi mutatványsszámban

egy **nagyobb** összes gyártmányukat tartalmazó hirdetést közöljenek.

Hirdetések ezen számban a rendes teljes tarifa szerint vétetnek fel.

Kiváló tisztelettel

„KÖZTELEK“
KIADÓHIVATALA,
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Kiváló szakember vezetése alatt állott nagyméretű tenyészállat szállítónál több éven át alkalmazva lévén, abban a helyzetben vagyok, hogy

tenyész-és haszonállatokat

valamennyi Tírol-ban honos szarvasmarha fajtákat, különösen Ober-Innthalit és Lechthalit, Elschthalit és Wipphthalit, Zillerthalit és Pusterthal-Duxit egy szintén Pinzgau-Möllthalit legeredettebb minőségben kívánatra önállóan szállíthatok vagy a bevásárlást jutalék ellenében eszközölhetem.

Ennélfogva ajánlkozom a t. cz. birtoktulajdonosok, uradalmi intézőségek és gazdasági egyesületeknek, hivalkozással a legjobb referenciákra.

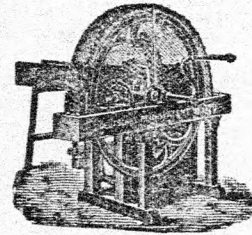
FRANZ EBERHARTER FAJTENYÉSZTŐ ÉS TENYÉSZ-
ÁLLAT-SZÁLLÍTÓ
Zell im Zillerthal, Tírol. 8646

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körut 52. szám.

Előre boesátva, hogy Sack Rudolf világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:

Ajánlom közkedveltségű **egyetemes és többvasú ekétimen** kívül sík és dombos talajra egyaránt kitűnően alkalmas **sorba- és szórva vető-gépeimet**

**szecskaavágó-,
répavágó gépeimet.**

Kézi, járgány- és gőzhajtásra

Járgányaimat,

a jelenkor legjobb szerkezetű

takarmánypároló

készülékeimet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

Az országos szőlőajtványtelep részvénytársaság

amerikai gyökeres és sima vesszőkre, továbbá

szőlőajtványokra megrendeléseket elfogad.

A fajokra, árakra és szállítási feltételekre készségesen válaszol az

Igazgatóság, Arad (csanádi palota).

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemezgyár, malomépítész

Budapest, V., Külső Váci-ut 46.

Ajánl:

Olajsajtókat viznyomással és kézi hajtásra

Olajmagzuzógépeket

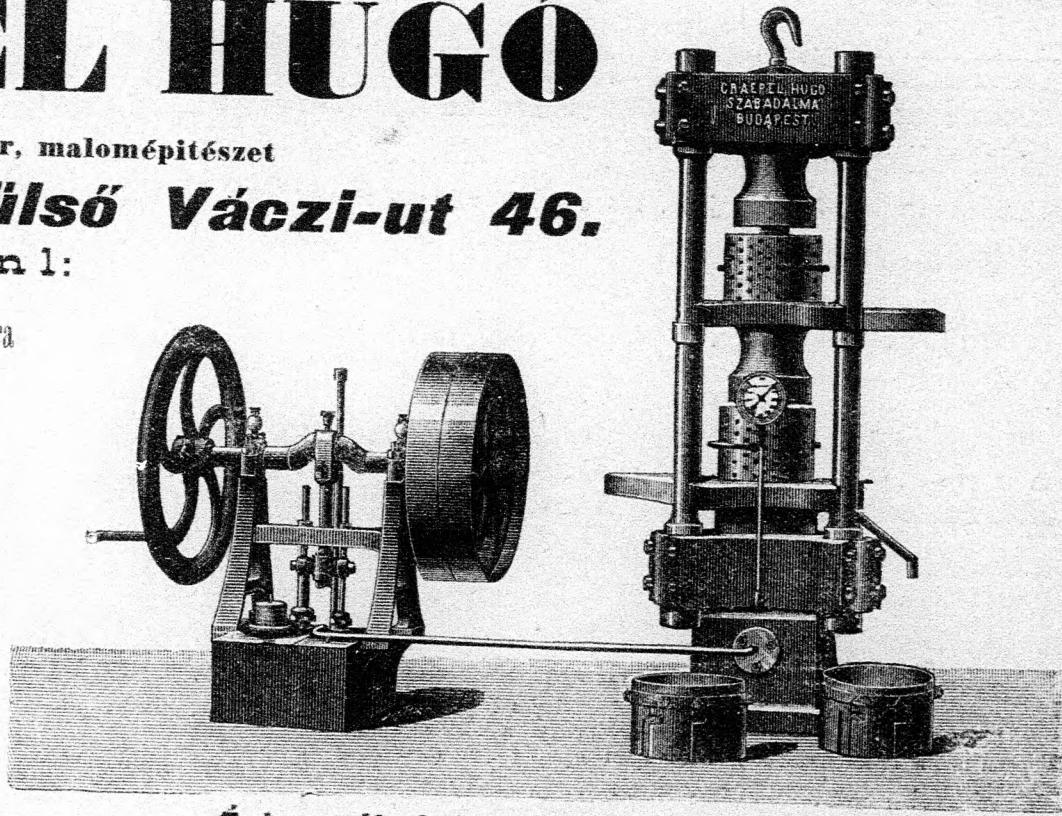
Olajmagpörkölőgépeket

Olajmagpépgyurógépeket

Olajmaghajalójáratokat

és teljes

Olajgyári berendezéseket.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Megjelent

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ kiadásában

Az Ujlaki Uradalom

Üzleti Berendezése

a „Köztelek“ szerkesztősége által kitüntetett pályamű.

Két tábla, hat ábrával.

IRTA:

WIENER MOSZKÓ.

Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése.

104 oldalas csinos könyv, ára portmentes megküldéssel:

55 krajczár.

Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

Hansen Chr.-féle

kitűnő 7245

sajtójtó

ojtó por, ojtó táblák, vajfészték, sajtfészték, savfejlesztők állandóan kaphatók

PICH BERTÁ-nál
Kön. Weinberge, Prága mellett, Karlsstrasse 8. Böhmen

Egy

3000 holdas bérlethez keresztségű társ keresetlik, vagy annak egy része átadandó. Cím a kiadóhivatalban. 8885

Kisebb

birtokot (300-500 holdig) keresek életjáradékra. Cím a kiadóhivatalban. 8719

Ára franco csomagolás, bécsi indóházról szállítva: tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr., tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr., postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kilós, 4 kiló 1 pléhszelencében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelencében 3 frt.

Kaucsukkal vegyítve kilónként 10 krral több.

Vizmentes bőrkenőcs csizmáknak.

Just E. A. és Társa

BÉCS XII/2.

Pályázat irnoki állásra.

A méltóságos gróf Mailáth Géza ur patvarczi gazdaságában üresedésben levő

irnoki állásra pályázni kívánók

felsőbb gazdasági tanfolyam végzését igazoló oklevél, egyéb bizonyítványok másolatával, a lehetőségig fényképpel is ellátott kérvényeiket Ruszinkó Antal jószágigazgatóhoz Nagy-Szécsénybe terjeszszék be. Szolgálati idő kezdete 1900. január 1. Próbaidő három hónap. Évi fizetés 600 korona, élelmezés, lakás, fűtés, világítás. Beterjesztett okmánymásolatok vissza nem küldetnek.

Ruszinkó Antal jószágigazgató.

8887

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR

Magyarországi gyártelepe

BUDAPEST, KÜLSŐ VÁCZI-UT 1443. SZÁM.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK: az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Czukorgyárak, Sörgyárak, Malátagyárak és Szeszgyárak teljes berendezése és átalakítása. Szaktekintély mezőgazdasági szeszgyárak és czukorgyárak terén.

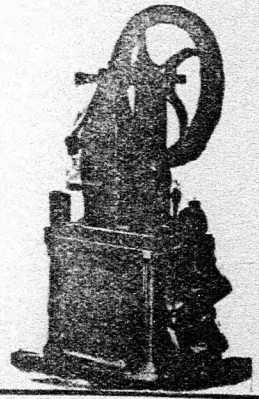
Szeszgyárak berendezése hosszabb lejáratu törlesztés kölcsön m. llett.

Minden szakban a felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Mezőgazdasági czelokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

HOFFMEISTER-GŐZMOTOR

a legjobb, a legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. — Helyettesít minden gőzgépet és locomobilt. — Cséplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénrel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. — Minden nagyságban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 30 lóerőig gyártjuk. 8173

A budapesti marhavásártéri vásári-pénztár részvénytárs.

szarvasmarha, borju, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományába küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő **előfelet nyújt** hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasuti küldemények címzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

8643 Levél, sürgöny, telefonozim: „VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST.”

158877/99. számhoz.

Magy. kir. államvasutak

Hirdetmény.

Délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelék.

(Az 1899. évi január hó 1-től érvényes II. rész 4 füzet)

Folyó évi november hó 1-től való érvénnyel a badeni nagyh. államvasutak Thiengen állomása felvételik a fenti füzetben foglalt 64. sz. (nád stb.) kivételes díj-szabásba.

Az ezen állomásra érvényes díjtételek akként képezetnek, hogy a württembergi díjtételekhez 100 kg.-kint 0. 40 márká hozzáadatik.

Budapest, 1899. november 5.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága a többi részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Az Első magyar sertéshizlaló részv. társ.

(alapított 1869.)

Budapest—Kőbányán,

ajánlja a t. gazdaközönség és sertéshizlalóknak a Hízlatda állomás mindkét oldalán fekvő, mintegy 35000 darab sertés befogadására alkalmas és czélszerűen berendezett

szállástelepeit,

melyek esatornázva, kitűnő vízzel bíró ártezi kúttal, vízvezetékkel, szükséges eleségraktárakkal, 2 gőzmalommal és szállóval vannak ellátva.

Foglalkozik: szállások bérbeadásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámlára fizetéseket teljesít. — A sertések kényelmes elhelyezése mellett, ügyfeleinek igen mérsékelt áron, a legmesszebb monó előnyöket nyújtja és a legsolidabb kiszolgálásról gondoskodva van.

(Utánnomás nem díjazatik.)

8430

Legtökéletesebb
szilárdan állat közből és oldalból

Kéveköző

BUZA,
ÁRPA,
REPCZE

betakarításához szállít

Pollák Sámuel és Grüner
Szeged.

KÖTÉL, ZSÁK és PONYVA
árlapunkat készséggel küldjük
bérmentve.

160267/99 szhoz.

Magy. kir. államvasutak

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1900. évben esetleg 3 éven át szükséges vont. vörösréz csövek szállításának biztosítását óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi nov. hó 19-én déli 12 óráig betérjesztendők, a bánatpénz pedig folyó év nov. hó 21-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a menyiségek, ugyszintén a különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. sz.) megtekinthetők.

Budapest, 1899. október hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.
(Utánnomás nem díjazatik.)

Megtekintésre mindenkinek
küldök.

Hűség és nedvesség ellen
oltalmat csak az én világhírű
tisztí

lópokróczaím

nyújtanak, melyek számtalan
előkelő gazda, lótulajdonos bir-
tokkezelő mint meleg, tartós
elpusztíthatatlan, tehát a leg-
jobb lópokróczaím ismert
el. A pokrocok igen nagyok,
élénk színű sárvokkal és boj-
tokkal ellátva, mely g egytakar-
ónak is használhatók. Ára A.
minőség 1 frt 60 kr., B. minő-
ség 2 frt. Sárgászörű double
Baker pokrocok különféle
színű sárvokkal és bojtokkal,
teljes hosszúsága 2 méter és
1/2 utr széles, nagyon finom,
ára darabonként 3 frt 50 kr.
Szétküldés jótállás mellett után-
vétell. Meg nem felelőkért a
pénz visszatartatik. Egyedüli meg-
rendelési hely: M. Rundbakt,
Wien, IX., Berggasse No 3.

A kőbányai Király-Sörfőző,

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár
urak által gyógyczelokra ajánlott

Goliát-Malátasöre

idegbajokban, vérszegénységben, emésztési
zavaroknál, gyengeségben stb. kiváló siker-
rel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üdítő ital.

Vidékre, kőbányai vasuti állomáshoz szállítva; nagy
palaczk: 19 kr., kis palaczk 13 kr. fogyasztási
adóval együtt. Vidékre legkisebb szállí-
mánya 30 palaczk.

Betét: nagy ládáért 1 frt 60 kr., kis ládáért
1 frt 20 kr., palaczkért 6 kr., mely azoknak bér-
mentes visszaadásakor visszaszolgáltatatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a
városi irodában VII., Kertész-u. 40. és a vidéki
raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb fűszer-
kereskedésben és poharankint a Quisisana
automata buffé-kben is.

7792

HIRSCHL és BALÁZS

olaj- műszaki és gazdasági czikkek.
Budapest, VI. ker., Vörösmarty-uteza 46.

Raktár következő czikkekben:
Gépolaj, Repce- és Olívaolaj,
Tovotte-kenőcs, Kocsikenőcs,
Vaselin, Faggyu, Kátrángyártmányok,
Petroleum,
Császárolaj, Takaróponya, Zsák, Permetező,

Elsőrendű Lópokrócok

Gépszijak, Balataszj.
Műszaki czikkek malmok- és szeszgyárak részére.
Önműködő kenőszelenczék stb.
Árjegyzékkel és külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Cím közzététel minden beiktatásnál 30 kr. bélyegülék.

KIS HIRDETÉSEK

Csak megőrzandék és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetései vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Gr. Hadik-Barkóczy

Endre ur Önéltetésén tavarnai uradalomban egy gyümölcskertész kerestetik, aki ezenkívül a zöldségtermelésben is jártas legyen. Fizetés 340 frt, 6 hl. buza, 12 hl. rozsa, 6 hl. árpa, 1-50 hl. fűszerek, 2 tobozárta, 3 magyar tizita és lakás természetben. Az állás 1900. év január 1-én foglaldandó el. Kérvények, bizonyítvány-másolatokkal, az urad. tisztaságához Tavarai, Zemplénmegye, intézendők. 8848

Gazdasági

segédülést azonnali belépésre felvétetik. Pályázni szándékozók kérvényei és bizonyítvány-másolatát, melyek vissza nem küldetnek, a fenteltetéshez herczeg Windsch Graetz Lajos urad. szolgálatához Szarvaskert, Szarvaskertvárosra intézendők. 8845

A nagyszurduki

uradalomban a gyakornoki állás 240 frt (kettőszáznegyven forint) évi fizetés, elnevelés, lakás, fűtés- és világítással járadalmazva, azonnali betöltendő. Felvételi: a kőszthelyi gazd. tanfolyam sikeres bevételezési igazoló oklevelének, a kőszthelyi, a német nyelvvel, a magyar nyelvvel bírása. A s-játeküldött iratmásokkal felszerelt kérvények az uradalmi intézőség címén Nagy-Szurduk, posta Királykegye (Krássó-Szőrénymegye), urad. intézőség. 8895

Pályázat.

Győnei Richard Tolna-ozori birtokhoz tartozó „Győntér”-i gazdasági területtel kapcsolatos mellesleg belépésre egy 1800 évi gyakorlati bíró által ember iratok felvétetik. Szajkóközleg írt folyamodvány, valamint elméleti képességről s gyakorlati munkáiról igazoló bizonyítvány másolatát (melyek vissza nem adhatók) a Tolna-ozori uradalmi tisztartóság címére küldendők. Évi fizetés: teljes ellátás, 300 frt és ennek megfelelő jutalék. 8897

Az Újnepi

uradalomban egy irnoki állás betöltendő. Javadalmazása évi 240 frt és teljes ellátás, gazdasági tanítást vezet, némi gyakorlati bírói tevékenység mellett, bizonyítvány másolatokkal felszerelt kérvényüket Előd Lipót k. r. kereskedelmi tanácsos urhoz címezzék Nagykanizsára. 8896

Pályázat.

Gróf Andrássy Gyula ur t.-dobi uradalomban egy számvevői irnoki állás azonnali betöltendő. Ezen állásra pályázhatnak felsőbb gazdasági tanítástól jól sikerrel végzett fiatal emberek, kik a gazdasági könyvtelthez szakértelmekkel bírnak. Évi fizetés, szabadság, fűtés, lakás, gátás és teljes ellátás mellett 300 frt. Első év próbái, majd később írt kérvények bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek az uradalmi tisztartóságához Tiszadobra, Szabolcsm. intézendők. 8908

Számtartó

kerestetik, ki már nagyobb gazdaságban is minőségben alkalmazva volt és a kétféle könyvtelben, magyar és német nyelvű számlák vezetésében jártas. Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal Schosberger Henrik címre Budapest, VI. ker., Andrássy-ut. 8. sz. küldendők. 8909

Kerestetnek;

egy a könyvtelben jártas szép írással, magyar, német nyelvet szó és írásban bíró, — egy a külső gazdasági teendőkben, főleg hivatalban gyakorlati jártassággal bíró, — gazdasági tanítást vezet, német nyelven is jártas, december hó 1-én belépésre. Ajánlatok: Urad. tisztartóság Pusztá-Varsány, u. p. Hatvan kéretnek. 8904

Nős,

30-40 év közötti szakvizsgázott erdővéd, kinek több évi gyakorlata különösen a füzán-tenyésztésben van, 1900. év január 1-re kerestetik. Bizonyítvány-másolatok a bőszi urad. intézőséghez küldendők. 8872

Szlovéniai

nygy uradalomba két segédülést kerestetik. Felvételi: a tanítást vezető, magyar és német teljes, esetleg szlovén nyelv bírása. Fizetés 360-540 frt, lakás, fűtés, világítás. Cím: Beniczky Imre tisztartó u. p. Oravovizza. 8915

Kezelőtiszt

kerestetik egy 3000 holdas gazdaságba. Ajánlatok kettős bizonyítványokkal és referenciákkal Pozta Emilhez, Pá. Csetopes, u. p. Gyönyös küldendők. 8916

ÁLLAST KERESŐK.

Tejgazdasági
szakszékelt jelesen végzett, három évi gyakorlati bíró, 1661-en, rom. kath., 23 éves egy n. d. h. sajtos állásba vagy szolgálatra rendezett tejgazdaságba belépni 1900. január 1-re. Cím: „Sajtmester” jelleg alatt a kiadói hivatalban. Széves megkeresésekre Express kéretik. 8806

Gazdatiszt,

nőtlen, hosszabb gyakorlattal és jó bizonyítványokkal, bismikori belépésre állást keres. Jártas a gazdaság összes teendőkben. Cím: kiadói hivatalban. 8830

Göcse-gépsz,

erőse, kinek két évi igen jó bizonyítványa van, rom. kath., ki bajlódó józan magaviselettel és szakképzettséggel melletti fizetésből 200 koronát bentbagnyi, állandó állást keres április 1-re, esetleg utóbb. Cím: a kiadói hivatalban. 8778

Szent-Imrei

földmives-iskolát végzett, egy évi gyakorlati bíró, katona kötelezettségének mint „szegfűhírt” eleget tett, egyén, esetleg conventós állást is elvág. Híjas János, Kaposvár, Post-restante. 8859

Tehenésgazda

hosszabb szolgálati idővel, tejkészítésben jártas, jó bizonyítványokkal, állást keres. Cím: a kiadói hivatalban. 8886

Intézői

állást keres február 1-re való belépésre, 35 éves ír, vallás n. l. en egyén, ki 17 évi gyakorlati bíró és 7 év óta nagyobb gazdaságot önállóan vezet. Cím: a kiadói hivatalban. 8917

Gazdasági

segéd, állásban, 24 éves, keresztény, magasabb gazdasági iskolát végzett, 4 évi praxissal Magyarország nagyobb uradalmából, szorgalmas, igyos és erőse, németül, magyarul, töljelen, szlovén, késsé beszéli, 1900. január 1-re vagy március 1-ére állást keres. Széves megkeresések „Herczeggazdatiszt” jel alatt a kiadói hivatalba kéretnek. 8898

38 éves

gyakorlott gazda, ki főleg élteti 22 évet intenzíven kezelt gazdaságokban ültette. Célleg is egy dunántúli hírneves nagy gazdaság intézője, keres egy oly gazdaságot részben vagy porcentuálterrel kezelni, hol szorgalmat és tudását értékesítheti. Az illető díjazás, 1000 forintotól vagy befektetés adhatna. Cím: a kiadói hivatalban. 8910

Földmives-

iskolát végzett, 8 évi gyakorlati bíró 28 éves, kis családú gazda január 1-re állást keres. Jelenleg is nagyobb tehénüzemeltető és szőlőteleppel egybeültített birtokadalomban van alkalmazva, hol az összes számadatakat vezet és a kézi pénztári kezeli. Ajánlatokat széveségből továbbít Szalmiszter József, Budapest, Miksa-utca 17. szám, ajtó 7., földszint. 8912

Intézőnek,

számtartó ispannak ajánlkozik magyar-óvri gazd. akadémiaát végzett, 18 évi gyakorlati bíró, ref. vallású, 39 éves, nőtlen gazdasági új évre; jártas az összes birtok ágakban és gazdasági adminisztrációban. Cím: a kiadói hivatalban. 8911

Földmives iskolát

jeles sikerrel végzett fiatal ember, ki közel két évig nagyobb uradalomban, mint segédülést alkalmazva, megfelelő állást keres. (Cím: a kiadói hivatalban.) 8913

Gépész-kovács,

ki a patkó tanfolyamot jeles eredménnyel végezte, a gazdasági gépek, szerek és kúrák javításában tökéletesen jártas, jelenleg nagyobb (gróf) uradalomban több éve van alkalmazva, 8 évi gyakorlati bíró, 38 éves, németül, szlovénül, magyar nyelven jól beszél. Cím: a kiadói hivatalban. 8894

Gazdasági

külső állást keres keresztény, nős ember, ki hasonmóságban már működött, a tehénüzemeltető, kül- és belgazdaságot teljesen ért, jó bizonyítványokkal bír. Az állást bismikori elfoglalhatja. Cím: a kiadói hivatalban. 8899

Gazdasszonyi

állást keres pusztai helyen egy közepes méretű gazdaságban, ki a háztartás minden ágában jártas s jó bizonyítványokkal bír. Cím: a kiadói hivatalban. 8892

ÁLLATOK.

Yorkshire

importált anyától származott 1/2 éves malacok lesznek 1900. év március 1-ére a kőszthelyi (Veszprémmegyei) gazdasági birtok eladók. Első egyén, német nyelvű gazdasági igazgatók megkeresésére kéretnek. 3 hónapos kezeltetés 20 frt, kan 25 frt, a kishéti állomásra szállítva. Kéretnek önköltségen szállításnak vagy franco vissza vétetnek. 8897

Eladó

60 drb 1/2 éves tinóborjú, magyar erdői faj, részben vagy egészben olcsó árban megkaphatók. Cím: Neufeld Jakab birtokos, Bencshida, Erdély, Kőoszmegye. 8899

Hizlalásra

való és mindenféle fajta jármos ökrök, valamint szép 1-3 éves vöröstarka növendék ökröborjakat 8444 bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak

Récey és Deutsch

szarvasmarha kereskedők Zala-Szt.-Balázs, Nagykanizsa mellett.

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthalis jelű 1-2 (3) éves

növendék ökrök és üsző borjakat

megvételre ajánlanak KLEIN ÉS SPITZER Kis-Csellő kereskedők.

Megrendelésnek egyesszert bismikorra is elfogadjuk.

Tisztavérben tenyésztett Yorkshire kan- és koca malacokra az előjegyzést elfogadjuk.

Azonkívül eladók Rupestris Monticollát, oltott Nagy-Burgundi és Olasz Hízlag gyökeres fajtaivarjokat ezrenként 125 forintért.
Dr. Roboz Zoltán gazdasági egyetli titkár Kaposvár. 8707

Teletetésre

Gavosdán elvállalok 70 drb tinót igen előnyös feltételek mellett.

Ugyanott ideig egészséges szalma előző eladó. Hővebbet Rauscher Adalbert, Páncsova. 8891

Egy kitünő

német vizsla vadász hím kutya, tiszta champion-vérű s Treff der berühmteste Hund Oesterreichs faj után származó, 8 1/2 éves, 65 cm magas, 12 1/2 font orru, amely tud. „Apporion”-s tüten, jó k. z. b. a sokaság miatt 35 frtrel eladó. 2. Továbbá nagy talentummal bíró, 10 hónapos, tiszta vérű, német vizsla hím kutya 25 frtrel eladó. 3. Igen jó házőrző a nagy házak számára, m. gasab-üvéstől teljesen megbízható hím kutya 8 frtrel kapható. 4. Egy igen jól teljesítő patkányokat irtó hím kutya 6 frtrel kapható. Ugyanott: ezidél alyshurgi koca, emendi liba, továbbá langsham fekete Minor, Itálián fehér, legelni és hamburgeri fűszár, tisztavérű tyúkocskók Haska Ferenc uradalmi tisztartóval Pusztán, Trencsém. 8900

Vöröstarka

tinó és üsző teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben

kapható olcsó áron.

Későbbi, ugyszintén jármos és beállítási ökrök szállítására vállalkozom. 8387

HENRIK IGNÁZ,

Szalónak (Vasm.).

100 drb kocza és 10 darab tisztavérű fehér göndörszörű mangalicza

kan eladó.

8896 Bővebbet a jámi hitbizományi uradalom tisztartóságánál Jám. (Krássó-Szőrénym.)

Feljős tehének.

Frissen ellett borjak és hasas bonyhád vöröstarka tehének mindig kaphatók Bauer Mór és Krähling Konrad özgnél. Cím: Mekenyes, u. p. Lengyel, Tolna-megye, vasúti állomás Kurds-Csibrák vagy Bauer Mór, Budapest, VIII. Tömö-utca 24. sz. Kívánatra először uradalmi kál szolgálatunk referenciaképen.

VEGYESEK.

Eladó.

Dobosi gazdaságom leszerelésé folytán 4 darab 2 1/2 éves, 4 drb 1 1/2 éves, nagyságos Foglár Lajos ur ménje után származandó csikók, továbbá 8 drb vastonzólyú székér, teljes felszereléssel, 40 frt díjban; 1 gyűrűs benger, 1 Clayton, jó Schultzevorth-téle 17-sorú, jó karban lévő sorbavetőgép, 8 drb száraz, 1 balár. Vegők forduljanak Heister Mór urhoz P.-Bővénykútra, u. p. Moor. 8819

Egér pusztító

(Sacharin - Strychnin-zab) legutányosabban

5 kiló 3.50 frt, 25 kiló 15 frt, 100 kiló 50 frt.

Gazdasági vegyszerek és állati gyógyszerek legméréskeltebb áron.

Detsinyi Frigyes,

Budapest, V. Marokkoi-n.2. a fekete kutyához.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék:

Pompás magvödör, tartalmaz 17 fészék és 8 faj virágmagot, elegendő egy kis házkort csajjára. Darabja 2 forint. Szerencsemalac igen csinos, érdekes újdonság. Darabja 80 kr. Kaphatók

Radwaner és Rónai

magkereskedők BUDAPEST, V. Nádor-utca 8. sz.

J. C. Schmidt erfurti magtermelő, magyarországi főraktára, hol az összes erfurti magvak a legutányosabban beszerezhetők.

Bérlét

kerestetik. Egy 1500-1800 holdas birtokot keresek bérlésre, melynek feltételei: 16 minőségű, könnyen munkálható talaj, kényemes ur lak, elegendő gazdasági épület és vasút közelsége. Budapesttől a birtok ne legyen távolabb, mint 3-4 órányira. A birtok 1900. októberben átveendő. Széves ajánlatok, a birtok leírásával megjelölésével a fűbb feleleteknek, a lap kiadói hivatalába kéretnek T. A. jelleg alatt. 8907

Takarmány-

répamag közvetlen a termelők-től bármily nagy mennyiségben megvételre kerestetik.

Mintázott ajánlatok a faj és mennyiség kitüntetésével

„Magnagykereskedő” jelleg alatt a kiadói hivatalba kéretnek.

Lóhere-

és Luczerna-

mag legjobban értékesíthető

HALDEK

magnagykereskedésben, BUDAPEST, Károly-körút 9.

Borjuvérhast,

baromfikolerát,

sértésvész, ujszinte az állatok mindennemű hasmenéseit a leguloyosabb esetekben gyógyítják a

thüringi labdacok.

Állatorvosok, mezőgazdák, stb. számos elismerő levelet ingyen és bérmentve küldi meg az egyedüli gyáros

CL. LAGEMAN

vegyszeti gyára Erfurt. Megrendelhető minden gyógyszerész és állatorvos által 1/2 dobozontként 1 frt, 50krélt, 1/2 doboz ára 80 kr. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, VI. Király-utca 12.

Eladó

5000 drb 2-5 éves gyümölcsfa-csemete rendszeres feliskolából, leginkább körte és alma, nagybani termesztésre nevelt, hogy elfogyjanak drabonként 13-30 krig. Almák Téli fehér Calvil, Sárga belle fleur, Pusztai sárga, Téli arany parmen, Szabadkai nagy szarcsika, Kewi izletes, Török Bálint, Sándor csár, Fehér latfotta, Asztrakan piros, Amanász ruozott, Masánszky, Sikulák, sárga és vörös édes, Kék muskotály, Nyári kormos, Téli piros pogácsa, Bismarck. Körtek: Angouleme hűzö, Vilmos, Egri költe, Téli eszperes, Eszperen bergamot, Joselme, Erdélyi vajonc, Zöld Magdolna, Diel vajonc, Szegedi Császár-körte, Mócs, Budai Kálmán-körte, Mária Luiza, Congressus emelőc. Sorfák: Sophora japonica, Acer negundo zöld, Acer neg. f. var. fohér, Tarka juhár drbja 20-40 kr. Juniperus Virginiana fűszérid pázsitokba, 40-50 cm magas, Corylus Colurna, Disz- és termő mogyoró drbja 50 kr. Különböző díszbokrok, kétszer termő málnák, hónapos eper, nagy Charp és samóca-palánák olcsó árban. Cím: Nyos Gorove László kertész, Rákóczi, Szolnok, vasúti állomás, vagy Martfi. 8900

Szálas takarmány

adagolásához pártátlak a

ezen olcsó kötelekkel a gazdasokat megtakarít; egy próbacsomag 100 drb 300 cm. hosszú 4. számú 1.00, 100 drb 300 cm. hosszú 5. számú 2.80, 150 drb 175 cm. hosszú 6. számú 3.20, 200 drb 160 cm. hosszú 7. számú 3.90 utánvétel mindenahova bérmentve küldetik.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútiállomáson szemben.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

Árak:

nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasúti szállítási költség a különböző távolságra rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületük pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „új és figyelemre méltó” jelzővel kitüntetve.

Szab. kéttengelyű „Bóni” eketaliga.
!! Legújabb szerkezet!!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.
Pillanat alatt állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.
Budapesten: A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
(Alkotmány-utca 31. szám.)
Bácher és Melichar cégnél (VI. Nagymező-utca 68.)

Más rendszerű vas-eketaligákat árulnak társra elvállalunk. Más rendszerű vas-eketaligákat árulnak társra elvállalunk.

FLEISCHL S.

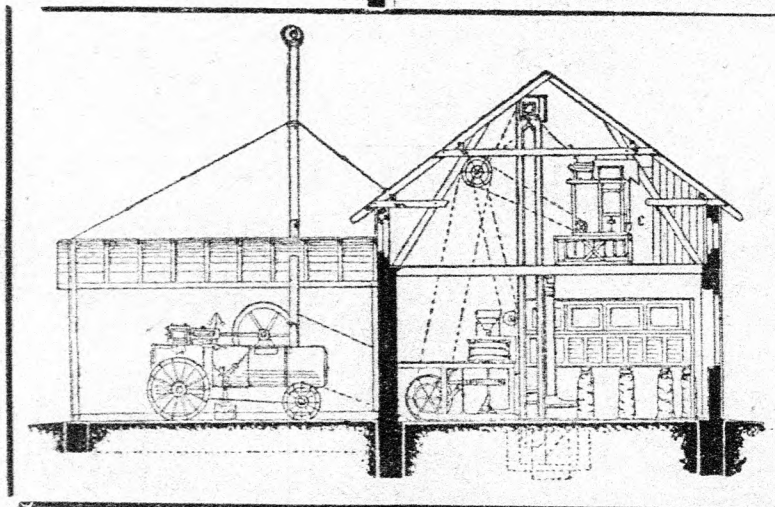
rétszilas-alapi gazdaságának szőlőtelepén

Olasz Rizling, Mézes fehér, Kövidinka, Ezerjő fajú szőlők mindegyikéből 20.000 darab sima szőlővessző eladó, ezrenként 4 forintért.

— Több ezer vételénél árengedmény. —

Megrendelhető:

FLEISCHL S. rétszilasi gazdaságának intézőségénél
8870 Posta: **Sárbogárd.**

MALOM-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa

maloméptő
gépgyára és
vasöntődéje

Budapesten, Külső váci-ut 54—56. sz.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított repceolajat, stb.

Szalonnát

Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálic stb. rézgálic karbololeumot, keserűsót csudasót stb.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kérek mintázott szíves ajánlatokat.

AJÁNLÓK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

Zsákokat, takaró- és szekerponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakat,

MŰTRÁGYÁT

Olasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből őrlve.

Lucernát, lóherét, fűmagvakat

minden célra és minden egyéb gazdasági cikket.

Vetőmagot

a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

Sürgőnyczim: „CERES” Budapest.

Arjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

BUDAPESTEN,

V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.